

Àmbit social i criminològic

Estudi encarregat pel Centre d'Estudis
Jurídics i Formació Especialitzada

L'execució penal a Justícia Juvenil a Tarragona

Anàlisi comparativa entre
Tarragona, Lleida i Girona

Autors

Montserrat Guasch García

María José Domínguez González

Carme García Yeste

David Garreta Muniello

Aitor Gómez González

Any 2015

Generalitat de Catalunya
**Centre d'Estudis Jurídics
i Formació Especialitzada**

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

L'execució penal a Justícia Juvenil a Tarragona

**Anàlisi comparativa entre
Tarragona, Lleida i Girona**

Coordinadora:

Montserrat Guasch García. Doctora de Pedagogia de la URV

Equip de Treball:

María José Domínguez González. Doctora de Pedagogia de la URV

Carme García Yeste. Doctora en Sociologia de la URV

David Garreta Muniello. Equip de mediació i assessorament tècnic
de menors. Serveis Territorials de Justícia a Tarragona

Aitor Gómez González. Antropòleg i Doctor en Sociologia de la URV

Tarragona, febrer del 2015

El Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada ha editat aquesta recerca respectant el text original dels autors, que en són responsables de la correcció lingüística.

Les idees i opinions expressades en la recerca són de responsabilitat exclusiva dels autors, i no s'identifiquen necessàriament amb les del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

Avís legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 No adaptada de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca) el text complet de la qual es troba disponible a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca>

Així doncs, es permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública del material, sempre que se citi l'autoria del material i el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (Departament de Justícia) i no se'n faci un ús comercial ni es transformi per generar obra derivada.

Índex

0.	Introducció	9
1.	Objectius.....	11
2.	Marc teòric.....	12
3.	Metodologia	17
3.1.	Població objecte d'estudi i informants clau	17
3.2.	Les variables d'estudi.....	19
3.3.	La recollida de dades.....	25
3.4.	Anàlisi de dades.....	26
4.	Resultats.....	28
4.1.	Característiques socio—demogràfiques dels infants i joves entre 0 i 18 anys i les seves famílies a Tarragona, Lleida i Girona	28
4.1.1.	Dades demogràfiques	28
4.1.2.	Situació educativa	30
4.1.3.	Situació familiar.....	33
4.1.4.	Situació Econòmica.....	36
4.1.5.	Dades d'atur dels territoris	37
4.1.6.	Dades relatives a la criminalitat juvenil	38
4.2.	Característiques personals i perfil de risc dels joves atesos a Justícia Juvenil.....	41
4.2.1.	Relatives a aspectes individuals	41
4.2.1.1.	Sexe	41

4.2.1.2.	<i>Edat</i>	43
4.2.1.3.	<i>Nacionalitat (espanyol/estranger)</i>	44
4.2.1.4.	<i>Àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers</i>	45
4.2.2.	<i>El perfil de risc dels joves atesos a Justícia Juvenil</i>	47
4.2.2.1.	<i>Factors històrics</i>	48
4.2.2.2.	<i>Factors socials/contextuals</i>	49
4.2.2.3.	<i>Factors individuals</i>	49
4.2.2.4.	<i>Factors addicionals</i>	50
4.2.2.5.	<i>Factors de protecció</i>	50
4.2.2.6.	<i>Resum de Risc</i>	50
4.3.	<i>Dades penals dels joves atesos a Justícia Juvenil</i>	59
4.3.1.	<i>Dades relatives al fet principal de la causa base (any 2010)</i>	59
4.3.1.1.	<i>Categoria del fet principal de la causa base per territoris</i>	59
4.3.1.2.	<i>Violència del fet principal de la causa base</i>	60
4.3.1.3.	<i>Tipus de fet principal (delicte o falta) de la causa base</i>	61
4.3.1.4.	<i>Nombre de fets de la causa base</i>	63
4.3.1.5.	<i>Nombre d'antecedents a Justícia Juvenil</i>	64
4.3.1.6.	<i>Categoria del fet principal de la causa base segons el sexe del jove infractor</i>	65
4.3.1.7.	<i>Categoria del fet principal de la causa base segons l'edat del jove infractor</i>	66

4.3.1.8. <i>Categoria del fet principal de la causa base segons la nacionalitat (estranger/espanyol)</i>	67
4.3.1.9. <i>Categoria del fet principal de la causa base segons l'àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers</i>	68
4.4. Les respostes a la infracció de la llei per part del agents responsables de l'execució penal a Justícia Juvenil.....	70
4.4.1. Els programes.....	70
4.4.1.1. <i>Programa principal de la causa base per territori</i>	72
4.4.1.2. <i>Programa principal de la causa base segons el sexe</i> ...	74
4.4.1.3. <i>Programa principal de la causa base segons l'edat de comissió del fet principal</i>	77
4.4.1.4. <i>Programa principal de la causa base segons la nacionalitat</i>	80
4.4.1.5. <i>Programa principal de la causa base segons l'àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers</i>	83
4.4.1.6. <i>Programa principal de la causa base segons la categoria del fet principal de la causa base</i>	86
4.4.1.7. <i>Programa principal de la causa base segons la violència del fet principal de la causa base</i>	90
4.4.1.8. <i>Programa principal de la causa base segons el tipus de fet principal</i>	93
4.4.1.9. <i>Programa principal de la causa base segons el nombre de fets de la causa base</i>	96
4.4.2. La durada mitjana del procés judicial.....	98
4.4.3. L'índex de desistiment d'incoació d'expedients a les Fiscalies de Menors.....	99

4.5.	La reincidència a l'any 2014.....	100
4.5.1.	La reincidència per territoris.....	100
4.5.2.	La reincidència segons les característiques personals	102
4.5.3.	La reincidència segons el perfil de risc	104
4.5.4.	La reincidència segons les dades penals.....	106
4.5.5.	La reincidència segons els programes principals de la Causa Base.....	109
4.6.	Evolució dels indicadors del sistema d'execució penal a Justícia Juvenil del període 2010-2013.....	110
4.6.1.	Dades individuals i nivell de risc del joves atesos a Justícia Juvenil.....	111
4.6.2.	Dades relatives als fets	117
4.6.3.	Evolució dels programes iniciats durant el període 2010 a 2013 a Justícia Juvenil.....	119
4.7.	La tasca dels professionals i les seves actituds cap a l'execució penal a Justícia Juvenil.....	122
4.7.1.	Algunes concrecions sobre la tasca professional	123
4.7.2.	Delimitació de les creences, idees prèvies i percepcions que poden estar influint les decisions professionals	124
4.7.2.1.	<i>En relació a la conducta delictiva dels joves.....</i>	124
4.7.2.2.	<i>En relació al potencial rehabilitador dels programes aplicats als joves infractors.....</i>	127
4.7.2.3.	<i>En relació a la Mediació.....</i>	130
4.7.2.4.	<i>En relació a la tendència punitiva o penalitzadora de la Justícia Juvenil</i>	131

4.7.3. La hipotètica singularitat de l'execució penal al Camp de Tarragona.....	132
5. Discussió dels resultats i conclusions	137
6. Propostes de millora.	151
7. Fonts documentals	155
8. Índex de taules	158
9. Índex de figures	163

VOLUM II. Annexos.

0. Introducció

Es presenten en aquest informe els resultats i les conclusions de l'estudi que el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, del Departament de Justícia, va proposar a l'equip de recerca de la Universitat Rovira i Virgili amb la finalitat de donar resposta a peticions i inquietuds manifestades des dels Serveis Territorials de Justícia a Tarragona. Aquestes peticions i inquietuds emanen de la constatació objectiva de que a la demarcació del Camp de Tarragona es donen uns trets diferencials, en alguns aspectes clau de l'execució penal a Justícia Juvenil, quan es comparen amb la resta de territoris.

Les diferències detectades estan recollides en el document intern dels Serveis Territorials, de 21 d'octubre de 2013, *"El Camp de Tarragona: un territori singular?"*. A continuació presentem algunes de les més significatives:

- Aquest territori és el que presenta un percentatge més baix de demandes de programes de Reparació-Conciliació en Justícia Juvenil de tot Catalunya¹.
- Tarragona és l'única demarcació territorial que té un increment de demandes d'Assessorament Tècnic i Mediació de menors².
- Els equips de medi obert d'aquest territori augmenten les seves càrregues de treball en la franja d'anys 2009-2012, mentre que en la resta dels territoris baixa³.
- Dins de la jurisdicció de menors, a Tarragona és on es triga més a resoldre un procediment judicial⁴.

Aquestes diferències condueixen a la hipòtesi de la singularitat del Camp de Tarragona i, per extensió, de tot el territori de Tarragona.

La finalitat d'aquest estudi és identificar possibles trets diferencials que ajudin a explicar les singularitats detectades a Tarragona en matèria

¹ (Anys 2.010 - 2.011 - 2.012: **Tarragona: 21'8%-22'8%-19'4%**, Lleida: 37'3%-39'8%-33'5%, Girona: 31'4%-36'5%-43'1%, Barcelona: 33'8%, 31'4%-31'6%)

² (Període 01/01/2008 – 13/12/2013): **Tarragona 715/818 (+13'84%)**, Terres de l'Ebre 110/95 (-13'63%), Girona 869/706 (-18'75%), Lleida 524/384 (-26'71%), Barcelona 5398/3525 (-34'69%).

³ Els equips de la demarcació territorial de Barcelona mostren una tendència consolidada a la baixa d'un **14'10 %** o el de Girona fins a un **45'04 %**, el de Tarragona és l'únic que registra una tendència a l'alça d'un **19'02 %**.

⁴ 528 dies front els 440,5 dies que triguen de mitjana la resta de territoris.

d'execució penal a Justícia Juvenil. Conseqüentment, ens plantegem la comparació de Tarragona amb Lleida i Girona.

Cal observar que Tarragona està integrada per dos territoris de Justícia Juvenil, el Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre, per tant, quan parlem de Tarragona ens estarem referint als dos territoris en conjunt, el que és l'equivalent a la província. S'ha pres aquesta opció ja que, en principi, els territoris semblants o homòlegs són Tarragona, Lleida i Girona, tant pel que fa referència a l'estructura dels Serveis Territorials de Justícia com pel volum de casos atesos. Per altra banda, són semblants també en altres característiques demogràfiques que els diferencien de Barcelona. De totes formes, a fi de no ignorar les possibles particularitats de les Terres de l'Ebre, al final de cada apartat del capítol de resultats introduïm els resultats específics d'aquesta demarcació i els comparem amb els resultats específics obtinguts a la demarcació del Camp de Tarragona.

L'anàlisi comparativa la centrarem en els anys 2010 i 2013. Els aspectes que analitzarem i compararem s'aglutinen en els següents blocs:

- Dades socio—demogràfiques de la població infantil i juvenil (0 a 18 anys) i les seves famílies.
- Característiques personals i nivell de risc de conducta delictiva dels joves atesos a Justícia Juvenil (14 a 17 anys, inclosos).
- Dades penals i nivell de reincidència dels joves atesos a Justícia Juvenil.
- Les respostes a la infracció de llei per part dels agents responsables de l'execució penal a Justícia Juvenil.
- Percepcions i actituds cap a l'execució penal a Justícia Juvenil per part dels agents implicats en la matèria.

1. Objectius

D'acord amb la finalitat de l'estudi, ens plantegem assolir els següents objectius:

- Descriure i comparar una selecció de característiques socio—familiars i socio—demogràfiques de la població infantil i juvenil (entre 0 i 18) de Tarragona, Lleida i Girona.
- Descriure i comparar una selecció de característiques individuals dels menors d'edat penal (de 14 a 17 anys, inclosos) atesos a Justícia Juvenil a Tarragona, Lleida i Girona.
- Comparar els fets delictius comesos pels menors d'edat penal en els diferents territoris.
- Comparar les respostes dels agents que intervenen en l'execució penal, i analitzar el grau de singularitat, si n'hi ha, d'aquestes respostes a Tarragona.
- Estudiar la relació existent entre les mesures imposades i els fets delictius comesos pels joves i analitzar les possibles diferències en funció dels territoris.
- Delimitar l'impacte dels indicadors del sistema d'execució penal en els territoris i identificar—ne les possibles diferències.

2. Marc teòric

No és possible desvincular les accions humanes del context en el que es produeixen. L'execució penal a Justícia Juvenil, entesa com el mecanisme que assegura el compliment dels programes amb finalitat educativa imposats pels òrgans competents, està constituïda per un conjunt complex d'accions humanes. A fi d'entendre el context en que es produeixen aquestes accions i, en definitiva, en que té lloc l'execució penal, és necessari fer un repàs d'alguns dels indicadors socio—demogràfics que més poden estar incidint sobre l'ajustament social dels infants i joves del territori, la població que, en un moment determinat, pot entrar en contacte amb la Justícia Juvenil. Aquests indicadors els trobem, fonamentalment, en el marc de dues de les instàncies de *control social informal* (Sampson & Laub, 1995, 2005) que més influència tenen des de les etapes més primerenques, família i escola, i que en la franja d'edat que ens ocupa (dels 14 als 18 anys, edats que marquen la minoria i la majoria d'edat penal) continuen exercint la seva acció, si bé complementada o mediatitzada per altres agents socialitzadors, com ara les relacions laborals, quan existeixen, i les relacions amb iguals. Cal dir, però, que en el present estudi no s'ha abordat aquest darrer aspecte.

Un altre conjunt d'elements importants que contribueixen a la comprensió de les característiques de l'execució penal en els diferents territoris són les dades penals, focalitzades en els fets comesos pels joves, i les característiques personals vinculades al risc d'infringir la llei, aspectes que permeten obtenir una aproximació al perfil criminològic de la població atesa a Justícia Juvenil.

Finalment, les actituds, com a constructe que, junt amb altres aspectes, intenta explicar les decisions humanes, també ajuden a entendre les decisions que es prenen en el marc de l'execució penal. Si bé és cert que en el camp de la Justícia Juvenil tots els procediments i actuacions estan altament protocolaritzats, sempre hi ha un marge de decisió que depèn només de les persones (en aquest cas, dels professionals implicats en el camp: Jutges de Menors, Fiscals de Menors, tot el quadre tècnic, educadors, etc). Les diferents maneres d'actuar, si és que es constaten en els diferents territoris, ens podran

també ajudar, en part, a entendre algunes de les diferències o singularitats mencionades inicialment, o altres possibles detectades.

Les actituds ens proporcionen informació del per què de les decisions i actuacions de les persones. Les actituds es defineixen com la predisposició a actuar d'una manera determinada. Aquesta predisposició ve condicionada per idees i/o creences individuals sobre els fets socials que ens envolten, així com per la norma subjectiva, la norma social, l'escala de valors, els processos atribucionals, les expectatives sobre la pròpia conducta i els hàbits (Ajzen, 2001).

La major part de la literatura científica relativa a les actituds dels professionals de la Justícia es basa en recerques centrades en la figura dels jutges, concretament ens parlen de com els jutges prenen les seves decisions a l'hora de dictar sentència. Bishop, Leiber i Johnson (2010) fan una interessant revisió del tema i apunten que les decisions dels jutges venen influenciades per tres aspectes: a) el desig de dictar una sentència justa, b) el desig de protegir a la comunitat de l'acció dels delinqüents perillosos i c) el desig d'evitar conseqüències socials negatives. Per a assolir el primer dels objectius, el jutge necessita informació sobre la gravetat del delicte comés, el paper de l'acusat en el desenvolupament de l'episodi delictiu, i el seu nivell de maduresa; per a assolir el segon objectiu, el jutge necessita una informació acurada sobre el risc de reincidència i, finalment, per a assolir el tercer objectiu requerirà d'una valoració de possibles conseqüències associades a l'aplicació de mesures penals alternatives (com reaccionarà l'opinió pública, quines possibilitats té l'entorn de l'acusat per contenir-lo, etc.). No obstant, “com que els jutges poques vegades tenen suficient temps o suficient informació per a formular valoracions acurades, desenvolupen una ‘drecera perceptual’ —*perceptual shorthand*— (Hawkins, 1981), basant-se no només en factors legals (per exemple, el tipus de delicte o els antecedents) sinó també en estereotips i atribucions vinculades a les característiques de l'infractor, inclòs el seu origen ètnic (Albonneti, 1991)” (citada Bishop, Leiber i Johnson 2010, p. 214).

Recerques en aquesta mateixa línia, centrades en el camp de la Justícia Juvenil, proporcionen també fortes evidències de que aquestes “dreceres perceptuals” juguen un paper important, no només en les decisions

dels Jutges de Menors sinó també en els altres agents implicats en execució penal juvenil. Segons aquests mateixos autors, el pes dels estereotips i de les idees preconcebudes sobre la delinqüència juvenil té un paper més determinant quan es tracta de la Justícia Juvenil degut al seu caràcter “protector” i/o “reeducatiu”. “L’orientació cap al benestar i la protecció que té el sistema de Justícia Juvenil significa que els que han de prendre decisions tenen en compte no només factors legals, sinó també factors contextuais, extra—legals, que són d’interès pel tractament de les necessitats del jove infractor en diversos camps (per exemple, l’escola, la família i el grup d’iguals). La missió reeducativa de la Justícia Juvenil impulsa la cerca d’informació sobre el progrés escolar del jove infractor, el tipus de supervisió parental, entre d’altres aspectes. No obstant, si els professionals de la justícia utilitzen dreceres perceptuals basades en estereotips a l’hora de valorar la culpabilitat o el grau de perillositat d’un infractor, pensem que també és probable que els utilitzin quan valoren les seves necessitats” (Bishop, Leiber i Johnson 2010, p. 215).

Més recentment, Mandujano i Frías (2011) van estudiar quines eren les actituds dels Jutges de Menors, a Sonora, Mèxic, envers les mesures judicials alternatives a l’internament. Per a això van entrevistar a 8 jutges de la ciutat d’Hermosillo, fins a arribar a un total de 50 professionals dels Jutjats de Menors, entre secretaris judicials i altres figures. Els resultats de la seva investigació demostren com la norma social i la norma subjectiva influeix significativament en les actituds dels jutges. Els jutges es mouen dintre d’un grup social en el qual es formen les creences i actituds d’acord amb la categoria social del grup, la ideologia política predominant en el grup, la filiació i les idees religioses, etc. A això s’hi afegeix el valor que atribueixen els jutges al grau d’acceptació que les seves decisions poden tenir per part dels seus col·legues, del seu grup social i de l’opinió pública general. Tot plegat, segons aquestes autores, contribueix a configurar les actituds del jutges i, en definitiva, a explicar les decisions que prenen. Cal afegir que els resultats mostren que les actituds expliquen quasi una quarta part de la variància, un 22%, així que hi ha doncs altres variables que influeixen en la presa de decisions dels jutges de menors (Mandujano i Frías, 2011, p. 8).

En el present estudi ens limitem a explorar únicament les creences i les percepcions i/o opinions dels agents al voltant del fenomen de la delinqüència juvenil (per què delinqueixen, per què desisteixen, el paper de la família, etc.) i de la Justícia Juvenil (potencial rehabilitador de les mesures judicials, potencial rehabilitador de la Justícia Restaurativa, etc.). Som conscients de que això no suposa una exploració en profunditat de les actituds dels professionals implicats, però sí que constitueix una primera aproximació al tema. Les possibles diferències que es puguin trobar en aquest aspecte quan es comparin els tres territoris objecte d'estudi, ens poden ajudar a explicar les diferències objectives constatades prèviament o altres diferències que es puguin detectar en el transcurs d'aquest estudi.

Dintre d'aquest bloc actitudinal, també analitzem la percepció que tenen els diferents agents sobre la tendència punitiva de la Justícia Juvenil en les dues darreres dècades en els països occidentals. Si bé la Justícia Juvenil continua mantenint el seu caràcter rehabilitador o re—educador, les darreres legislacions en la matèria endureixen les respostes a la delinqüència juvenil. No obstant, cal destacar que aquest fenomen no respon a un increment dels actes delictius violents protagonitzats pels menors d'edat penal, sinó a altres factors.

Segons Bailleau i Cartuyvels (2010), en els seus estudis centrats en els sistemes de Justícia Juvenil a Europa, Turquia i Canadà, els fenòmens que han propiciat la deriva punitiva són els següents: a) el qüestionament de l'efectivitat de les polítiques de Benestar Social o polítiques de protecció que ha conduït a la preferència per les "polítiques d'activació que busquen mobilitzar els individus i les seves famílies i incrementar els processos de control social informal" (Giddens, 2002, citat per Bailleau i Cartuyvels, 2010, p. 13); b) la influència dels Drets Humans i dels Drets dels Infants que han propiciat la consciència d'una justícia garantista per a tothom, també per la infància i la joventut, han fet o fan que es qüestioni la necessitat d'una justícia juvenil; c) la influència de les víctimes, que ha promogut nous drets per aquestes i ha encoratjat la Justícia Restauradora, al temps que ha demanat l'enduriment de penes per certs delictes; i d) la influència de l'opinió pública i els mitjans de comunicació de masses que han contribuït a magnificar els actes delictius comesos pels menors al temps que es perpetua la "ignorància '*múltiple*' entre el

sistema judicial i el públic pel que fa referència a les respectives imatges i expectatives”. (Ob. Cit.: 18).

Aprofundint en aquest darrer factor, s’observa que l’opinió pública i els mitjans de comunicació de masses són especialment susceptibles a la influència d’alguns delictes particularment luctuosos comesos per menors. Bottoms (1995) va proposar la denominació de “populisme punitiu” per a referir-se a la instrumentalització del dret penal per part dels governants assentada en la assumpció de que la ciutadania exigeix sancions més severes cap a la delinqüència juvenil (Aizpurúa i Fernández, 2011; Aizpurúa 2014). Com a mostra d’això, a l’Estat Espanyol tenim la llei orgànica 8/2006, modificadora de la LO 5/2000 Reguladora de la Responsabilitat Penal del Menor, que en la seva exposició de motius diu el següent: “Las estadísticas revelan un aumento considerable de los delitos cometidos por menores, lo que ha causado gran preocupación social y ha contribuido a desgastar la credibilidad de la Ley por la sensación de impunidad de las infracciones más cotidianas y frecuentemente cometidas por estos menores, como son los delitos y faltas patrimoniales. Junto a esto, debe reconocerse que, afortunadamente, no han aumentado significativamente los delitos violentos, aunque los realmente acontecidos han tenido un fuerte impacto social”. I continua dient: “El interés superior del menor, que va a seguir primando en la Ley, es perfectamente compatible con el objetivo de pretender una mayor proporcionalidad entre la respuesta sancionadora y la gravedad del hecho cometido”. Així doncs, segons Fernández i Tarancón (2010) aquesta modificació legislativa es basaria en tres supòsits: a) que existeix una preocupació social per la delinqüència juvenil, b) que la credibilitat de la llei està afectada, i c) que una resposta més punitiva a determinats delictes seria ben acollida per la ciutadania.

3. Metodologia

3.1. Població objecte d'estudi i informants clau

Per els anàlisis que es realitzen als punts 4.2., 4.3. i 4.4. la població objecte d'estudi són tots els joves entre 14 i 17 anys (inclosos) que a l'any 2010 havien finalitzat completament una causa penal ("causa base"; a partir d'ara CB) a Justícia Juvenil a les províncies de Tarragona, Lleida i Girona. D'aquesta mateixa població s'ha mesurat la reincidència a l'any 2013.

En el cas de joves que tenien oberta més d'una causa, s'ha tingut només en compte la primera i, en cas de que hi hagués varis programes o mesures judicials dintre de la mateixa causa, s'ha tingut només en compte el programa o mesura més penós. Pel que fa als fets, s'ha tingut només en compte un dels fets contemplats a la CB⁵.

Pel que fa a les dades de reincidència, provenen del seguiment d'aquesta població realitzada fins al 31 de desembre del 2013, i es refereixen a la reincidència en Justícia Juvenil, en Mesures Penals Alternatives i/o en Presó⁶.

La població d'aquests joves a l'any 2010 era de 1.437, repartits de la següent manera:

Territori Justícia Juvenil	Freqüència	Percentatge
Girona	615	42,8
Lleida	373	26,0
Tarragona	449	31,2
Total	1437	100,0

Taula 0: Joves que tenen finalitzada una causa penal a JJ l'any 2010

⁵ Criteri que es segueix per a la selecció del fet principal:

- 1) El que tingui més pena
- 2) Si no està especificat, el delictes passa per davant la falta.
- 3) En cas d'equivalència el següent criteri de prioritat és: primer CONTRA PERSONES, segon CONTRA LL.SEXUAL, tercer C.PROPIETAT, quart DROGUES, cinquè TRÀNSIT, sisè ALTRES
- 4) En cas d'equivalència el darrer criteri seria la data del delictes, el més antic dins de tots els fets considerats dins de la causa base.

⁶ Menors que un cop complerts els 18 anys poden haver reincidit i, per tant, entren ja a la jurisdicció d'adults.

D'aquests 1.437 joves, 1.182 eren nois i la resta noies. Les seves edats es repartien de la següent manera: 231 joves tenien 14 anys quan van cometre el delictes principal que figura a la CB; 341 en tenien 15; 407 tenien 16 anys i 443 en tenien 17. Tenien nacionalitat espanyola 947 joves i la resta eren estrangers. Els joves estrangers procedien majoritàriament del Magrib (202 joves) i del Centre i Sud Amèrica (145), seguits dels joves de la Unió Europea (98), de la resta de països africans (25), de la resta d'Europa (13) i, finalment, només 7 procedien d'algun país asiàtic.

Per a l'apartat 4.5., on ens referirem a les dades d'evolució dels indicadors del sistema d'execució penal, des de l'any 2010 al 2013, la població objecte d'estudi són tots els joves de 14 a 17 anys (inclosos) que van iniciar un programa els anys 2010, 2011, 2012 i 2013. Si dins d'una causa, un jove té diferents programes, s'ha agafat el programa més penós. Si dins del mateix any, un jove té més d'una causa oberta, s'ha agafat la primera. Per tant, les dades que es presenten en aquest punt 4.5. no són comparables amb les dades presentades en els punts o apartats precedents, ja que el criteri de selecció dels joves és diferent.

Per a l'apartat 4.6., els informants clau han estat els agents amb major protagonisme en l'execució penal a Justícia Juvenil. Ens referim als 3 Jutges de Menors (un per cada província), als 3 Fiscals de Menors (un per cada província), a 4 Tècnics d'Assessorament i Mediació (aquí incloem un tècnic de les Terres de l'Ebre) i a 4 Tècnics de Medi Obert (també incloem un tècnic de les Terres de l'Ebre). Cal dir que s'ha prescindit dels Educadors de Centre ja que a Tarragona no hi ha cap centre educatiu de Justícia Juvenil.

El criteri per a seleccionar als Tècnics d'Assessorament i Mediació i als Tècnics de Medi Obert ha estat que, com a mínim, estessin desenvolupant aquestes mateixes funcions a l'any 2010 al mateix territori (a banda dels criteris de disponibilitat i accessibilitat).

3.2. Les variables d'estudi

Les variables analitzades es classifiquen en els següents blocs:

BLOC A: *Dades socio–demogràfiques de la població infantil i juvenil, als anys 2010 i 2013⁷, a Tarragona, Lleida i Girona.*

Aquest bloc està configurat per un conjunt d'indicadors o variables que donen informació rellevant sobre la situació educativa, econòmica i social dels infants i joves i les seves famílies, així com del seu entorn social més proper. També s'ha considerat oportú incloure dades relatives a l'índex de criminalitat de la població entre 14 i 18 anys (franja d'edat compresa entre la minoria i la majoria d'edat penal).

Les variables que conformen aquest bloc apareixen a la següent taula.

Bloc A	Variabes
Relatives a l'educació	Taxa d'idoneïtat a 4t. d' ESO (cursos 2012-2013; 2013-2014)
	Taxa de graduació a 4t. d' ESO (cursos 2011-2012; 2012-2013)
	% de joves matriculats en un PQPI ⁸ . (curs 2011-2012)
	Nivell formatiu del pare i la mare (curs 2009-2010)
Relatives a les famílies	Nens/es amb pare/mare amb un PIRMI ⁹ vigent. Any 2014
	Nens/es atesos pels Equips d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (EAIA). Any 2013.
	Nens/es tutelats per l'Administració (Direcció General d'Atenció a la Infància. DGAIA). Any 2013.
Relatives a l'economia	Renda mitjana de les famílies. Any 2011.
	Taxa de risc de pobresa. Any 2011.
Relatives a l'atur	Taxa d'atur. Anys 2010 i 2013.
Relatives a la conflictivitat juvenil	Índex de criminalitat entre la població menor d'edat penal. Anys 2010 i 2013.

⁷ Algunes de les dades facilitades pels diferents Departaments responsables no corresponen als anys 2010 i 2013, però des de l'equip de recerca s'ha considerat important incorporar-les per poder oferir, d'alguna manera, dades contextuais aproximades a aquests anys.

⁸ Programa de Qualificació Professional Inicial.

⁹ Programa Interdepartamental de la Renda Mínima d'Inserció.

BLOC B: Característiques personals i nivell de risc dels joves atesos a Justícia Juvenil a l'any 2010 a Tarragona, Lleida i Girona.

En aquest bloc s'han considerat les variables que s'inclouen a la següent taula:

Bloc B	Variables
Relatives a aspectes individuals	Sexe del jove infractor
	Edat quan va cometre el delictes principal de la Causa Base
	Nacionalitat (espanyol/estranger)
	Àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers
Relatives al perfil de risc	Factors històrics que condicionen el nivell de risc
	Factors socials i contextuals que condicionen el nivell de risc
	Factors individuals que condicionen el nivell de risc
	Factors addicionals que condicionen el nivell de risc
	Factors de protecció que condicionen el nivell de risc
	Risc global d'activitat delictiva
	Risc de conducta violenta
	Risc de conducta violenta a centres
Risc de conducta violenta durant les sortides o permisos	

Les dades relatives al risc provenen del SAVRY¹⁰ (*Structured Assessment of Violence Risk in Youth*), instrument que s'utilitza per a valorar el nivell de risc de conducta violenta dels joves infractors de la llei. Cal tenir en compte, però, que dels 1.437 nois i noies que componen la població objecte d'aquest estudi, només el 17,3% tenen omplertes les dades SAVRY (és a dir, 248 casos). De tots aquest casos, el 69,4% tenen una mesura de Llibertat Vigilada, i el 16,9% tenen una mesura d'Internament en Centre. Això és així perquè usualment es prioritza l'aplicació del SAVRY a aquells casos que potencialment poden ser més conflictius. Per tant, la distribució no és aleatòria,

¹⁰ Si el jove té fet més d'un SAVRY, s'agafen les dades del més proper anterior a la data d'alta del programa estudiat. Si no hi ha un SAVRY anterior, s'agafa la data més propera posterior. Si no n'hi ha més d'un, s'agafa el que hi hagi, encara que estigui allunyat en el temps de la data del programa estudiat. Tenint en compte que el SAVRY presenta tres moments (inicial, seguiment i final) només s'ha agafat el SAVRY inicial.

sinó que els casos més greus estan clarament sobre-representats. Aquest aspecte ens obligarà a ser molt cautelosos a l'hora de discutir els resultats relatius al nivell de risc de la població penal juvenil dels diferents territoris.

BLOC C: *Dades penals dels joves atesos a Justícia Juvenil a l'any 2010 a Tarragona, Lleida i Girona.*

Les variables que conformen aquest bloc apareixen a la següent taula:

Bloc C	Variables
Relatives al fet principal de la CB (2010)	Categoria del fet principal de la Causa Base (CB)
	Violència del fet principal de la CB
	Consideració de delictes o de falta del fet principal de la CB
	Nombre de fets de la CB
	Nombre d'antecedents a Justícia Juvenil

BLOC D: *Les respostes a la infracció de la llei per part dels agents responsables de l'execució penal a Justícia Juvenil, a Tarragona, Lleida i Girona.*

Les variables que conformen aquest bloc es mostren a la següent taula:

Bloc D	Variables
Els programes	Programa principal de la CB
	Programa principal segons l'edat del jove
	Programa principal segons el sexe
	Programa principal segon la nacionalitat
	Programa principal segons l'àrea geogràfica de procedència
	Programa principal segons la categoria del fet
	Programa principal segons la violència del fet
	Programa principal segons la consideració de delictes o falta del fet
	Programa principal segons el nombre de fets
Altres aspectes	La durada mitjana del procés judicial
	L'Índex de desistiment d'incoació d'expedients a les Fiscalies de Menors.

BLOC E: La reincidència a l'any 2013.

Bloc E	Variables
Relatives a la reincidència (2013)	Reincidència per territoris
	Reincidència segons característiques personals
	Reincidència segons perfil de risc
	Reincidència segons dades penals
	Reincidència segons el programa principal de la Causa Base

BLOC F: Evolució dels indicadors de l'execució penal des de l'any 2010 al 2013 a Tarragona, Lleida i Girona.

Els aspectes o indicadors dels quals s'ha analitzat l'evolució al llarg d'aquests quatre anys apareixen a la següent taula.

Bloc F	Variables
Indicadors relatius al perfil dels joves que van iniciar un programa a Justícia Juvenil durant el període 2010–2013.	Sexe
	Edat
	Nacionalitat
	Àrea geogràfica de procedència dels estrangers
	Risc global de conducta delictiva
	Risc de conducta violenta
	Risc de conducta violenta en centres
Indicadors relatius al fet que motiva el programa objecte d'estudi.	Risc de conducta violenta durant permisos o sortides
	Categoria del fet
	Violència del fet
	Tipus de fet (delicte/falta)
Indicadors relatius als programes iniciats durant el període 2010–2013.	Nombre de fets a la causa on s'ubica el programa
	Programa

BLOC G: *La tasca dels professionals i les seves actituds cap a l'execució penal a Justícia Juvenil.*

En aquest darrer bloc s'han contemplat els següents aspectes:

Àmbits temàtics del bloc G	Categoria	Subcategories
1—Concreció de la tasca professional	Aspectes que considera/valora	Personals
		Familiars
		Socioculturals
		Programa més habitual
		Influència de l'actitud dels pares
		Grau d'acolliment dels informes
		Detalls sobre el 1r. contacte amb el menor (només tècnics de Medi Obert, MO)
		Caràcter dels contactes posteriors (només tècnics MO)
		Continguts i tècniques de les trobades (només tècnics MO)
		Treball en xarxa (només tècnics MO)
2-Delimitació de les creences, idees prèvies i percepcions que poden influir en les decisions professionals	En relació a l'activitat delictiva dels menors	Motivacions inicials per començar la conducta delictiva (CD)
		Motivacions per persistir en la CD
		Paper de la família en l' inici i manteniment de la CD
		Paper de la societat més propera en l' inici i manteniment de la CD
		Raons que expliquen el desistiment de la CD

	Grau d'acord amb la idea que són joves que acabaran a la presó
	Grau d'influència de les idees prèvies en les seves determinacions professionals
En relació al potencial rehabilitador de les mesures judicials	Capacitat rehabilitadora de les mesures
	Identificació de la mesura amb més potencial rehabilitador
	Identificació de la mesura amb menys potencial rehabilitar
	Grau d'influència de les idees prèvies en les seves determinacions professionals
	Grau de coneixement del contingut de la feina dels educadors de Medi Obert
	Grau de coneixement del contingut de la feina dels educadors de centres
	Grau d'influència de les idees prèvies en les seves determinacions professionals
En relació a la mediació	Opinió envers aquesta solució pre-sentencial
	Potencial rehabilitador de la mediació
	Davant la reincidència d'un menor que ha passat per mediació/repació, grau d'influència d'aquest fet en les seves determinacions professionals
En relació a l'onada de repenalització	Indicadors de la prevalença d'aquesta tendència a Catalunya
	Raons que expliquen aquesta tendència
	Sectors on és més acceptada
	Capacitat dissuasòria de l'increment de la duresa de les penes
	Grau d'influència de les idees prèvies en les seves determinacions professionals

3- La hipotètica singularitat de l'execució penal a Tarragona. (només pels professionals de Tarragona i Terres de l'Ebre)	Explicació de les evidències singulars que caracteritzen a Tarragona	Evidència núm.1
		Evidència núm.2
		Evidència núm. 3
		Evidència núm. 4
		Grau d'influència de la inexistència de Centre Educatiu a Tarragona en les seves determinacions professionals

3.3. La recollida de dades

S'han recollit dades de tipus quantitatiu i de tipus qualitatiu. Les dades quantitatives provenen de dues bases de dades, extretes del JOVO¹¹ proporcionades pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del Departament de Justícia. Una de les bases de dades recull el perfil de cadascun dels joves que a l'any 2010 havien finalitzat una causa penal a Justícia Juvenil, així com els programes principals de les corresponents CB. L'altre base inclou dades sobre els programes aplicats els anys 2010, 2011, 2012 i 2013 a Justícia Juvenil. Totes aquestes dades són les que es mencionen als blocs B, C, D, E i F de l'apartat relatiu a les variables d'estudi. Altres dades secundàries quantitatives, les que apareixen al BLOC A del mateix apartat, han estat demanades a diferents Departaments de la Generalitat de Catalunya, o bé s'han obtingut fent cerques a al IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya) i a l'INE (Instituto Nacional de Estadística).

Les dades qualitatives s'han obtingut de les entrevistes semi-estructurades que l'equip de recerca ha fet als informants clau mencionats al punt 3.1. Per tant, l'únic instrument de recollida de dades que s'ha confeccionat expressament per a aquest estudi ha estat l'entrevista.

¹¹ **JOVO o SIJJ:** Aplicació informàtica de gestió d'expedients del sistema d'informació de justícia juvenil.

La recollida de dades ha tingut dos moments: entre els mesos de maig i agost del 2014, es confeccionen els guions de les entrevistes, es seleccionen i contacten els informants clau, es duen a terme les entrevistes i es sol·liciten dades quantitatives a diferents departaments de la Generalitat i a l'IDESCAT. En un segon moment, durant els mesos de setembre i octubre del 2014, es fa una segona ronda de demanda de dades quantitatives als diferents Departaments, a l'IDESCAT i, aquest cop, també a l'INE.

S'han portat a terme un total de 14 entrevistes a professionals, el perfil del quals ja s'ha apuntat anteriorment. Aquest tipus d'entrevista permet la combinació de preguntes totalment obertes i d'altres de tancades. Així mateix, la persona entrevistadora pot introduir modificacions al guió d'entrevista aplicat en base a les interaccions amb la persona entrevistada. En el desenvolupament de totes elles s'ha tingut present aquest fet i s'ha deixat espai per a que les persones entrevistades poguessin expressar-se molt lliurement, proporcionant matisos molt interessants per a la recerca.

Les entrevistes s'han centrat fonamentalment en tres àmbits temàtics, tal com es pot observar en el BLOC G de l'apartat anterior. Al primer àmbit s'inclouen les preguntes relatives a la tasca de la persona entrevistada; al segon, les preguntes relatives a creences, idees i percepcions que poden influenciar a les persones entrevistades en el desenvolupament de la seva tasca professional i, finalment, el tercer àmbit es centra en preguntes relatives a la hipotètica singularitat de l'execució penal als diferents territoris¹².

3.4. Anàlisi de dades

L'enfocament metodològic utilitzat ha estat de mètodes mixtes. Tal com s'ha observat en el punt 3.3., la recollida de dades s'ha desenvolupat de manera paral·lela, no concatenada i les diferents tècniques de recollida de dades aplicades no s'han influenciat mútuament.

Al tractar-se d'un enfocament de mètodes mixtes s'ha portat a terme una anàlisi de dades quantitativa, amb el programa estadístic SPSS¹³, i una anàlisi

¹² Veure a l'annex D (volum II) els guions d'entrevistes realitzades a jutges, fiscals, tècnics d'Assessorament i Mediació i tècnics de Medi Obert.

¹³ IBM SPSS Statistics.

de dades qualitatives sense comptar amb programari informàtic. L'extracció dels resultats s'ha efectuat per separat, sense establir connexions entre ambdues.

Pel que fa al tractament de dades qualitatives, primerament s'ha fet una lectura de totes les transcripcions per veure on les persones entrevistades coincidien i no coincidien, apuntant-se una sèrie de temàtiques comunes i discordants. Les entrevistes han aportat informació valuosa relativa a la visió que els professionals tenen sobre l'execució penal.

Pel que fa a la vessant quantitativa, es realitza una descripció, mitjançant anàlisi gràfica, de les diferents variables per cada territori i de les relacions entre variables. Així mateix es duen a terme anàlisi de la variància (ANOVA) que determinen si les diferències observades són estadísticament significatives. El nivell de confiança que s'ha aplicat és del 95%, de forma que les afirmacions exposades tenen un marge de ser incorrectes de només el 5%. En tots els casos s'ha fet una prova d'honestedat de la diferència (HSD de Tukey) per tal de controlar les mides dels grups. L'anàlisi quantitativa ens mostra les principals diferències entre els territoris en relació a algunes característiques individuals i el nivell de risc dels joves, a dades penals i reincidència dels joves, a les dades relatives a l'aplicació dels diferents programes i, finalment, ens dóna informació sobre l'evolució de determinats indicadors de l'execució penal entre els anys 2010 i 2013.

Les dades estadístiques secundàries, relatives a qüestions d'educació, salut, ocupació i nivell socioeconòmic, han estat explotades de forma limitada, ja que ens han faltat dades concretes en tots els àmbits. Per tant, aquesta explotació secundària de dades s'ha de prendre amb cautela.

4. Resultats

4.1. Característiques socio-demogràfiques dels infants i joves entre 0 i 18 anys i les seves famílies a Tarragona, Lleida i Girona

Presentem en aquest bloc una breu descripció i comparació d'algunes característiques socio-demogràfiques rellevants relatives als infants i joves de 0 a 18 anys dels territoris objecte d'estudi (Tarragona —en alguns dels casos es donen dades separades per Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre—, Girona i Lleida). Els aspectes en que centrarem l'anàlisi comparativa s'emmarquen en el següents àmbits: educació, família, economia, atur i criminalitat.

La pretensió inicial era realitzar aquesta descripció dels territoris i de l'entorn dels joves focalitzant en els anys 2010 i 2013, ja que són els anys en els que s'ha centrat el nostre estudi: el 2010, respecte els menors de 14 i 18 anys atesos des de Justícia Juvenil i, el 2013, any en que hem mesurat la seva reincidència. Finalment, en alguns dels ítems d'informació no ha estat possible obtenir les dades d'aquests anys, per tant, oferirem les d'altres anys propers. Hem considerat que, igualment, podríem així realitzar una aproximació a la situació que estaven vivint els joves en els anys objecte d'aquest estudi.

4.1.1. Dades demogràfiques

A les taules 1 i 2 es mostra el nombre d'infants de 0 a 17 anys (inclosos) que estaven registrats al padró a Tarragona, a Lleida i a Girona als anys 2010 i 2013, respectivament.

Tarragona	Lleida	Girona
151.373	76.758	141.399

Taula 1. Població de 0 a 17 anys (inclosos) per cada territori, a l'any 2010

Font: IDESCAT

Tarragona	Lleida	Girona
154.526	78.964	146.917

Taula 2. Població de 0 a 17 anys (inclosos) per cada territori, a l'any 2013

Font: IDESCAT

S'observa que a les tres províncies es va incrementar la població infantil, fins als 17 anys, durant aquest període, sent a Girona on l'augment és més destacable (3,9%) . A Tarragona aquest increment suposa el 2,08% i a Lleida el 2,87%.

A la taules 3 i 4 es mostren el nombre de joves de 14, 15, 16 i 17 anys (en conjunt) per cadascun dels territoris a l'any 2010 i 2013.

Tarragona	Lleida	Girona
30.281	13.233	28.479

Taula 3. Població de 14 a 17 anys (inclosos) per cada territori, a l'any 2010

Font: IDESCAT

Tarragona	Lleida	Girona
30.249	13.129	29.050

Taula 4. Població de 14 a 17 anys (inclosos) per cada territori, a l'any 2013

Font: IDESCAT

S'observa que en aquesta franja d'edat, tant a Tarragona com a Lleida es va produir una lleugera davallada de població durant el període 2010–2013, mentre que a Girona es va produir un increment del 2%.

4.1.2. Situació educativa¹⁴

A continuació es presenten les taxes d'idoneïtat de 4rt d' ESO del cursos 2012–13 i 2013–14 (figura 1) i les taxes de graduació dels cursos 2011–12 i 2012–13 (figura 2). La taxa d'idoneïtat ens indica la proporció d'alumnes que estan cursant 4rt d'ESO en l'edat que els correspon (15 anys). De forma complementària, ens proporciona informació sobre el nombre d'alumnat, major de 15 anys, que es troba en aquest curs com a resultat de possibles repeticions o d'una incorporació tardana al sistema educatiu. Per la seva banda, la taxa de graduació ens indica la proporció d'alumnes que obtenen el graduat en ESO.

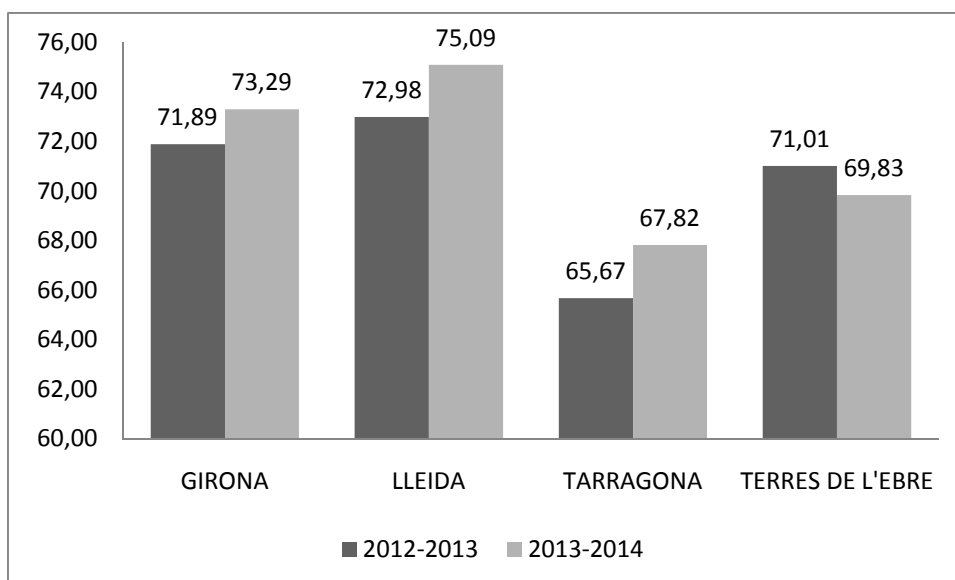

Figura 1. Taxes d'idoneïtat a 4t d' ESO. Curs 2012-2013 i Curs 2013-2014.

Font: Departament d'Ensenyament

¹⁴ A les Figures 1, 2, 3, i 4 les dades de Tarragona es refereixen únicament al Camp de Tarragona.

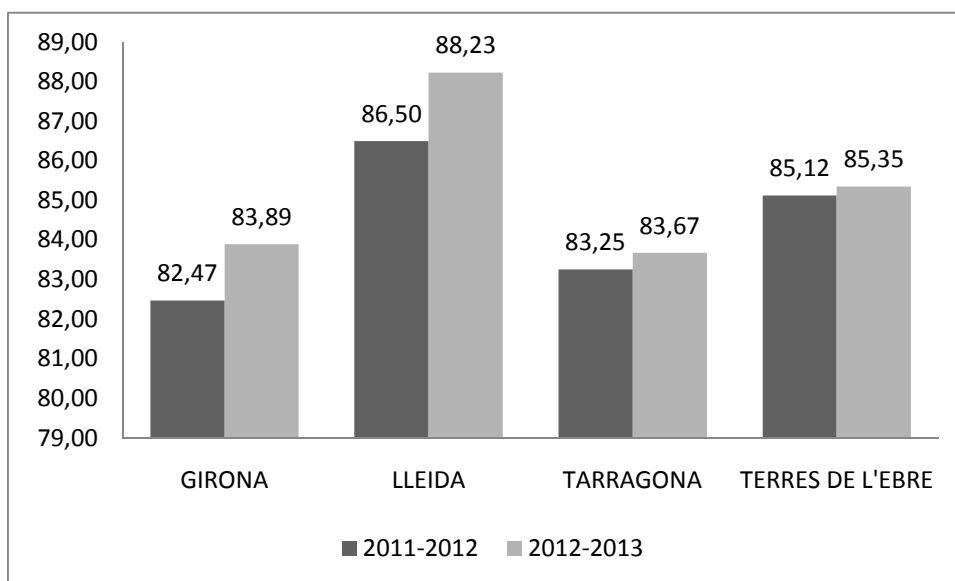

Figura 2. Taxa de graduació a 4t d' ESO. Curs 2011-2012 i Curs 2012-2013.

Font: Departament d'Ensenyament

A la figura 1, podem veure com, malgrat en tots els territoris (excepte a Terres de l'Ebre) el curs 2013—14 ha suposat una millora respecte del curs anterior, el Camp de Tarragona es situa per sota de Girona, Lleida i de Terres de l'Ebre respecte a la idoneïtat a 4rt d' ESO. Lleida és el territori amb una taxa més elevada de joves que cursen 4rt d' ESO a l'edat de 15 anys, en ambdós cursos.

La figura 2 ens mostra la taxa de graduació a 4rt d' ESO, aspecte on es mantenen les diferències entre els territoris: Lleida continua situant-se en primer lloc i el Camp de Tarragona, malgrat està per sota de la resta de territoris, no es diferencia significativament de la taxa aconseguida per Girona.

Altres dades que hem cregut important destacar són aquelles que mostren el percentatge d'alumnat que no segueix la via ordinària educativa i és derivat a altres itineraris, com per exemple els PQPI (Programes de Qualificació Professional Inicial).

En la figura 3 podem veure el percentatge de joves dels territoris seleccionats que van assistir a un PQPI el curs 2011-2012. Amb les dades mostrades, podem veure que les diferències són poc acusades entre els territoris:

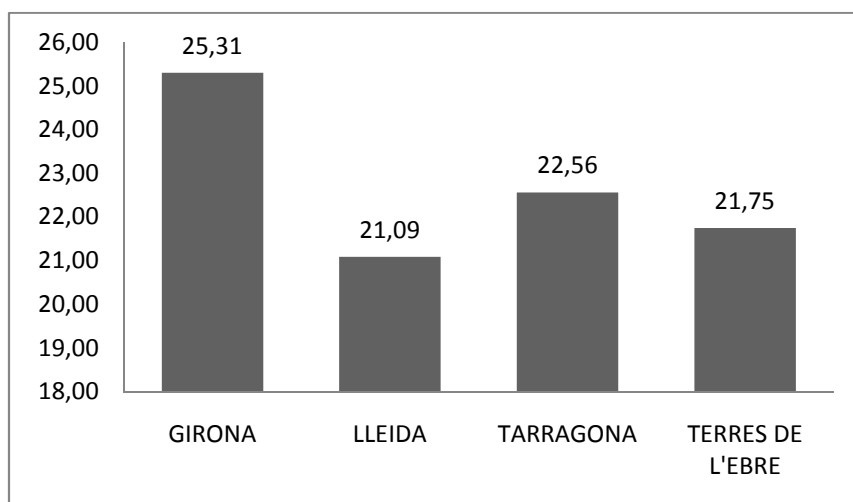
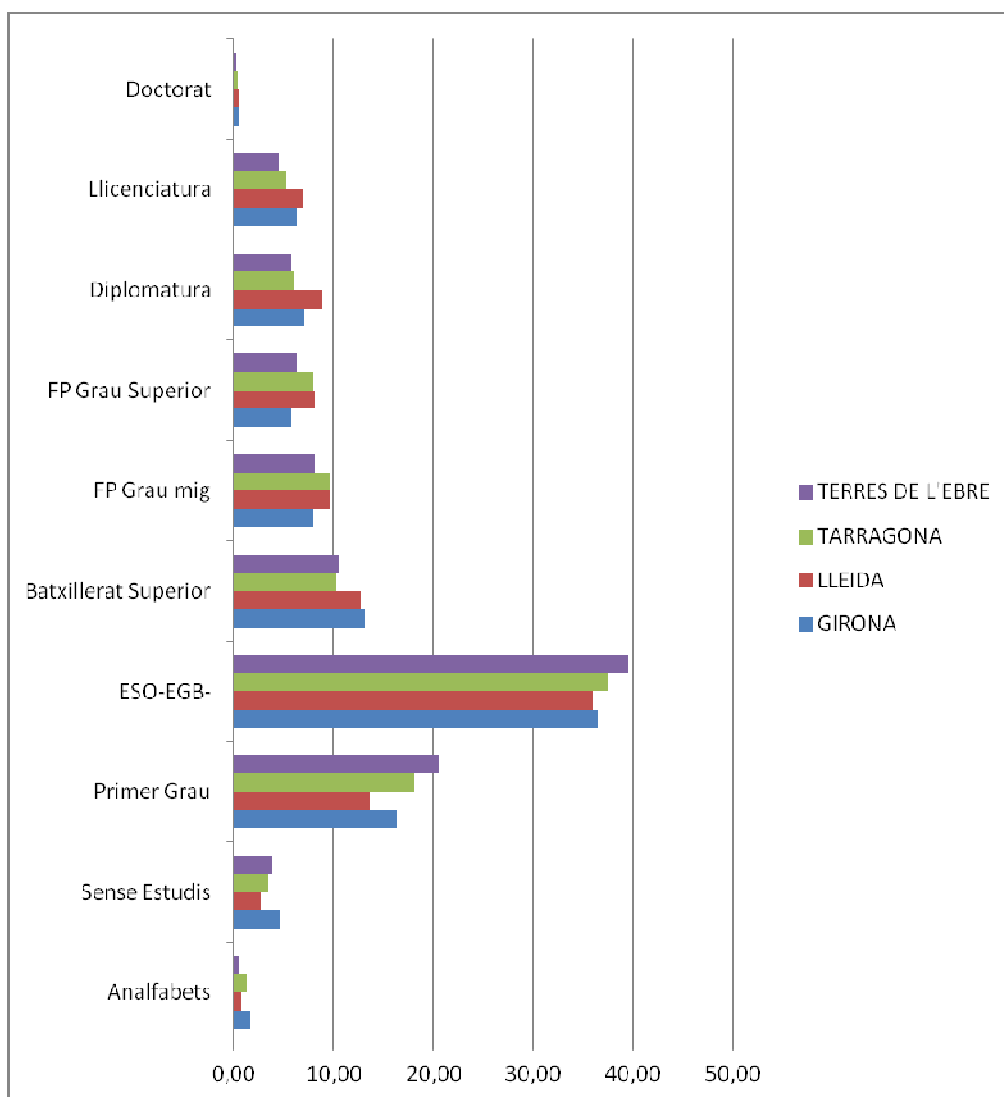

Figura 3. Percentatge d'alumnes matriculats en un PQPI. Curs 2011-2012.

Font: Departament d'Ensenyament

Finalment, la figura 4 ens mostra el nivell formatiu de les famílies en els territoris seleccionats. La gràfica ens mostra que no hi ha diferències substancials entre els territoris, i evidencia que la major part de la població en situa en el nivell formatiu ESO - EGB.

urs 2009-

Font: Departament d'Ensenyament

4.1.3. Situació familiar

En aquest apartat, es mostren diferents dades sobre la situació familiar dels infants i adolescents dels territoris estudiats.

A la taula 5 es mostra el nombre d'infants i adolescents que són atesos pels Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA), segons dades de l'any 2013.

		Girona	Lleida	Tarragona
Sense proposta de mesura protectora	Derivat per estudi i en estudi	357	343	638
	Assessoraments	88	58	105
Amb proposta de mesura protectora	Seguiment d'una mesura	592	471	966
TOTAL		1.037	872	1.709

Taula 5: Nombre d'infants i adolescents atesos pels Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. Desembre de 2013.

Font: Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

Segons el global de població indicada a l'inici d'aquest apartat, els percentatges de nens i nenes (0 a 18 anys) atesos des dels EAIA són els següents:

- Tarragona: 1,10%
- Lleida: 1,10%
- Girona: 0,70%

A la taula 6 es mostren dades dels nens i nenes que estan sent tutelats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA) i com estan distribuïts els mateixos en funció de la mesura aplicada, segons dades del 2013.

	Girona	Lleida	Tarragona
Acolliment en família	339	298	513
Acolliment institucional	243	170	336
Expedients assistencials¹⁵	—	—	—
TOTAL	582	468	849

Taula 6: Nombre d'infants i adolescents tutelats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència segons el tipus de mesura.

Font: Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

¹⁵ L'expedient assistencial té per objecte mantenir determinades mesures de tipus assistencial en els casos d'infants o adolescents que han arribat a la majoria d'edat, però que necessiten suport assistencial de social, econòmic o jurídic, sigui perquè hi ha un procediment d'incapacitació en curs, sigui per una altre circumstància.

Segons el global de població indicada al inici d'aquest apartat, els percentatges de menors (0 a 18 anys) tutelats per la DGAIA són els següents:

- Tarragona: 0,54%
- Lleida; 0,59%
- Girona: 0,39%

Veiem doncs que no hi ha diferències entre territoris pel que fa al percentatge de població infantil i juvenil atesa i/o tutelada per l'Administració.

Finalment, a la figura 5 es mostren les dades del nombre d'infants que tenen un progenitor que rep un PIRMI. No són dades percentuals, però el Camp de Tarragona (a la figura 5 denominat Tarragona) presenta aquí una clara diferència respecte als altres territoris: és la demarcació, conjuntament amb Terres de l'Ebre, que presenta un nombre d'expedients vigents de PIRMI més baix (aproximadament 1000, entre les dues demarcacions), sent, en canvi, la província de Tarragona la que té més d'infants entre els 0 i els 17 anys (inclosos), segons les dades del 2013 que s'exposen a l'apartat 4.1.1.

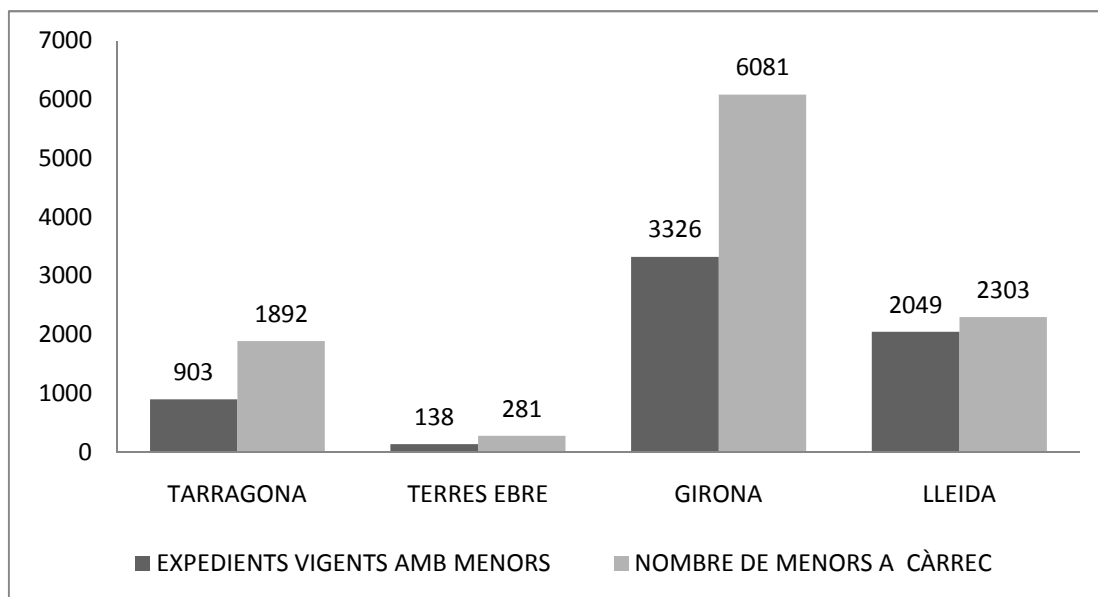

Figura 5. Nombre d'infants un progenitor dels quals rep un PIRMI. Any 2014.

Font: Departament d'Empresa i Ocupació.

4.1.4. Situació Econòmica

En aquest apartat, mostrem la situació econòmica que viuen els infants, tant en l'àmbit familiar com en el seu entorn social proper.

En la figura 6 podem veure quina és la renda anual mitjana per persona distribuïda per províncies a l'any 2011:

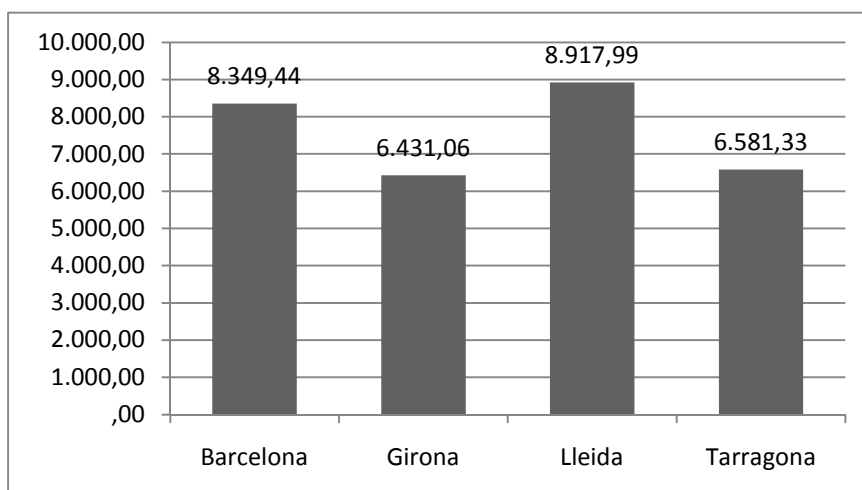

Figura 6. Renda anual neta mitjana per persona. Províncies de Catalunya 2011.

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població 2011.

S'observa que Tarragona i Girona estan clarament per sota del nivell de renda de Lleida.

La figura 7 ens mostra la taxa de risc de pobresa per província a l'any 2011. Es pot comprovar com Tarragona destaca per l'elevat índex de risc de pobresa, sent quasi el triple que la taxa de pobresa de Lleida.

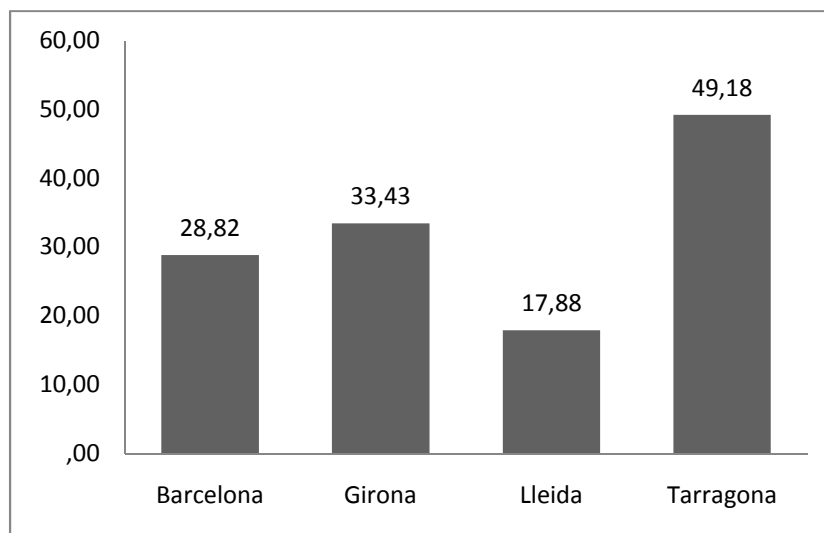

Figura 7. Percentatge de risc a la pobresa. Províncies de Catalunya 2011.

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població 2011

4.1.5. Dades d'atur dels territoris

A la figura 8 apareixen les dades d'atur dels anys 2010 i 2013. No són dades de l'atur juvenil, sinò de la població en general, però ens aproximen a la situació que viuen molts infants i joves a les seves llars. Si bé l'atur s'ha mantingut bastant estable a Lleida, s'observa com a Tarragona i a Girona ha augmentat 5 o més punts percentuals. Novament destaca Tarragona com la demarcació amb més atur, arribant quasi al 30% durant el primer trimestre del 2013, i on més marcat és l'increment respecte al 2010.

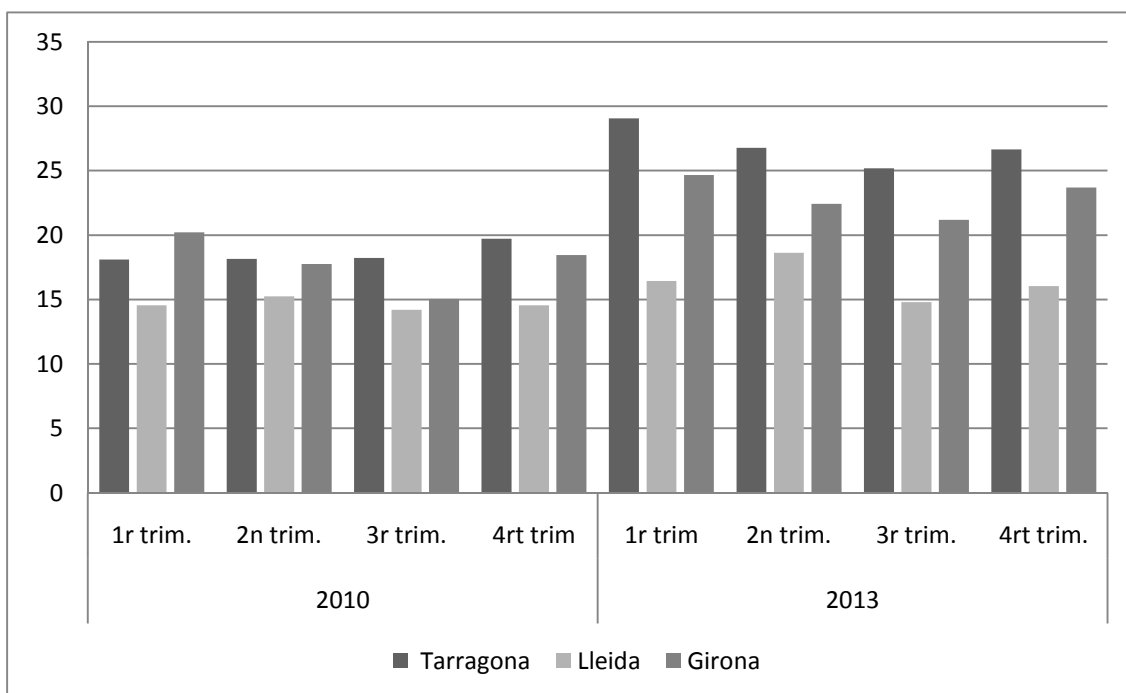

Figura 8. Percentatge d'atur a les demarcacions de Tarragona, Lleida i Girona. Any 2010 i 2013.

Font: INE

4.1.6. Dades relatives a la criminalitat juvenil

A les taules 7 i 8 es presenten el nombre de joves, entre 14 i 17 anys (inclosos), desagregat per edats i per regió policial, als anys 2010 i 2013 respectivament. Es tracta de tots els joves empadronats al territori. Observis que el territori de Tarragona està conformat per dues regions policials: Camp de Tarragona (RPCT) i Terres de l'Ebre (RPTE). Les altres dues regions policials són Girona (RPG) i Lleida o Ponent (RPP). S'observa que Tarragona és la demarcació amb més habitants situats en aquesta franja d'edat, situant-se en més del doble que a Lleida, però a poca distància de Girona.

2010			
EDAT	TARRAGONA (RPCT + RPTE)	GIRONA (RPG)	LLEIDA (RPP)
14 anys	7487	6922	3872
15 anys	7504	7121	3856
16 anys	7445	7058	3992
17 anys	7845	7378	4104
TOTAL	30281	28479	13233
2010			
REGIÓ	EDAT	Total	
RP Camp de Tarragona	14 anys	5766	
	15 anys	5813	
	16 anys	5837	
	17 anys	6047	
RP Camp de Tarragona Total		23463	
RP Terres de l'Ebre	14 anys	1721	
	15 anys	1691	
	16 anys	1608	
	17 anys	1798	
RP Terres de l'Ebre Total		6818	
Total general		30281	

Taula 7. Població de joves de 14, 15, 16 i 17 a cada regió policial a l'any 2010.

Font: Mossos d'Esquadra

2013			
EDAT	TARRAGONA (RPCT + RPTE)	GIRONA (RPG)	LLEIDA (RPP)
14 anys	7720	7372	3907
15 anys	7670	7369	3926
16 anys	7422	7246	3834
17 anys	7437	7063	3916
TOTAL	30249	29050	13129

2013		
REGIÓ	EDAT	Total
RP Camp de Tarragona	14 anys	5997
	15 anys	5848
	16 anys	5823
	17 anys	5715
RP Camp de Tarragona Total		23383
RP Terres de l'Ebre	14 anys	1723
	15 anys	1822
	16 anys	1599
	17 anys	1722
RP Terres de l'Ebre Total		6866
Total general		30249

Taula 8. Població de joves de 14, 15, 16 i 17 a cada regió policial a l'any 2013.

Font: Mossos d'Esquadra

A les taules 9 i 10 es presenten el nombre i el percentatge de joves, entre 14 i 17 anys (inclosos) amb rol definit a cada regió policial als anys 2010 i 2013.

Rol detingut, denunciat, imputat judici ràpid				
REGIÓ	2010	%	2013	%
RPP	508	3,84	456	3,47
RPCT	1113	4,74	1091	4,67
RPTE	259	3,80	205	2,99
RPG	1414	4,97	1167	4,02

Taula 9. Població de joves de 14, 15, 16 i 17 anys detinguts, denunciats i imputats als anys 2010 i 2013.

Font: Mossos d'Esquadra

D'acord amb les dades anteriors, i calculant el percentatge de joves amb el rol "detinguts/denunciats/imputats" pel conjunt de la província de Tarragona, veiem que representen el 4,53% sobre la població de joves de 14 a 17 anys

(inclosos) d'aquest territori a l'any 2010, i el 4,28% a l'any 2013. Per tant, el territori amb un percentatge més alt de joves amb aquest rol al 2010 és Girona. Al 2013, a tots els territoris es produeix una lleugera disminució del nombre de joves amb aquest rol, però en aquest any Tarragona es situa al capdavant, per sobre de Girona que es queda amb un 4,02%

Rol detingut, imputat judici ràpid				
REGIÓ	2010	%	2013	%
RPP	127	0,96	79	0,60
RPCT	337	1,44	288	1,23
RPTE	57	0,84	30	0,44
RPG	327	1,15	287	0,99

Taula 10. Població de joves de 14, 15, 16 i 17 anys detinguts i imputats als anys 2010 i 2013.

Font: Mossos d'Esquadra

D'acord amb les dades anteriors, i calculant el percentatge de joves amb el rol "detinguts/imputats judici ràpid" pel conjunt de la província de Tarragona, veiem que representen el 1,3% sobre la població de joves de 14 a 17 anys (inclosos) d'aquest territori a l'any 2010, i el 1,05% a l'any 2013. Aquest cop s'observa que és Tarragona el territori amb una proporció major de joves amb aquest rol, i es constata també una lleugera davallada en el nombre de joves amb aquest rol a l'any 2013 a tots els territoris.

4.2. Característiques personals i perfil de risc dels joves atesos a Justícia Juvenil.

4.2.1. Relatives a aspectes individuals

4.2.1.1. Sexe

S'ha observat que no hi diferències significatives entre territoris en relació a la distribució per sexe dels joves encausats a l'any 2010. (Veure les taules A1, A2 i A3 a l'annex A, vol. II).

A la figura 9 es mostra el percentatge de nois i de noies a cadascun dels territoris.

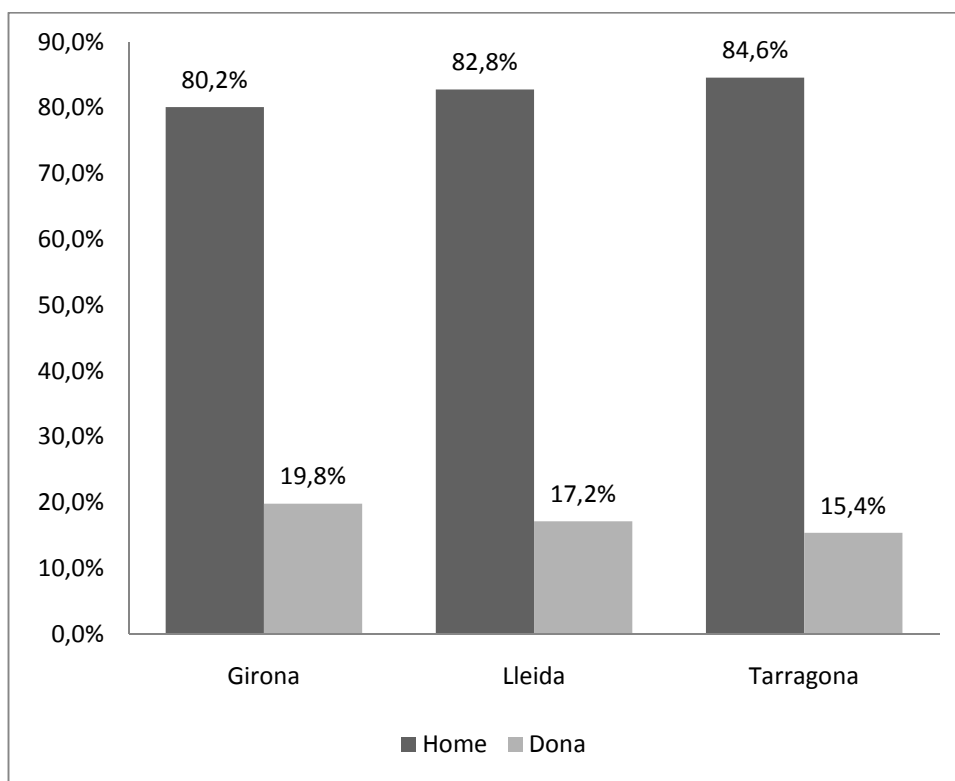

Figura 9. Distribució percentual dels joves encausats, segons el sexe, dins de cada província.

En tots els territoris la predominança dels joves de sexe masculí és clara. En cap dels 3 territoris, les noies arriben a una representació del 20%, tot i que a Girona s'hi acosten, ja que és la província on tenen major representació.

Si desagreguem les dades dels dos territoris de Justícia Juvenil que formen part de la província de Tarragona, tenim que al Camp de Tarragona, dels 378 joves que van finalitzar un causa base al 2010, 319 són nois (el 84,4%) i 59 són noies (15,6%). A Terres de l'Ebre, dels 71 joves el 85,9% són nois i la resta són noies.

4.2.1.2. Edat

Sí que s'han observat diferències significatives entre territoris respecte a l'edat dels joves encausats. (Veure les taules A1, A2 i A3 l'annex A).

Tarragona mostra, de forma significativa joves més grans (15.85 anys) que les altres dues províncies (15.68 per Girona i 15.73 per Lleida). Les diferències entre Tarragona i Lleida, així com entre Girona i Lleida no són significatives. Això vol dir que, d'acord amb l'edat del jove, Tarragona té nois més gran que Girona i alhora d'una edat semblant als de Lleida.

A la figura 10 es presenten els percentatges de joves de 14, 15, 16 i 17 anys per cadascuna dels territoris. Aquestes són les edats del joves en el moment de cometre el fet principal que apareix a la CB.

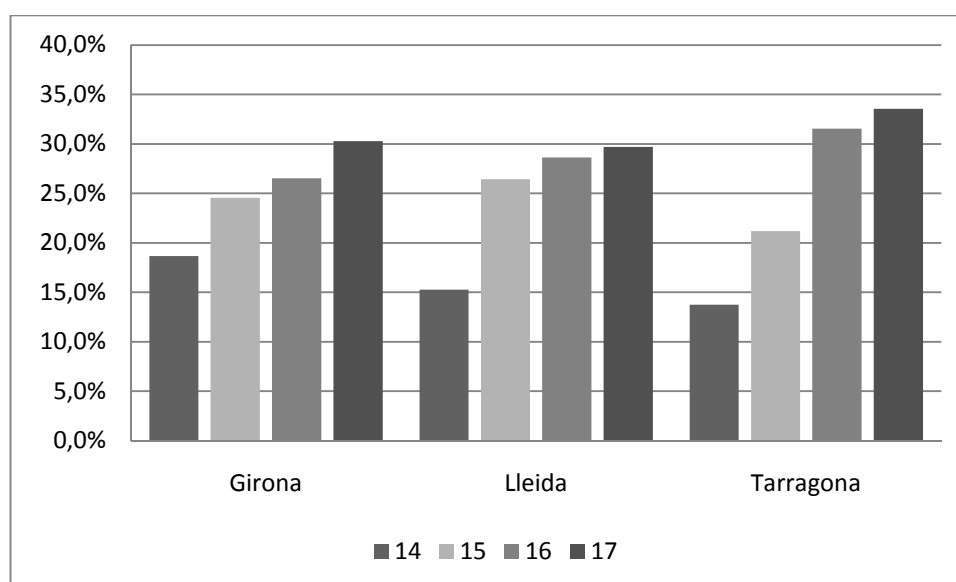

Figura 10. Distribució percentual dels joves encausats, segons l'edat, dins de cada província. Any 2010.

S'observa que a Girona i a Lleida la distribució per edats és més homogènia que a Tarragona, on hi ha major diferència entre el percentatge de joves de les edats inferiors i el percentatge de joves que se situen a les edats superiors. A tots els territoris, però, hi ha un percentatge més elevat de joves de 16 i 17 anys.

A la taula 11 apareixen les dades dels dos territoris de Justícia Juvenil que configuren la província de Tarragona.

Edat	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre
14 anys	12,8%	18,84%
15 anys	20,26%	26,08%
16 anys	32,53%	26,08%
17 anys	34,4%	28,98%

Taula 11: Distribució percentual dels joves encausats, segons l'edat, als territoris de Justícia Juvenil de Tarragona. Any 2010.

4.2.1.3. Nacionalitat (espanyol/estranger)

En relació a si hi ha diferències territorials respecte a la nacionalitat del jove infractor, hem pogut observar que no hi ha diferències significatives entre les demarcacions. (Veure les taules A1, A2 i A3 l'annex A).

Atenent al criteri nacionalitat, distingim entre els joves que tenen nacionalitat espanyola i els que no la tenen. A la figura 11 es presenten els percentatges de joves espanyols i estrangers dintre de cadascuna de les províncies.

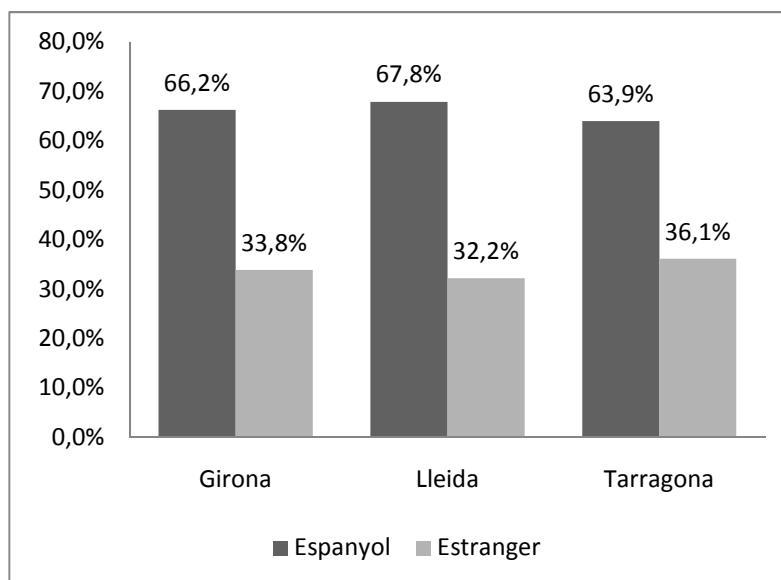

Figura 11. Distribució percentual dels joves encausats, segons la nacionalitat, dins de cada província. Any 2010.

Podem observar com la distribució entre joves infractors espanyols i joves infractors estrangers és molt similar en els 3 territoris analitzats. Entre el 63 i el 68% de la població encausada és de nacionalitat espanyola. Això suposa que dos de cada 3 infractors són espanyols. El territori on la representació estrangera és major és Tarragona (36,1%), si bé les diferències amb la resta no són significatives, com ja s'ha dit.

Si presentem de forma desagregada les dades dels dos territoris de Justícia Juvenil que configuren la província de Tarragona, tenim que el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre no difereixen pel que fa a la distribució entre joves de nacionalitat espanyola (64% i 63,4%, respectivament) i joves estrangers (36% i 36,6%, respectivament).

4.2.1.4. Àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers

En relació a si hi ha diferències territorials respecte a la zona geogràfica de procedència dels joves estrangers, hem pogut observar que tampoc aquí hi ha diferències significatives entre els territoris. (Veure les taules A1, A2 i A3 l'annex A). No obstant, això pot ser degut a que els territoris no presenten distribucions homòlogues pel que fa a aquest aspecte, tal com podem observar a continuació.

A la figura 12 es presenta la distribució dels joves estrangers atenent al criteri geogràfic, és a dir, la zona geogràfica de la qual procedeixen: Unió Europea (sense contemplar Espanya), resta d'Europa, Magrib, resta d'Àfrica, Centre i Sud Amèrica i Àsia.

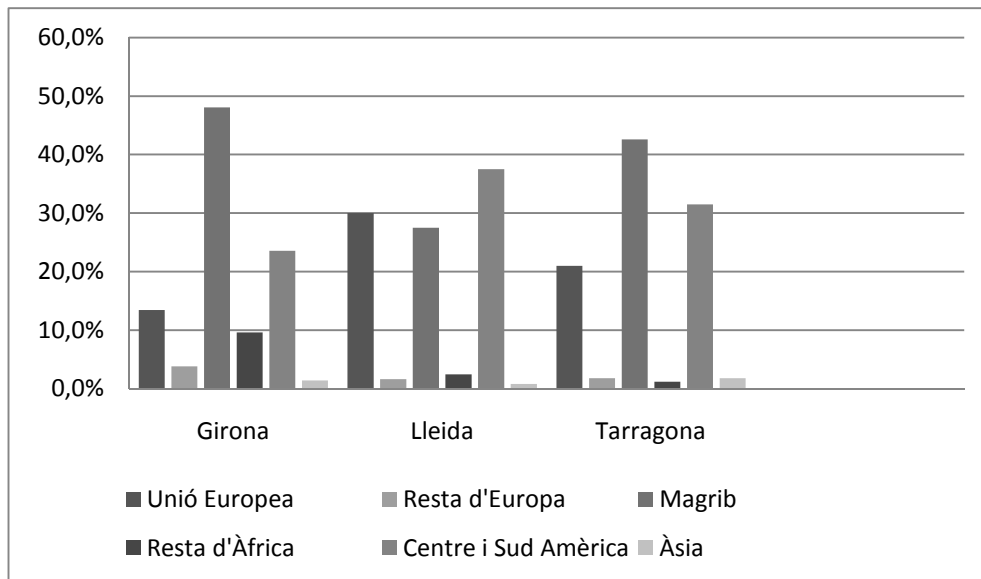

Figura 12. Distribució percentual dels joves encausats, segons les àrees geogràfiques de procedència, dins de cada territori. Any 2010.

Veiem com la distribució per àrea geogràfica de procedència dels menors estrangers varia en cada territori, si bé ja s'ha dit que de manera no significativa. Mentre a Girona i Tarragona la gran majoria de menors estrangers provenen del Magrib, a Lleida destaquen els provinents de Centre i Sud Amèrica. A tots els territoris la representació de menors encausats procedents de l'Àsia és insignificant (recordem que a l'apartat 3.1. s'ha dit que en el conjunt dels tres territoris només hi havia encausats 7 joves asiàtics a l'any 2010).

A la taula 12 apareixen les dades dels dos territoris de Justícia Juvenil que configuren la província de Tarragona. Algunes àrees no s'han tingut en compte degut al irrellevant nombre de casos, fet pel qual els percentatges dintre de cada territori no sumen exactament 100.

Àrea geogràfica de procedència	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre
Unió Europea	18,38%	34%
Magrib	44,85%	30%
Centre i Sud—Amèrica	31,61%	30%

Taula 12: Distribució percentual dels joves estrangers encausats, segons l'àrea de procedència, dintre dels territoris de Justícia Juvenil de Tarragona. Any 2010.

4.2.2. El perfil de risc dels joves atesos a Justícia Juvenil

La informació que apareix en aquest apartat es refereix únicament als joves a qui es va aplicar el SAVRY (*Structured Assessment of Violence Risk in Youth*). Tal com ja s'ha dit a l'apartat 3.2., on s'expliciten les variables d'estudi, aquest instrument només es va aplicar a 248 joves (el 17,3% de la població de joves que havien finalitzat una causa penal a Justícia Juvenil al 2010). Convé tenir en compte que es tracta dels joves potencialment més conflictius i que tenen una mesura o programa de Llibertat Vigilada o d'Internament en Centre. Concretament, d'aquest 248 joves, el 69,4% tenen Llibertat Vigilada i la resta una mesura d'internament. Per tant, les conclusions que podem extreure en aquest apartat 4.2.2. no es poden extrapolar a tota la població atesa a Justícia Juvenil, sinó que només ens estarem referint a aquest 248 joves que han comés el fets més violents. D'aquests, 99 són de Girona, 70 de Lleida i 79 de Tarragona. D'acord amb el nombre de joves que tenien una causa penal finalitzada al 2010 a Justícia Juvenil a cadascun dels territoris (veure apartat 3.1.), això suposa que a Girona van tenir un SAVRY el 16,09% dels joves, a Lleida el 18,7% i a Tarragona el 17,5%.

Per l'obtenció dels resultat d'aquest apartat 4.2.2. s'ha fet un anàlisi de la variància (ANOVA). Aquesta prova, partint de la premissa que les poblacions dels tres territoris són homòlogues i, per tant, estadísticament iguals, determina si les mitjanes obtingudes són estadísticament iguals o no. Tal com es diu a l'apartat 3.4., sobre l'anàlisi de dades, el nivell de confiança que s'ha aplicat és del 95%, de forma que les afirmacions exposades tenen un marge de ser incorrectes de només el 5%. En un segon terme, en els factors del SAVRY que estan afectats per la variable territori, s'ha fet una prova d'honestedat de la diferència (HSD de Tukey) per tal de controlar les mides de les mostres.

El SAVRY és una guia creada per la valoració del risc futur de la violència i la delinqüència no violenta que té per finalitat la gestió d'aquest risc en joves de 12 a 18 anys (Borum et al., 2006). El SAVRY avalua un total de 24 ítems de risc i 6 de protecció. La versió de la Generalitat incorpora, a més, 5 factors addicionals que són l'actitud envers el delicte, la intel·ligència, el locus de control, el manteniment de vincles amb l'entorn i la parella. Els factors de risc es puntuen com alts, moderats o baixos, essent els valors assignats 1, 2 ó

3 respectivament. Els valors de protecció com absents o presents amb valors 1 i 2 respectivament. Els factors addicionals es puntuen en una escala Likert de 1 a 5, essent 1 el menys pro-social i 5 el més pro-social. La intel·ligència, que és dicotòmic (si/no, en funció de si s'ha avaluat o no), s'ha exclòs de l'anàlisi estadístic.

A més d'aquestes variables, una per una, veurem el risc global d'activitat delictiva, el risc de delictes violents, el risc de conducta violenta en centres i el risc per permisos i/o sortides del centre. Aquestes quatre variables, que conformen el resum del risc, es puntuen en valors d'1 a 3, essent 1 alt, 2 moderat i 3 baix. Com haurà observat el lector en la descripció de les variables, a major puntuació, més lleu és el risc del jove.

Per un anàlisi més detallat, es poden consultar les taules B1, B2 i B3 de l'annex B.

4.2.2.1. Factors històrics

Pel que fa al conjunt dels factors històrics podem observar que els tres territoris només es diferencien significativament en tres factors: violència prèvia, fracàs d'intervencions anteriors i delinqüència dels pares o cuidadors.

Pel que fa a la violència prèvia destaca Lleida (2.16), que presenta una població de menor risc que Tarragona (1.90) i significativament menor que Girona (1.87). Pel que fa al fracàs de les intervencions prèvies tant Lleida (2.69) com Girona (2.60) presenten una població de menor risc que Tarragona (2.42). En relació amb la delinqüència dels pares o cuidadors és Girona (2.72) qui té una població de menys risc que Tarragona (2.44) i Lleida (2.44).

Sembla, per tant que, en aquells factors en que Tarragona es diferencia de la resta del territori, ho fa mostrant un major risc. Si bé, en cap factor Tarragona presenta perfil propi, ja que està al mateix nivell que Lleida pel que fa a la delinqüència dels pares i al mateix nivell que Girona pel que fa a la violència prèvia i també respecte al fracàs de les intervencions prèvies.

4.2.2.2. Factors socials/contextuals

Els factors socials/contextuals mostren un comportament diferenciat entre les demarcacions en cinc dels sis factors: delinqüència del grup d'iguals, estrès experimentat, habilitats educatives dels pares, falta de suport d'altres adults i entorn marginal.

Pel que fa a la delinqüència del grup d'iguals Tarragona (2.09) té un major risc que Lleida (2.23) i significativament major que Girona (2.48).

En relació amb l'estrès experimentat, de nou Tarragona (2.09) presenta un major risc que Girona (2.31) i Lleida (2.37). Sobre les habilitats educatives dels pares, Tarragona (1.72) també destaca per tenir més risc que Lleida (2.01) i Girona (2.13). Tanmateix la manca de suport és menor a Tarragona (2.11) que a Lleida (2.31) i Girona (2.57). Finalment pel que fa a l'entorn marginal, i seguint la mateixa tendència, Tarragona (2.39) presenta més risc que Lleida (2.64) i Girona (2.71).

Encara que Tarragona té un perfil de major risc en cinc dels sis factors, no sempre té un perfil propi. Tant respecte a la delinqüència del grup d'iguals com en la manca de suport social que té el jove, com a l'entorn marginal en el que viu, el risc a Tarragona és similar al de Lleida, si bé no ho és respecte a Girona, que és significativament menor. El mateix passa respecte a l'estrès experimentat, si bé ara és Lleida la que és diferent a Tarragona a la vegada que la capital del Camp és equiparable a Girona. Pel que fa a les habilitats educatives del pares Tarragona sí que presenta un perfil propi i de major risc que la resta de les demarcacions a estudi.

4.2.2.3. Factors individuals

En relació amb els factors individuals només en un factor hi ha diferències significatives entre els territoris: maneig de l'enuig. Així doncs, Tarragona (2.18) presenta un major risc que Lleida (2.37) i Girona (2.43). Si bé, respecte a Lleida les diferències amb Tarragona no són significatives. Així doncs, de nou Girona destaca per tenir menys risc en el seus factors.

4.2.2.4. Factors addicionals

Segons es desprèn de l'anàlisi dels factors addicionals, només hi ha diferències entre els territoris pel que fa als vincles amb l'entorn. Si bé, aquestes diferències no són significatives quan es controla la mida de la mostra. Tot i així Tarragona (2.99) presenta una puntuació molt semblant a la de Lleida (2.96), però menor que a Girona (3.54). I, per tant, s'observa que Girona de nou destaca per tenir menys risc, encara que de forma no significativa quan es controla la variable volum de la mostra.

4.2.2.5. Factors de protecció

En relació amb els factors de protecció, només en el factor perseverança hi ha una diferència significativa entre les tres demarcacions. En aquest cas Tarragona (1.57) té aquest factor en la seva mostra de forma semblant a la presència que hi ha a Girona (1.45). I alhora Tarragona gaudeix significativament d'una major protecció d'aquest factor que Lleida (1.33).

4.2.2.6. Resum de Risc

Pel que fa a la valoració del risc, només en la valoració de risc global hi ha diferències entre les tres demarcacions. Així doncs Tarragona (2.19) presenta una valoració de risc global major que Lleida (2.27) i significativament major que Girona (2.43).

En definitiva, a mode de resum podem afirmar el següent: en relació als factors que configuren el perfil de risc, Tarragona es diferencia significativament en solitari en el factor d'habilitats educatives dels pares, que són significativament inferiors al nivell que presenten la resta de territoris. Girona tampoc presenta un perfil propi, ja que només té un factor on destaca respecte a Lleida i Tarragona: la delinqüència dels pares, que la té significativament menor. Per la seva banda Lleida no en destaca en solitari en cap factor.

És cert, però, que Tarragona destaca per presentar un nivell de risc significativament major, al menys, a un dels territoris en diverses ocasions: el

fracàs de les intervencions prèvies, la delinqüència dels pares, la delinqüència del grup d'iguals, l'estrès experimentat, la manca de suport, l'entorn marginal i el maneig de l'enuig. Per altre banda, s'ha de dir que Tarragona ha mostrat una major presència del factor de protecció perseverança.

Així doncs es pot afirmar que els joves que són avaluats amb el SAVRY a Tarragona tenen unes característiques històriques, socials i personals que en moltes ocasions són més desfavorables que en altres territoris. Diferències que en diverses ocasions són prou rellevants com per ser significatives.

A fi d'il·lustrar de forma visual el resum de risc, presentem a continuació les gràfiques on apareix la distribució percentual dels nivells de risc, dintre de cada territori, referents als ítems següents: a) risc global d'activitat delictiva, b) risc de conducta violenta, c) risc de conducta violenta a centres i d) risc de conducta violenta en les sortides/permisos.

a) Risc global de conducta delictiva

A la figura 13 es mostra el percentatge de joves, dintre de cada territori, que presenta un nivell alt, moderat o baix de risc de desenvolupar conducta delictiva.

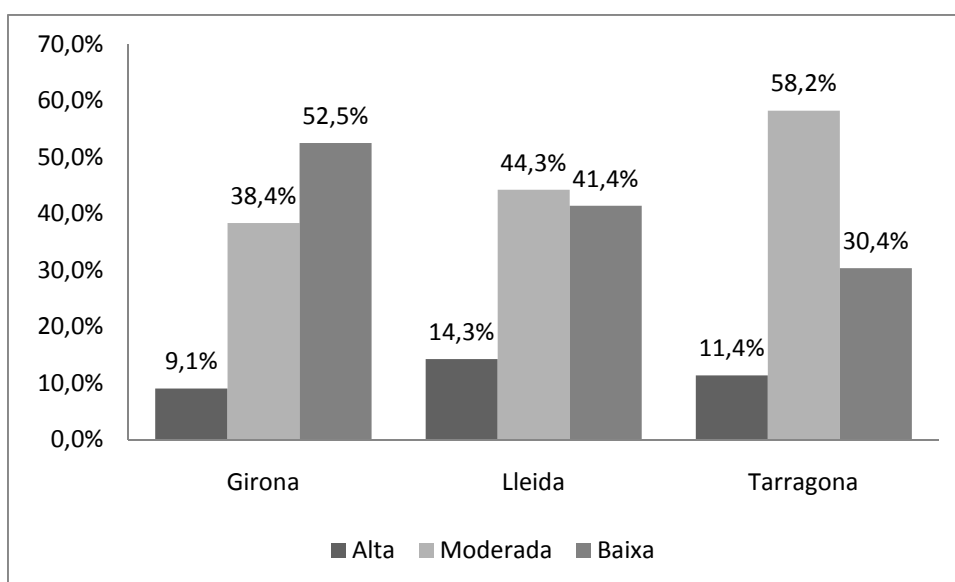

Figura 13. Distribució percentual dels joves encausats, segons el nivell de risc global de conducta delictiva, dins de cada província. Any 2010.

S'observa clarament com el conjunt de joves de Tarragona a qui s'ha aplicat el SAVRY presenten un nivell de risc moderat de conducta delictiva superior al dels altres territoris, mentre que el nivell de risc baix és clarament inferior al que presenten els joves de Girona i Lleida. Si sumem els percentatges de risc alt i risc moderat dels joves de Tarragona obtenim un percentatge del 69,6%, molt superior a la suma que resultaria a Girona i a Lleida.

b) Risc global de conducta delictiva segons la nacionalitat (espanyol/estranger)

Si mesurem el risc global de presentar conducta delictiva tenint en compte la nacionalitat del jove encausat, obtenim els resultats que es mostren a la taula 13:

			Alt	Moderat	Baix	TOTAL
Girona	Espanyol	N	3	22	31	56
		%	5,4%	39,3%	55,4%	100,0%
	Estranger	N	6	16	21	43
		%	14,0%	37,2%	48,8%	100,0%
Lleida	Espanyol	N	8	25	19	52
		%	15,4%	48,1%	36,5%	100,0%
	Estranger	N	2	6	10	18
		%	11,1%	33,3%	55,6%	100,0%
Tarragona	Espanyol	N	5	32	16	53
		%	9,4%	60,4%	30,2%	100,0%
	Estranger	N	4	14	8	26
		%	15,4%	53,8%	30,8%	100,0%

Taula 13: Distribució percentual del nivell de risc de conducta delictiva, segons la nacionalitat del jove encausat, dins cada província. Any 2010.

Si ens fixem en Tarragona que, com hem dit anteriorment, presenta un percentatge més alt de joves amb un nivell de risc moderat, la distribució d'aquest nivell de risc entre els espanyols i els estrangers és la següent: al voltant del 60% dels joves de nacionalitat espanyola, i al voltant del 53% dels joves estrangers. Si ens fixem en els joves que presenten un nivell de risc alt, veiem que tant a Girona com a Tarragona hi ha un percentatge més elevat de joves estrangers que d'espanyols amb aquest risc alt, el 14% i el 15,4%, respectivament, mentre que a Lleida passa el contrari, si bé en aquest territori

les diferències entre uns i altres no són tan marcades. Referint—nos novament a Tarragona, on el percentatge de joves que presenten nivell baix és inferior comparat amb els altres territoris, s'observa que no hi ha diferències en quant a la distribució entre espanyols i estrangers.

c) Risc global de conducta delictiva segons l'àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers

Si mesurem el risc global de presentar conducta delictiva tenint en compte l'àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers, obtenim els següents resultats que apareixen a la taula 14:

			Alta	Moderada	Baixa	TOTAL	
Girona	Unió Europea	N	1	1	2	4	
		%	25,0%	25,0%	50,0%	100,0%	
	Resta d'Europa	N	0	2	0	2	
		%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	
	Magrib	N	5	6	7	18	
		%	27,8%	33,3%	38,9%	100,0%	
	Resta d'Àfrica	N	0	0	3	3	
		%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	
	Centre i Sud Amèrica	N	0	7	9	16	
		%	0,0%	43,8%	56,3%	100,0%	
	Lleida	Unió Europea	N	0	2	4	6
			%	0,0%	33,3%	66,7%	100,0%
Magrib		N	0	1	0	1	
		%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	
Centre i Sud Amèrica		N	2	3	6	11	
		%	18,2%	27,3%	54,5%	100,0%	
Tarragona	Unió Europea	N	0	3	2	5	
		%	0,0%	60,0%	40,0%	100,0%	
	Magrib	N	1	6	4	11	
		%	9,1%	54,5%	36,4%	100,0%	
	Centre i Sud Amèrica	N	3	4	2	9	
		%	33,3%	44,4%	22,2%	100,0%	
				Alta	Moderada	Baixa	TOTAL
	Àsia	N	0	1	0	1	
		%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	

Taula 14: Distribució percentual del risc de conducta delictiva, segons l'àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers encausats, dins de cada territori. Any 2010.

Si ens fixem en Girona, on els joves procedents del Magrib i de Centre i Sud Amèrica predominen entre els estrangers, observem que més d'una quarta part dels joves magribins presenten un risc alt de conducta delictiva, mentre que els americans es distribueixen entre els risc moderat i, preferentment, el risc baix.

Pel que fa a Lleida, on els joves procedents de Centre i Sud Amèrica són majoritaris entre els estrangers, aquests es reparteixen entre els tres nivells de risc, situant-se el 54,5% en el nivell baix i un 18,2% en el nivell alt. Els joves de la Unió Europea es situen majoritàriament en el nivell de risc baix, mentre que els magribins, es situen tots a la franja de risc moderat.

A Tarragona, amb un clar predomini del joves magribins, observem que més de la meitat presenten risc moderat, i només un 9,1% presenta risc alt. En canvi, destaquen els joves de la Unió Europea amb un 60% de risc moderat i els de Centre i Sud Amèrica amb un 33,3% de risc alt.

d) Risc global d'activitat delictiva segons el programa principal de la causa base

En aquest punt ens referirem al nivell de risc global d'activitat delictiva que presenten els joves que tenen SAVRY, segons sigui el programa principal de la seva CB. Si bé a la taula 15 exposem tots els resultats, centrarem només els nostres comentaris en els programes on majoritàriament s'aplica el SAVRY: Llibertat Vigilada i Internament en Centre.

			Alta	Moderada	Baixa	TOTAL
Girona	Assessorament tècnic menors	N	1	0	0	1
		%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Mediació i reparació menors	N	0	0	1	1
		%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	Llibertat vigilada	N	4	25	48	77
		%	5,2%	32,5%	62,3%	100,0%
	Prestacions en benefici de la comunitat	N	0	2	1	3
		%	0,0%	66,7%	33,3%	100,0%
	Realització de tasques socioeducatives	N	0	2	2	4
		%	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	N	0	1	0	1
		%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%

		%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	
	Permanència de cap de setmana en centre	N	0	2	0	2	
		%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	
	Internament en centre	N	4	6	0	10	
		%	40,0%	60,0%	0,0%	100,0%	
Lleida	Assessorament tècnic menors	N	2	1	0	3	
		%	66,7%	33,3%	0,0%	100,0%	
	Mediació i reparació menors	N	1	0	1	2	
		%	50,0%	0,0%	50,0%	100,0%	
	Llibertat vigilada cautelar	N	0	0	1	1	
		%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	
	Llibertat vigilada	N	4	20	25	49	
		%	8,2%	40,8%	51,0%	100,0%	
	Prestacions en benefici de la comunitat	N	1	1	1	3	
		%	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%	
	Realització de tasques socioeducatives	N	0	2	0	2	
		%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	
	Internament en centre	N	2	7	1	10	
		%	20,0%	70,0%	10,0%	100,0%	
Tarragona	Assessorament tècnic menors	N	0	1	0	1	
		%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	
	Mediació i reparació menors	N	0	1	0	1	
		%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	
	Convivència amb altres persones	N	0	0	1	1	
		%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	
	Llibertat vigilada cautelar	N	1	0	0	1	
		%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
	Llibertat vigilada	N	3	25	18	46	
		%	6,5%	54,3%	39,1%	100,0%	
				Alta	Moderada	Baixa	TOTAL
	Prestacions en benefici de la comunitat	N	0	3	1	4	
		%	0,0%	75,0%	25,0%	100,0%	
	Realització de tasques socioeducatives	N	0	1	0	1	
		%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	
Permanència de cap de setmana en domicili	N	0	0	1	1		
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%		
Internament cautelar en un centre	N	1	0	0	1		
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%		
Internament en centre	N	4	15	3	22		
	%	18,2%	68,2%	13,6%	100,0%		

Taula 15: Distribució percentual del risc global d'activitat delictiva, segons el Programa Principal de la Causa Base, dins de cada territori. Any 2010.

Si ens fixem en els joves que tenen una Llibertat Vigilada, s'observa que els de Tarragona es concentren majoritàriament en el nivell de risc moderat, un 54,3%, mentre que tant els de Lleida com els de Girona es concentren en el nivell de risc baix (51% i 62,3%, respectivament).

Si ens fixem en els Internaments en Centres, s'observa que el risc alt de reincidència és molt superior al que s'observava en les llibertat vigilades als tres territoris. Destaca Girona amb un 40% de casos amb risc alt i Lleida amb un 70% de casos amb risc moderat, seguida de prop per Tarragona amb un 68,2% de risc moderat.

e) Risc de conducta violenta per territori

En aquest apartat atendrem al risc de cometre delictes violents per cadascun dels territoris.

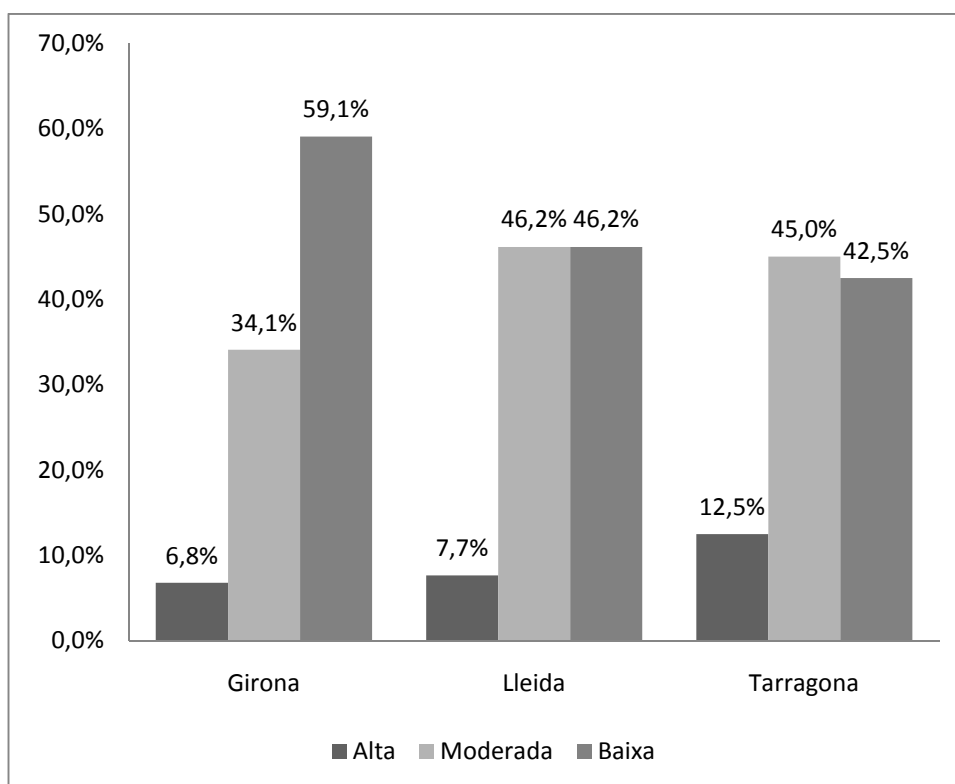

Figura 14. Distribució percentual del nivell de risc de conducta violenta dels joves encausats dins de cada província. Any 2010.

D'acord amb les dades que es mostren a la figura 14, quan es tracta de valorar el risc de cometre delictes violents, novament Tarragona es situa per sobre dels altres territoris, amb el 13,5% dels joves que tenen SAVRY presentant risc alt, comparat amb Lleida i Girona que no arriben al 10%. Pel que fa al risc moderat, Tarragona apareix molt igualada amb Lleida. Girona destaca per ser el territori on la gran majoria de joves que tenen SAVRY presenten un risc baix en aquest ítem (quasi bé el 60%)

f) Risc de conducta violenta en centres per territori

Si atenem al criteri d'estada en centres, el risc de desenvolupar conducta violenta durant l'estada es presenta a la figura 15.

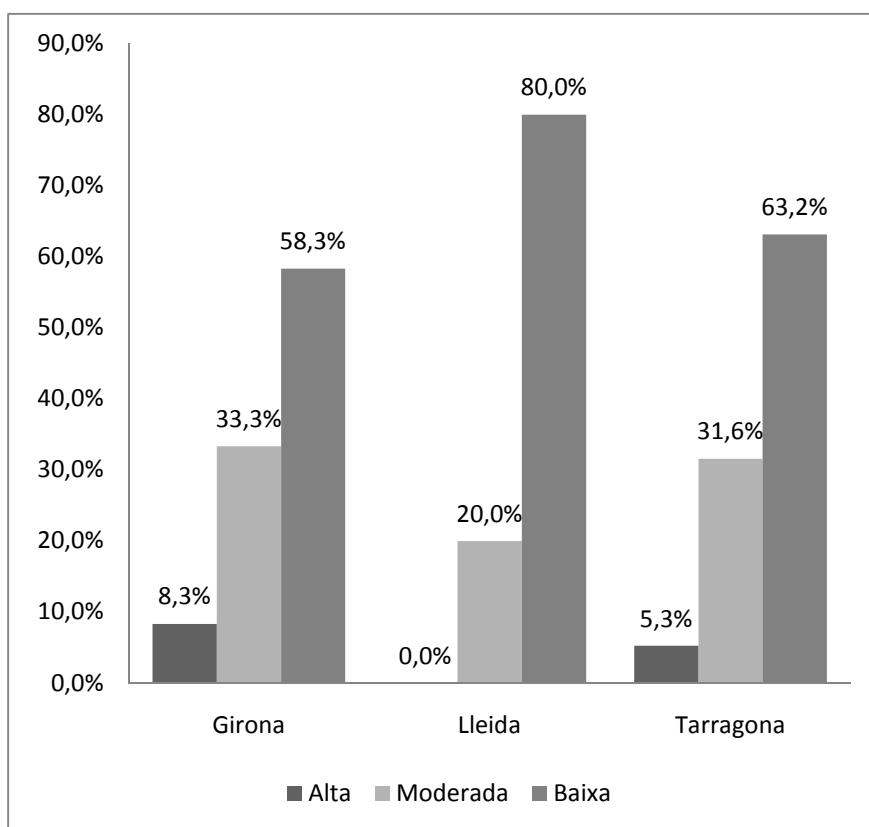

Figura 15: Distribució percentual del nivell de risc de violència en centres dels joves encausats dins de cada província. Any 2010.

Girona i Tarragona presenten dades molt semblants relatives al risc de conducta violenta en centres. En ambdós casos (com en la resta de territoris),

el més habitual és que la majoria de joves (al voltant del 60% dels que tenen SAVRY) presentin un risc baix de desenvolupar violència als centres, seguit per un risc moderat en 1 de cada 3 casos. Pel que fa a Lleida, en 4 de cada 5 casos es considera que el risc es baix, i en el cas restant es considera moderat.

g) Risc de conducta violenta a les sortides/permisos per territori

Si atenem al criteri del comportament durant les sortides i/o permisos mentre s'està en un centre, el risc de desenvolupar conducta violenta s'expressa a la figura 16.

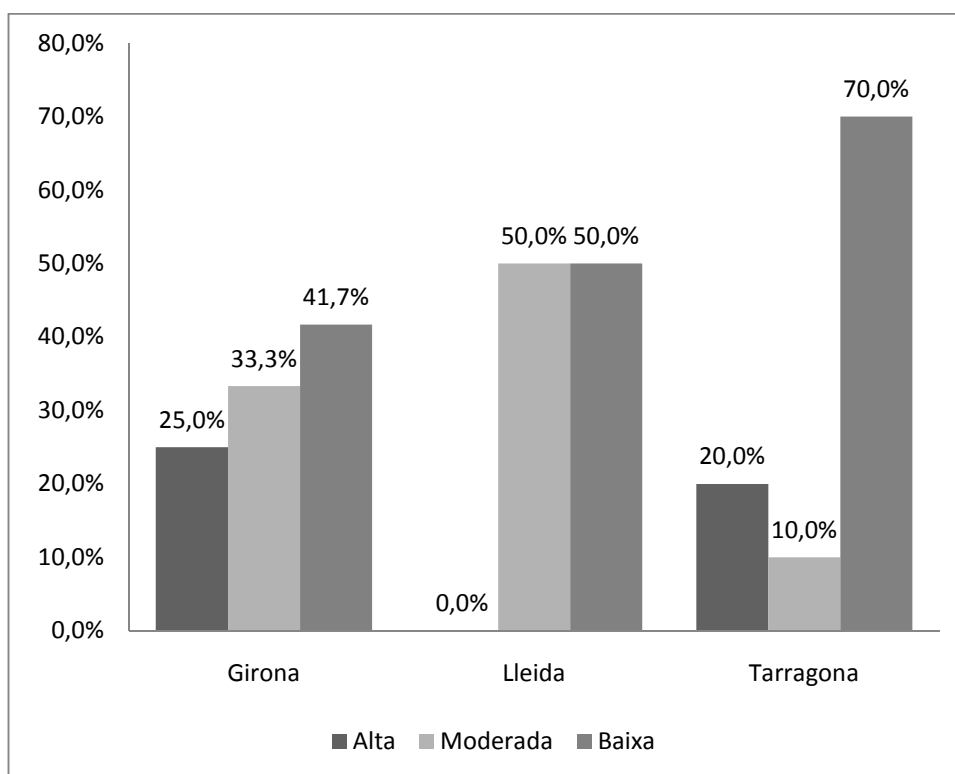

Figura 16. Distribució percentual del nivell de risc de conducta violenta durant els permisos dels joves encausats a cada territori de Justícia Juvenil. Any 2010.

La distribució del risc en aquest aspecte varia molt en funció dels territoris. A Girona i a Tarragona, entre un 20% i un 25% dels joves amb SAVRY presenten un nivell de risc alt en aquest ítem. Lleida no presenta cap cas amb un risc alt, mentre que els joves amb risc moderat i alt es reparteixen

al 50%. Si sumem el nivell de risc alt i moderat és Girona la que presenta un nivell molt més elevat que la resta de territoris en aquest ítem: 58,3%.

4.3. Dades penals dels joves atesos a Justícia Juvenil

4.3.1. Dades relatives al fet principal de la causa base (any 2010)

4.3.1.1. *Categoria del fet principal de la causa base per territoris*

S'han pogut observar diferències significatives entre els territoris en relació a la categoria del fet principal de la CB. (Veure les taules A1, A2 i A3 a l'annex A).

Tarragona mostra, de forma significativa, una puntuació menor (2.85) que les altres dues províncies (3.00 per Girona i 3.29 per Lleida). Les diferències entre Tarragona i Girona no són significatives. Això vol dir que, d'acord amb la classificació dels delictes que s'està utilitzant, Tarragona i Girona tenen més fets principals contra les persones (valor=1) i contra la llibertat sexual (valor=2) que Lleida.

A la figura 17 apareix la distribució de les diferents categories de fets a cada territori:

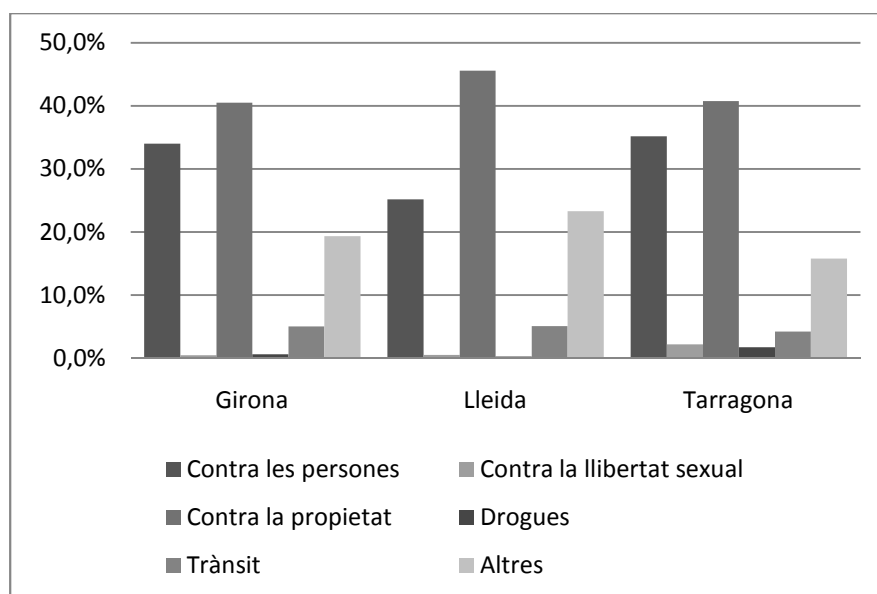

Figura 17: Distribució percentual de les categories del fet principal de la Causa Base dins de cada província. Any 2010.

S'observa que en tots els territoris es repeteix el mateix patró: els fets més comuns protagonitzats pels joves són els relacionats amb la propietat, seguits dels fets contra les persones i els corresponents a la categoria d'altres. Els menys habituals són, per aquest ordre, els fets contra la llibertat sexual i els relacionats amb les drogues i els que tenen a veure amb el trànsit. La proporció en que es donen cadascuna de les categories de fets dintre de cada territori varia molt poc quan es comparen els tres territoris.

A la taula 16 apareixen les dades desagregades per als dos territoris de Justícia Juvenil de la província de Tarragona.

Categoria del fet principal de la Causa Base	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre
Contra les persones	34,9%	36,6%
Contra la llibertat sexual	2,1%	2,8%
Contra la propietat	40,7%	40,8%
Drogues	0,8%	7%
Trànsit	4,2%	4,2%
Altres	17,2%	8,5%

Taula 16: Distribució percentual de la categoria del fet principal als dos territoris de Justícia Juvenil de la província de Tarragona. Any 2010.

4.3.1.2. Violència del fet principal de la causa base

S'han pogut observar diferències significatives entre territoris pel que fa a la violència del fet principal de la CB. (Veure les taules A1, A2 i A3 a l'annex A)

Tarragona mostra, de forma significativa, una puntuació menor (1.53) que les altres dues províncies (1.58 per Girona i 1.63 per Lleida). Les diferències entre Tarragona i Girona, i entre Lleida i Girona, no són significatives. Això vol dir que, d'acord amb la classificació de la violència que s'està utilitzant, Tarragona té més fets violentes que Lleida però tantes com Girona.

Si atenem al criteri de violència o no violència del fet obtenim els resultats que es representen a la figura 18.

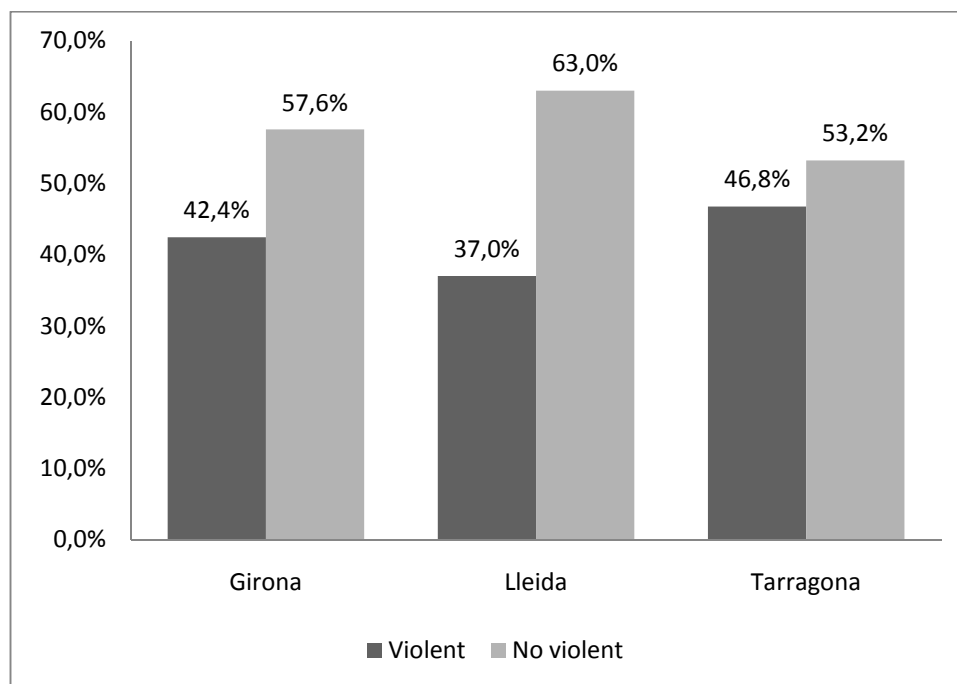

Figura 18. Distribució percentual de la violència del fet principal de la Causa Base dins de cada província.

Tarragona és el territori on menys diferències hi ha entre el nombre de fets violents i no violents, sent el lloc on el percentatge de fet violents és major: un 46,7%. Lleida és el territori on els fets violents suposen un menor percentatge, al voltant del 37%.

Si desagreguem les dades de Tarragona entre els dos territoris de Justícia Juvenil que la configuren, obtenim els següents resultats: al Camp de Tarragona són violents el 46,6% dels fets comesos pels joves, i a Terres de l'Ebre ho són el 47,9%.

4.3.1.3. Tipus de fet principal (delicte o falta) de la causa base

En relació a si hi ha diferències territorials respecte al tipus de fet (delicte o falta), s'han observat diferències significatives. (Veure les taules A1, A2 i A3 a l'annex A)

Tarragona mostra, de forma significativa, una puntuació menor (1.16) que les altres dues províncies (1.45 per Girona i 1.36 per Lleida). Tots tres

territoris tenen diferències significatives entre elles. Això vol dir que, d'acord amb la classificació de delictes/faltes que s'està utilitzant, Tarragona té més delictes que Lleida i Girona, i alhora Lleida té més delictes que Girona.

A la figura 19 s'observa la distribució dels tipus de fets (delictes o faltes) de la CB en cadascun dels territoris.

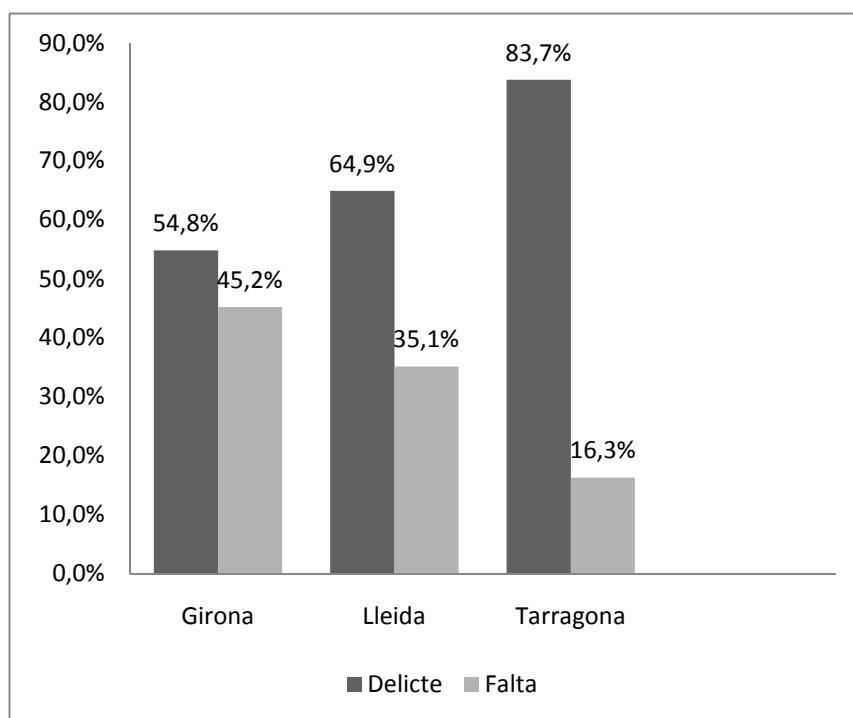

Figura 99. Distribució percentual dels delictes i les faltes de la Causa Base dins de cada província. Any 2010.

Quan s'analitza cada província per separat, veiem que a Tarragona el repartiment entre delictes i faltes està molt desequilibrat a favor dels delictes (quasi un 85%), seguida per Lleida (un 65%). A Girona, la diferència entre delictes i faltes presenta només una distància de 10 punts percentuals.

Si desagreguem les dades de Tarragona entre els dos territoris de Justícia Juvenil que la configuren, obtenim els següents resultats: al Camp de Tarragona són delicte el 82,3% dels fets, mentre que a Terres de l'Ebre ho són el 91,5%.

4.3.1.4. Nombre de fets de la causa base

En relació a si hi ha diferències territorials respecte al nombre de fets, hem pogut observar que no hi ha diferències significatives. (Veure les taules A1, A2 i A3 a l'annex A).

Quan s'analitza el nombre de fets que apareix en cada CB, la distribució de les causes entre aquelles que només tenen un fet, les que en tenen dos i les que en tenen 3 o més, en cadascun dels territoris, és la que es reflexa a la figura 20.

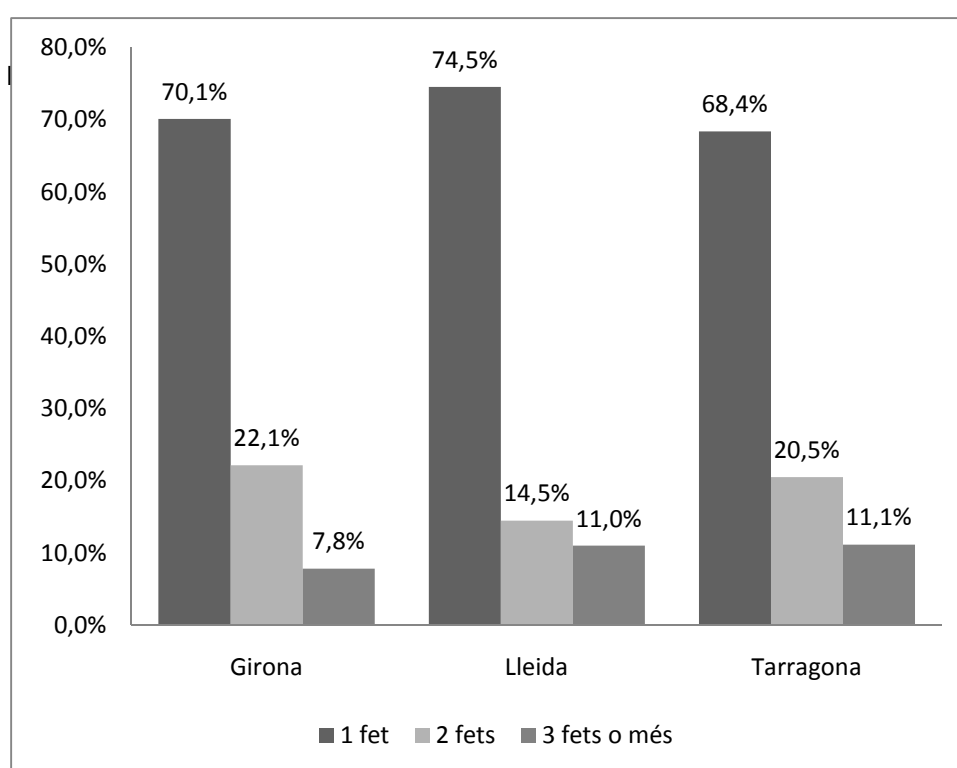

Figura 20. Distribució percentual del nombre de fets de la Causa Base dins de cada província. Any 2010.

Els resultats són molt semblants en els tres territoris: el més habitual és que només hi hagi un fet a la causa, seguit per dos fets i finalment, el menys habitual és que n'hi hagi 3 o més fets.

Tarragona i Girona apareixen força igualades quan es tracta de tenir dos fets a la causa, entre el 20 i el 22% dels casos.

A la taula 17 mostrem les dades desagregades pel Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre.

Nombre de fets de la Causa Base	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre
1 fet	64,6%	88,7%
2 fets	22,5%	9,9%
3 o més fets	13%	1,4%

Taula 17: Distribució percentual del nombre de fets de la Causa Base als territoris de Justícia Juvenil de la província de Tarragona. Any 2010.

4.3.1.5. Nombre d'antecedents a Justícia Juvenil

S'observa que les diferències entre els tres territoris no són significatives quan s'analitza el nombre d'antecedents a Justícia Juvenil que presenten els joves atesos al 2010. Aquesta no significació es pot explicar per la distribució no homogènia de la mostra i que s'està treballant sobre la mitjana total i no grup a grup. (Veure les taules A4, A5 i A6 a l'annex A)

A la figura 21 es mostren el nombre d'antecedents dels joves encausat als diferents territoris. Cal observar que la gran majoria de joves encausats a l'any 2010, al voltant del 80%, no tenia cap precedent a Justícia Juvenil.

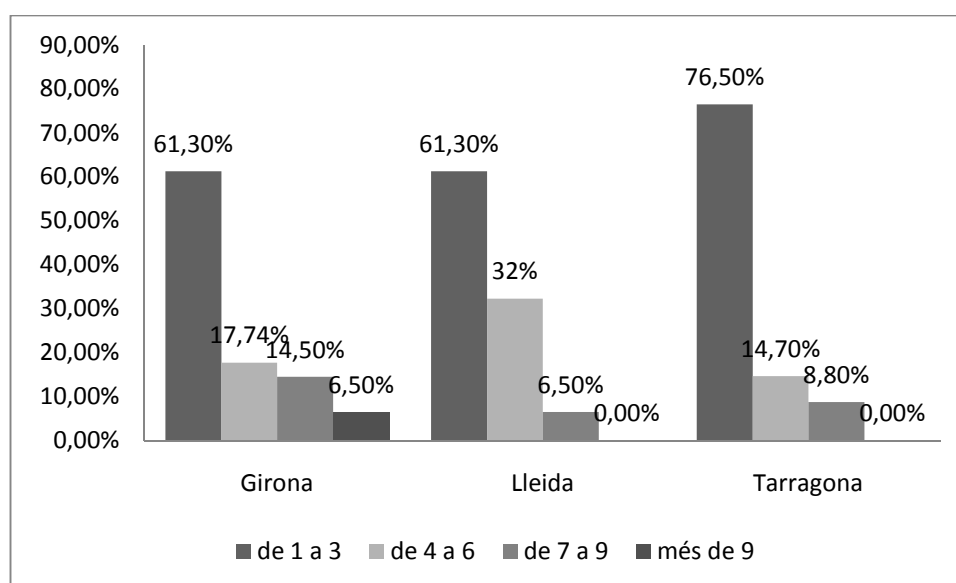

Figura 21. Distribució percentual del nombre d'antecedents a Justícia Juvenil dins de cada territori. Any 2010.

S'observa com al voltant del 77% dels joves encausats a Tarragona tenen entre 1 i 3 antecedents. Cal destacar també el poc més del 32% de joves de Lleida que tenen entre 4 i 6 antecedents. A la franja alta d'antecedents, entre 7 i 9 i més de 9, sobresurt Girona amb un 22% del joves, sent doncs el territori amb una proporció més elevada de casos amb més alt nombre d'antecedents al 2010.

Si analitzem per separat les dades dels dos territoris de Justícia Juvenil que integren la província de Tarragona, apareixen els resultats que es mostren a la taula 18. Observis que la categoria de més de 9 antecedents no s'ha contemplat ja que en aquests dos territoris no hi ha cap cas que la compleixi. Cal destacar també que a les Terres de l'Ebre el nombre de joves amb antecedents és molt baix (9), mentre que al Camp de Tarragona en són 59. Aquesta diferència fa que els percentatges que aquí presentem relatius a les Terres de l'Ebre no ajudin a fer-se una idea prou ajustada de la realitat quan comparem aquest territori amb el Camp de Tarragona.

Nombre d'antecedents a Justícia Juvenil	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre
D'1 a 3	45%	77,77%
De 4 a 6	13,5%	22,22%
De 7 a 9	10,16%	0%

Taula 18: Distribució percentual del nombre d'antecedents als dos territoris de Justícia Juvenil de la província de Tarragona. Any 2010.

4.3.1.6. Categoria del fet principal de la causa base segons el sexe del jove infractor

La taula 19 ens mostra els tipus de delictes comesos, per cada sexe, en cadascun dels territoris.

		Contra les persones	Contra la llibertat sexual	Contra la propietat	Drogues	Trànsit	Altres	TOTAL
Girona	Home	30,0%	,6%	42,4%	,8%	5,9%	20,3%	100%
	Dona	50,0%	0,0%	32,8%	0,0%	1,6%	15,6%	100%
Lleida	Home	22,7%	,6%	45,6%	,3%	5,8%	24,9%	100%
	Dona	37,5%	0,0%	45,3%	0,0%	1,6%	15,6%	100%
Tarragona	Home	32,6%	2,6%	41,1%	2,1%	5,0%	16,6%	100%
	Dona	49,3%	0,0%	39,1%	0,0%	0,0%	11,6%	100%

Taula 19: Distribució percentual de la categoria del fet principal de la Causa Base, segons el sexe del jove encausat, dins de cada territori. Any 2010.

Es pot observar que en els tres territoris, els delictes que més comunament cometen els nois són els fets contra la propietat, seguit dels fets contra les persones. El tercer més comú és “altres” i en proporcions molt baixes trobem els fets relacionats amb el trànsit, les drogues i la llibertat sexual.

Pel que fa a les noies, no hi ha tanta diversitat en el tipus de fet. En cap dels territoris es donen fets contra la llibertat sexual i/o relacionats amb les drogues en que la persona infractora sigui una noia. Tampoc ocorre amb els delictes de trànsit a Tarragona, sí bé a Lleida i Girona aquests casos suposen un percentatge molt baix, 1,6% en els dos casos. Igual que per als nois, els fets més habituals són els fets contra les persones i contra la propietat. Mentre a Girona i Tarragona, són més habituals els fets contra les persones (la meitat del fets), a Lleida ho són els fets contra la propietat.

4.3.1.7. Categoria del fet principal de la causa base segons l'edat del jove infractor

A la taula 20 es mostra com es distribueixen les categories del fet dintre de cada grup d'edat per cadascun dels territoris.

			Contra les persones	Contra la llibertat sexual	Contra la propietat	Drogues	Trànsit	Altres	TOTAL
Girona	Edat	14	28,1%	1,8%	43,9%	0,0%	5,3%	21,1%	100%
		15	33,3%	,7%	38,7%	,7%	6,0%	20,7%	100%
		16	35,2%	0,0%	44,4%	,6%	2,5%	17,3%	100%
		17	37,3%	0,0%	35,7%	1,1%	6,5%	19,5%	100%
Lleida	Edat	14	17,9%	1,8%	57,1%	0,0%	0,0%	23,2%	100%
		15	24,7%	1,0%	44,3%	1,0%	4,1%	24,7%	100%
		16	26,7%	0,0%	49,5%	0,0%	6,7%	17,1%	100%
		17	28,4%	0,0%	38,5%	0,0%	7,3%	25,7%	100%
Tarragona	Edat	14	23,0%	1,6%	45,9%	3,3%	3,3%	23,0%	100%
		15	40,4%	4,3%	36,2%	2,1%	3,2%	13,8%	100%
		16	31,4%	2,1%	44,3%	2,1%	5,0%	15,0%	100%
		17	40,3%	,7%	38,3%	,7%	4,7%	15,4%	100%

Taula 20: Distribució percentual de la categoria del fet principal de la Causa Base segons l'edat del jove encausat. Any 2010.

No s'aprecien diferències destacables sobre la categoria dels fets comesos a les diferents edats en funció del territoris. Únicament destacaríem que a Lleida els joves de 14 anys presenten clarament un percentatge més alt de fets contra la propietat que a la resta de territoris per a aquesta mateixa edat i per a la resta d'edats.

Si ens fixem en els fets més comuns a tots els territoris, es pot observar que en la categoria de fets contra les persones, a més edat del jove, trobem una major proporció d'aquests fets, si bé a Tarragona no es dona una progressió ascendent, sinó que presenta fluctuacions; en canvi, en la categoria de fets contra la propietat trobem el contrari: amb l'edat del jove va disminuint la proporció dels que s'impliquen en aquests fets, si bé a l'edat dels 16 anys hi ha un repunt en tots els territoris.

4.3.1.8. Categoria del fet principal de la causa base segons la nacionalitat (estranger/espanyol)

A la taula 21 podem veure la categoria dels fet que cometen els joves espanyols i estrangers en cadascun dels tres territoris.

			Contra les persones	Contra la llibertat sexual	Contra la propietat	Drogues	Trànsit	Altres	TOTAL
Girona	Espanyol	N	144	2	155	1	22	83	407
		%	35,4%	,5%	38,1%	,2%	5,4%	20,4%	100,0%
	Estranger	N	65	1	94	3	9	36	208
		%	31,3%	,5%	45,2%	1,4%	4,3%	17,3%	100,0%
Lleida	Espanyol	N	64	0	110	0	13	66	253
		%	25,3%	0,0%	43,5%	0,0%	5,1%	26,1%	100,0%
	Estranger	N	30	2	60	1	6	21	120
		%	25,0%	1,7%	50,0%	,8%	5,0%	17,5%	100,0%
Tarragona	Espanyol	N	97	6	114	6	13	51	287
		%	33,8%	2,1%	39,7%	2,1%	4,5%	17,8%	100,0%
	Estranger	N	61	4	69	2	6	20	162
		%	37,7%	2,5%	42,6%	1,2%	3,7%	12,3%	100,0%

Taula 21: Distribució percentual de la categoria del fet principal de la Causa Base segons la nacionalitat del jove encausat. Any 2010.

Podem afirmar, de manera generalitzada, que el tipus de fet varia molt poc si atenem al criteri de la nacionalitat del jove infractor.

Si ens fixem en els tipus de fets més comuns entre els joves, els fets contra la propietat i contra les persones, observem que en els tres territoris els joves estrangers cometen més delictes contra la propietat que els joves espanyols, sent Tarragona on menys diferències hi ha entre aquests dos col·lectius (2,9 punts percentuals). Respecte als fets contra les persones, destaca la diferència de quasi 5 punts percentuals a favor dels estrangers a Tarragona. Si ho comparem amb els altres dos territoris, veiem que a Lleida no hi ha diferència entre els dos col·lectius, mentre que a Girona són els joves espanyols els que presenten una proporció més alta de fets contra les persones.

4.3.1.9. Categoria del fet principal de la causa base segons l'àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers.

Centrant l'anàlisi en els joves estrangers, els fets comesos per cada grup procedent d'una determinada zona es distribueixen tal com apareix a la taula 22:

			Contra les persones	Contra la llibertat sexual	Contra la propietat	Drogues	Trànsit	Altres	TOTAL
Girona	Unió Europea	N	7	0	12	0	4	5	28
		%	25,0%	0,0%	42,9%	0,0%	14,3%	17,9%	100,0%
	Resta d'Europa	N	5	0	2	0	1	0	8
		%	62,5%	0,0%	25,0%	0,0%	12,5%	0,0%	100,0%
	Magrib	N	27	1	50	2	2	18	100
		%	27,0%	1,0%	50,0%	2,0%	2,0%	18,0%	100,0%
	Resta d'Àfrica	N	8	0	11	0	0	1	20
		%	40,0%	0,0%	55,0%	0,0%	0,0%	5,0%	100,0%
	Centre i Sud Amèrica	N	17	0	17	1	2	12	49
		%	34,7%	0,0%	34,7%	2,0%	4,1%	24,5%	100,0%
	Àsia	N	1	0	2	0	0	0	3
		%	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Lleida	Unió Europea	N	8	1	18	0	2	7	36
		%	22,2%	2,8%	50,0%	0,0%	5,6%	19,4%	100,0%
	Resta d'Europa	N	1	0	0	0	1	0	2
		%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	Magrib	N	3	1	26	0	1	2	33
		%	9,1%	3,0%	78,8%	0,0%	3,0%	6,1%	100,0%
	Resta d'Àfrica	N	0	0	2	0	0	1	3
		%	0,0%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%	33,3%	100,0%
	Centre i Sud Amèrica	N	18	0	14	1	2	10	45
		%	40,0%	0,0%	31,1%	2,2%	4,4%	22,2%	100,0%
	Àsia	N	0	0	0	0	0	1	1
		%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Tarragona	Unió Europea	N	12	1	14	1	2	4	34
		%	35,3%	2,9%	41,2%	2,9%	5,9%	11,8%	100,0%
	Resta d'Europa	N	0	0	2	1	0	0	3
		%	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	100,0%
	Magrib	N	28	2	34	0	0	5	69
		%	40,6%	2,9%	49,3%	0,0%	0,0%	7,2%	100,0%
	Resta d'Àfrica	N	1	0	0	0	1	0	2
		%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	Centre i Sud Amèrica	N	19	0	19	0	3	10	51
		%	37,3%	0,0%	37,3%	0,0%	5,9%	19,6%	100,0%
	Àsia	N	1	1	0	0	0	1	3
		%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	100,0%

Taula 22: Distribució percentual de la categoria del fet principal de la Causa Base segons l'àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers encausats.

A Girona, on els joves procedents del Magrib són majoria, s'observa que la meitat dels fets comesos per aquest col·lectiu són fets contra la propietat, mentre que un 27% són fets contra les persones. El segon col·lectiu més nombrós a Girona, els procedents de Centre i Sud Amèrica, presenten un 34,7% de fets contra la propietat i també un 34,7% contra les persones, així com una quarta part dels fets que cometen estarien sota la categoria d'altres.

A Lleida, on els joves americans representen el col·lectiu d'estrangers més nombrós, s'observa com també segueixen un patró similar als d'aquest mateix col·lectiu a Girona. En canvi, els joves procedents del Magrib, concentren un 78,8% de fets en la categoria de fets contra la propietat. Els joves procedents de la Unió Europea presenten més activitat en la categoria de fets contra la propietat (50%).

A Tarragona, on el col·lectiu de magribins també són majoria, s'observa com els fets que cometen es reparteixen quasi a parts iguals entre fets contra la propietat i contra les persones. Pel que fa al col·lectiu de joves procedents del Centre i Sud d'Amèrica presenten un patró molt similar a aquest mateix col·lectiu de Lleida. Finalment, els procedents de la Unió Europea presenten activitat en totes les categories de fets, destacant també en fets contra la propietat i contra les persones.

4.4. Les respostes a la infracció de la llei per part del agents responsables de l'execució penal a Justícia Juvenil

4.4.1. Els programes

Per a realitzar els diferents anàlisis que conformen aquest apartat, s'ha tingut en compte només el programa principal que apareix a cada Causa Base, entenent per principal aquell que és el més penós. S'observarà que s'ha inclòs en els anàlisi tot el ventall de programes disponibles a Justícia Juvenil, és a dir, els pre-sentencials (l'assessorament tècnic i la mediació i reparació) i els post-sentencials i que, per tant, impliquen el compliment d'una pena (tota la

resta). Per tant, aquells joves que a la seva CB tenen com a programa principal un assessorament tècnic o una mediació i reparació, significa que són joves que no han estat condemnats o bé que no han arribat a la fase de judici.

A l'apartat 4.4.1.1. veurem com es distribueixen percentualment els programes dintre de cada territori. Els apartats següents (del 4.4.1.2. al 4.4.1.9.) inclouen també les distribucions percentuals corresponents i l'anàlisi de la variància (ANOVA) que busca determinar la influència del territori sobre la variable "programa", un cop determinat i controlat l'efecte de la resta de variables (sexe, edat, nacionalitat, àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers, categoria del fet, violència del fet, tipus de fet i nombre de fets de la CB).

Cal indicar que la variable programes està composta per tots els programes que pot rebre un jove, des de l'assessorament cautelari fins a l'internament terapèutic. Aquesta variable té una puntuació màxima de 21, ordenades d'acord amb un gradient de major duresa del programa. A efectes d'una major comprensió dels valors obtinguts cal tenir en compte que parlem en tot moment d'una puntuació que serveix d'indicador, però que no correspon a cap programa concret, sinó que és el resultat de la mitjana de les puntuacions assignades als programes aplicats a la població objecte d'estudi.

Tal com s'ha dit a l'apartat 4.2.2., l'anàlisi de la variància parteix de la premissa que les poblacions dels tres territoris són homòlogues i, per tant, estadísticament iguals, i determina si les mitjanes obtingudes són estadísticament iguals o no. El nivell de confiança que s'ha aplicat és del 95%, de forma que les afirmacions exposades tenen un marge d'error de només el 5%. En tots els casos s'ha fet una prova d'honestedat de la diferència (HSD de Tukey) per tal de controlar les mides de les mostres (que en aquest estudi coincideixen amb les poblacions dels diferents territoris, ja que s'ha treballat amb tots els joves encausats en un any determinat).

Per un millor anàlisi, es poden consultar les taules estadístiques a l'annex C.

4.4.1.1. Programa principal de la causa base per territori.

A la taula 23 es mostra la distribució dels diferents programes dintre de cada territori.

			Girona	Lleida	Tarragona
Programa principal causa base	Assessorament tècnic menors	Recuento	191	76	152
		%	31,1%	20,4%	33,9%
	Mediació i reparació menors	Recuento	203	153	110
		%	33,0%	41,0%	24,5%
	Assistència a centre de dia	Recuento	1	0	0
		%	,2%	0,0%	0,0%
	Convivència cautelar amb altres	Recuento	0	0	1
		%	0,0%	0,0%	,2%
	Convivència amb altres persones	Recuento	0	0	2
		%	0,0%	0,0%	,4%
	Llibertat vigilada cautelar	Recuento	1	2	1
		%	,2%	,5%	,2%
	Llibertat vigilada	Recuento	97	70	84
		%	15,8%	18,8%	18,7%
	Prestacions en benefici de la comunitat	Recuento	50	43	19
		%	8,1%	11,5%	4,2%
	Realització de tasques socioeducatives	Recuento	53	7	21
		%	8,6%	1,9%	4,7%
	Tractament terapèutic ambulatori	Recuento	0	0	1
		%	0,0%	0,0%	,2%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	Recuento	1	0	1
		%	,2%	0,0%	,2%
	Permanència de cap de setmana en domicili	Recuento	3	9	26
		%	,5%	2,4%	5,8%
	Permanència de cap de setmana en centre	Recuento	2	0	1
		%	,3%	0,0%	,2%
	Internament cautelar en un centre	Recuento	0	0	3
		%	0,0%	0,0%	,7%
	Internament en centre	Recuento	13	13	27
		%	2,1%	3,5%	6,0%
TOTAL		Recuento	615	373	449
		%	100,0%	100,0%	100,0%

Taula 23. Distribució percentual dels programes principals de la CB dins de cada província. Any 2010.

Els programes principals més comuns són sempre la Mediació i Reparació i l'Assessorament Tècnic, amb predomini d'un o l'altre en funció del territori. Les diferències més marcades les trobem a Lleida on les Mediacions suposen el doble dels Assessoraments. Tarragona és el territori amb una proporció més alta de programes d'Assessorament Tècnic, el 33,9%, en canvi, és el territori amb un nivell de programes de Mediació i Reparació més baix, situant-se en el 24,5% dels casos i distant molt de Lleida on les Mediacions arribem a representar el 40% i de Girona on suposen el 33%.

Tarragona és també el territori amb una proporció menor de Prestacions en Benefici de la Comunitat, no arribant al 5%, si bé les diferències no són molt grans respecte al altres territoris. Lleida, que és on proporcionalment més s'apliquen aquests programes, representen només un 11,5%.

La Llibertat Vigilada és el tercer programa més aplicat arreu i no hi ha cap territori que es signifiqui en aquest aspecte.

Pel que fa a Internaments, Tarragona és el territori on més demanda hi ha, situant-se en el 6% dels casos.

Finalment, pel que fa a l'aplicació de tot el ventall de programes, destaca Tarragona en quant a la diversificació, és a dir, s'apliquen tots els programes en major o menor mesura. En canvi, en la resta de territoris hi ha programes que es situen en el 0% d'aplicació. No obstant, cal ser cautelosos en aquest aspecte ja que ens estem referint només als programes principals.

Un cop s'aplica l'anàlisi estadístic (ANOVA), s'observa que les diferències entre els tres territoris, tot i que a priori semblen no significatives, en realitat sí que ho són en quan es controla el volum de la mostra. En aquest sentit es constata que Tarragona (7.30) té mesures significativament més restrictives que Girona (6.97). Per la seva banda, Lleida (8.29), tot i tenir una puntuació mitjana major, no presenta diferències significatives en cap cas, ni amb Girona ni amb Tarragona (veure taules C a l'annex C)

Si analitzem les dades del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre per separat, obtenim els resultats que es mostren a la taula 24. Cal dir que només s'han tingut en compte aquells programes més aplicats, d'aquí ve que la suma dels percentatges dintre de cada territori no és 100.

Programa principal de la Causa Base	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre
Assessorament tècnic de menors	34,1%	32,4%
Mediació i reparació	23,3%	31%
Llibertat Vigilada	19%	16,9%
Prestacions en benefici de la comunitat	3,4%	8,5%
Realització de tasques socioeducatives	4,8%	4,2%
Permanència de cap de setmana en el domicili	6,3%	2,8%
Internament en centre	6,6%	2,8%

Taula 24: Distribució percentual dels programes principals de la CB per cada territori de Justícia Juvenil de la província de Tarragona. Any 2010.

4.4.1.2. Programa principal de la causa base segons el sexe

Veurem a la taula 25 com es distribueixen els diferents programes entre els nois i les noies a cadascuna de les províncies.

		Home	Dona
Girona	Assessorament tècnic menors	30,4%	33,6%
	Mediació i reparació menors	32,9%	33,6%
	Assistència a centre de dia	,2%	0,0%
	Llibertat vigilada cautelar	,2%	0,0%
	Llibertat vigilada	17,4%	9,0%
	Prestacions en benefici de la comunitat	8,3%	7,4%
	Realització de tasques socioeducatives	7,5%	13,1%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	0,0%	,8%
	Permanència de cap de setmana en domicili	,4%	,8%
	Permanència de cap de setmana en centre	,4%	0,0%

		Home	Dona
	Internament en centre	2,2%	1,6%
	TOTAL	100%	100%
Lleida	Assessorament tècnic menors	22,0%	12,5%
	Mediació i reparació menors	39,2%	50,0%
	Llibertat vigilada cautelar	,6%	0,0%
	Llibertat vigilada	19,4%	15,6%
	Prestacions en benefici de la comunitat	10,7%	15,6%
	Realització de tasques socioeducatives	2,3%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	1,9%	4,7%
	Internament en centre	3,9%	1,6%
	TOTAL	100%	100%
Tarragona	Assessorament tècnic menors	31,1%	49,3%
	Mediació i reparació menors	24,2%	26,1%
	Convivència cautelar amb altres	,3%	0,0%
	Convivència amb altres persones	,5%	0,0%
	Llibertat vigilada cautelar	,3%	0,0%
	Llibertat vigilada	19,5%	14,5%
	Prestacions en benefici de la comunitat	4,7%	1,4%
	Realització de tasques socioeducatives	5,3%	1,4%
	Tractament terapèutic ambulatori	,3%	0,0%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	,3%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	5,8%	5,8%
	Permanència de cap de setmana en centre	,3%	0,0%
	Internament cautelar en un centre	,5%	1,4%
	Internament en centre	7,1%	0,0%
	TOTAL	100%	100%

Taula 25: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base segons el sexe del jove encausat, dins de cada territori. Any 2010.

A Girona, no hi ha diferències remarcables entre els programes que s'imposen als nois i el que s'imposen a les noies; a banda de l'assessorament tècnic i la mediació i reparació, que són els programes més comuns a Girona, únicament podríem destacar que en nois és lleugerament més comuna la llibertat vigilada (17,4%) i en noies la realització de tasques socioeducatives (13,1%).

A Lleida, la mediació i reparació és el programa més habitual, però destaca més en el cas de les noies (50%). A banda dels programes d'assessorament, que són els segons més demandats, per als nois s'imposen més llibertats vigilades i més internaments que a les noies i, en conjunt, els nois presenten més diversificació de programes que les noies. Les noies, en canvi, reben més prestacions en benefici a la comunitat i permanències de cap de setmana en domicili que els nois.

A Tarragona, la diversitat de mesures també és molt major en nois que en noies, encara que moltes d'elles s'imposin poc freqüentment. L'assessorament tècnic, destaca més en noies (49,3%), mentre que els programes de mediació i les llibertats vigilades es distribueixen força equitativament entre nois i noies.

Un cop descrits els territoris, s'ha analitzat l'efecte del territori sobre la duresa del programa principal de CB controlant l'efecte del sexe del jove infractor (veure la taula C1 a l'annex C).

Com ja s'ha comentat a l'apartat 4.2.1.1. en relació a si hi ha diferències territorials respecte al nombre de nois i noies, hem pogut observar que no hi ha diferències significatives entre les demarcacions.

En relació a quines són les diferències pel que fa a les mesures aplicades als diferents territoris, observem que es mantenen les diferències indicades a l'apartat anterior.

Un segon element d'anàlisi és si la categoria sexe té efecte sobre el programa que rep el jove i s'observa que sí hi ha diferències significatives. Els nois, per la seva banda reben mesures significativament més restrictives (7.01) que les noies (6.13).

El tercer element d'anàlisi és quina és la interacció entre el territori i el sexe del jove. Aquí s'observen diferències significatives. Així doncs, encara que a les dones se les apliquen mesures de forma semblant a Girona (6.19), a Lleida (6.95) i a Tarragona (5.24), pel que fa als homes Tarragona (7.71) és significativament més restrictiu que Girona (6.43), però no es diferencia de Lleida (6.89).

En resum: Tarragona no té un perfil diferenciat respecte al gènere dels seus joves, ja que es distribueixen per igual en tot el territori. Així mateix, en tot el territori, s'apliquen mesures significativament més restrictives als nois que a les noies. Ara bé, si tenim en compte com les aplica cada territori, sí que s'observa que Tarragona i Girona es diferencien una de l'altre respecte el tracte als homes, essent Girona menys restrictiva. Pel que fa al tracte a les noies tots tres territoris ho fan estadísticament igual, tot i que Tarragona és la que presenta una puntuació menys restrictiva.

4.4.1.3. Programa principal de la causa base segons l'edat de comissió del fet principal

A la taula 26 es mostra la distribució percentual dels programes dintre de cada grup d'edat i per territoris.

		14	15	16	17
Girona	Assessorament tècnic menors	21,9%	28,7%	31,5%	38,4%
	Mediació i reparació menors	44,7%	32,7%	30,2%	28,1%
	Assistència a centre de dia	,9%	0,0%	0,0%	0,0%
	Llibertat vigilada cautelar	0,0%	,7%	0,0%	0,0%
	Llibertat vigilada	12,3%	15,3%	17,3%	16,8%
	Prestacions en benefici de la comunitat	10,5%	8,0%	8,0%	7,0%
	Realització de tasques socioeducatives	7,0%	10,7%	8,6%	8,1%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	0,0%	0,0%	,6%	0,0%

		14	15	16	17
	Permanència de cap de setmana en domicili	,9%	,7%	,6%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en centre	0,0%	,7%	0,0%	,5%
	Internament en centre	1,8%	2,7%	3,1%	1,1%
	TOTAL	100%	100%	100%	100%
Lleida	Assessorament tècnic menors	14,3%	21,6%	19,0%	22,9%
	Mediació i reparació menors	39,3%	41,2%	41,9%	42,2%
	Llibertat vigilada cautelar	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%
	Llibertat vigilada	30,4%	16,5%	16,2%	17,4%
	Prestacions en benefici de la comunitat	7,1%	14,4%	13,3%	9,2%
	Realització de tasques socioeducatives	0,0%	2,1%	1,9%	2,8%
	Permanència de cap de setmana en domicili	1,8%	2,1%	1,9%	2,8%
	Internament en centre	3,6%	2,1%	5,7%	2,8%
	TOTAL	100%	100%	100%	100%
Tarragona	Assessorament tècnic menors	39,3%	28,7%	35,7%	33,6%
	Mediació i reparació menors	26,2%	22,3%	25,0%	24,2%
	Convivència cautelar amb altres	0,0%	0,0%	0,0%	,7%
	Convivència amb altres persones	0,0%	0,0%	,7%	0,0%
	Llibertat vigilada cautelar	0,0%	0,0%	0,0%	,7%
	Llibertat vigilada	23,0%	24,5%	17,9%	14,8%
	Prestacions en benefici de la comunitat	3,3%	3,2%	4,3%	4,7%
	Realització de tasques socioeducatives	1,6%	3,2%	4,3%	7,4%
	Tractament terapèutic ambulatori	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	0,0%	0,0%	,7%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	0,0%	8,5%	3,6%	8,7%

	14	15	16	17
Permanència de cap de setmana en centre	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Internament cautelar en un centre	0,0%	2,1%	0,0%	,7%
Internament en centre	4,9%	6,4%	7,9%	4,7%
TOTAL	100%	100%	100%	100%

Taula 26: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons l'edat del jove encausat, dins de cada territori. Any 2010.

Els programes principals més comuns, l'Assessorament Tècnic, la Mediació i Reparació i la Llibertat Vigilada, tenen un repartiment desigual per edats en les diferents territoris.

El programa d'assessorament és més demandat a Tarragona, i es distribueix en aquesta demarcació bastant homogèniament per edats. Mentre a Girona les Mediacions s'apliquen majoritàriament a l'edat de 14 anys, a Lleida, territori on són més demandades, i a Tarragona, la seva aplicació difereix molt poc en les diferents franges d'edat.

El programa d'internament, també més demandat a Tarragona, es distribueix de forma homogènia per edats.

Les prestacions en benefici de la comunitat, programa més aplicat a Lleida que als altres territoris, es distribueix de forma desigual pels quatre grups d'edat, aplicant-se més a les edats centrals.

Un cop descrits els territoris, s'ha analitzat l'efecte del territori sobre la duresa del programa principal de CB després de tenir en compte l'efecte de l'edat del menor infractor quan va cometre el fet principal de la CB (veure la taula C2 a l'annex C).

Com ja s'ha vist a l'apartat 4.2.1.2., relatiu a si hi ha diferències territorials respecte a l'edat, hem pogut observar diferències significatives entre territoris.

En relació a quines són les diferències pel que fa a les mesures aplicades pels diferents territoris, observem, de nou, que es mantenen les

diferències entre els territoris, de forma significativa, quan es controlen els efectes de la mostra.

Un segon element d'anàlisi és si la categoria edat té efecte sobre el programa que rep el jove i s'observa que no hi ha diferències significatives, de forma que l'edat no té relació amb el programa rebut.

El tercer element d'anàlisi és quina és la interacció entre el territori i l'edat del jove, i de nou no s'observen diferències significatives.

En resum: Tarragona té una mostra amb major edat, si bé aquesta diferència no afecta al programa que rep el jove en cap cas ni en cap territori.

4.4.1.4. Programa principal de la causa base segons la nacionalitat

A la taula 27 es mostra la distribució percentual dels programes dintre de cada grup de nacionalitat, espanyol o estranger, i per cada territori.

		Espanyol	Estranger
Girona	Assessorament tècnic menors	30,0%	33,2%
	Mediació i reparació menors	35,4%	28,4%
	Assistència a centre de dia	0,0%	,5%
	Llibertat vigilada cautelar	,2%	0,0%
	Llibertat vigilada	14,3%	18,8%
	Prestacions en benefici de la comunitat	8,1%	8,2%
	Realització de tasques socioeducatives	9,6%	6,7%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	,2%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	,7%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en centre	0,0%	1,0%
	Internament en centre	1,5%	3,4%
	TOTAL	100%	100%

		Espanyol	Estranger
Lleida	Assessorament tècnic menors	19,4%	22,5%
	Mediació i reparació menors	42,7%	37,5%
	Libertat vigilada cautelar	0,0%	1,7%
	Libertat vigilada	20,2%	15,8%
	Prestacions en benefici de la comunitat	9,5%	15,8%
	Realització de tasques socioeducatives	2,0%	1,7%
	Permanència de cap de setmana en domicili	2,8%	1,7%
	Internament en centre	3,6%	3,3%
	TOTAL	100%	100%
Tarragona	Assessorament tècnic menors	30,0%	40,7%
	Mediació i reparació menors	27,9%	18,5%
	Convivència cautelar amb altres	,3%	0,0%
	Convivència amb altres persones	,3%	,6%
	Libertat vigilada cautelar	0,0%	,6%
	Libertat vigilada	20,9%	14,8%
	Prestacions en benefici de la comunitat	4,5%	3,7%
	Realització de tasques socioeducatives	4,2%	5,6%
	Tractament terapèutic ambulatori	0,0%	,6%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	,3%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	5,6%	6,2%
	Permanència de cap de setmana en centre	,3%	0,0%
	Internament cautelar en un centre	,3%	1,2%
	Internament en centre	5,2%	7,4%
	TOTAL	100%	100%

Taula 27: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons la nacionalitat del jove encausat, dins de cada territori. Any 2010.

En tots els territoris s'observa que la mediació i reparació és més freqüent en joves espanyols i l'assessorament tècnic ho és més en estrangers, sent aquests dos programes els més comuns en tots els casos i en tots els territoris.

Pel que fa a la resta de programes no hi ha diferències remarcables en quant a com s'apliquen en un col·lectiu i en l'altre en cap dels territoris. En tot cas, podem destacar que les llibertats vigilades són més freqüents en joves espanyols que en els estrangers a Lleida i Tarragona, mentre que a Girona succeeix el contrari.

Un cop descrits els territoris, s'ha analitzat l'efecte del territori sobre la duresa del programa principal de CB després de tenir en compte l'efecte de la nacionalitat (espanyol/estranger) del menor infractor (veure la taula C3 a l'annex C).

Com ja s'ha dit a l'apartat 4.2.1.3., relatiu a si hi ha diferències territorials respecte a la nacionalitat Espanyol/Estranger, hem pogut observar que no hi ha diferències significatives entre les demarcacions.

En relació a quines són les diferències pel que fa a les mesures aplicades pels diferents territoris, observem, de nou, que es mantenen les diferències entre els territoris, de forma significativa, quan es controlen els efectes de la mostra.

Un segon element d'anàlisi és si la categoria nacionalitat té efecte sobre el programa que rep el jove i s'observa que no hi ha diferències significatives, de forma que la nacionalitat del jove encausat no té relació amb el programa que se li aplica.

El tercer element d'anàlisi és quina és la interacció entre el territori i la nacionalitat del jove, i de nou no s'observen diferències significatives en cap cas.

En resum: ser espanyol o estranger no afecta al programa que rep el jove en cap cas ni en cap territori.

4.4.1.5. Programa principal de la causa base segons l'àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers

A la taula 28 es presenta, per a cada territori, la proporció en que cada programa apareix com a principal en les CB per cada zona geogràfica de procedència del jove encausat.

		Unió Europea	Resta d'Europa	Magrib	Resta d'Àfrica	Centre i Sud Amèrica	Àsia
Girona	Assessorament tècnic menors	32,1%	25,0%	39,0%	25,0%	24,5%	66,7%
	Mediació i reparació menors	35,7%	25,0%	28,0%	25,0%	26,5%	33,3%
	Assistència a centre de dia	0,0%	0,0%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Llibertat vigilada	14,3%	12,5%	15,0%	20,0%	30,6%	0,0%
	Prestacions en benefici de la comunitat	7,1%	12,5%	8,0%	15,0%	6,1%	0,0%
	Realització de tasques socioeducatives	7,1%	12,5%	5,0%	15,0%	6,1%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en centre	0,0%	0,0%	1,0%	0,0%	2,0%	0,0%
	Internament en centre	3,6%	12,5%	3,0%	0,0%	4,1%	0,0%
	TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Lleida	Assessorament tècnic menors	19,4%	0,0%	24,2%	33,3%	22,2%
Mediació i reparació menors		36,1%	50,0%	45,5%	66,7%	31,1%	0,0%
Llibertat vigilada cautelar		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,4%	0,0%
Llibertat vigilada		19,4%	0,0%	6,1%	0,0%	22,2%	0,0%
Prestacions en benefici de la comunitat		19,4%	0,0%	15,2%	0,0%	15,6%	0,0%
Realització de tasques socioeducatives		0,0%	0,0%	3,0%	0,0%	2,2%	0,0%

	Unió Europea	Resta d'Europa	Magrib	Resta d'Àfrica	Centre i Sud Amèrica	Àsia
Permanència de cap de setmana en domicili	2,8%	0,0%	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Internament en centre	2,8%	50,0%	3,0%	0,0%	2,2%	0,0%
TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tarragona						
Assessorament tècnic menors	50,0%	33,3%	42,0%	0,0%	37,3%	0,0%
Mediació i reparació menors	17,6%	33,3%	13,0%	0,0%	25,5%	33,3%
Convivència amb altres persones	2,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Llibertat vigilada cautelar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%	0,0%
Llibertat vigilada	14,7%	33,3%	17,4%	0,0%	9,8%	33,3%
Prestacions en benefici de la comunitat	5,9%	0,0%	4,3%	50,0%	0,0%	0,0%
Realització de tasques socioeducatives	0,0%	0,0%	8,7%	0,0%	5,9%	0,0%
Tractament terapèutic ambulatori	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%
Permanència de cap de setmana en domicili	5,9%	0,0%	5,8%	0,0%	7,8%	0,0%
Internament cautelar en un centre	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	2,0%	0,0%
Internament en centre	2,9%	0,0%	8,7%	0,0%	9,8%	0,0%
TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Taula 28: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons l'àrea geogràfica de procedència del jove estranger encausat, dins de cada territori. Any 2010.

Centrarem els comentaris només en aquells col·lectius més nombrosos a Justícia Juvenil: joves procedents del Magrib, els procedents del Centre i Sud Amèrica i els de la Unió Europea. El nombre de joves procedents de les altres àrees, especialment els asiàtics, és tant reduït que no permet fer comparacions fiables amb els col·lectius més nombrosos.

Pel que fa als nois de la Unió Europea, les dades són molts semblants a tots els territoris. Els programes que més comunament apareixen com a principals a les seves CB són l'assessorament tècnic i la mediació i reparació. Amb algunes diferències poc importants, segueixen, en aquest ordre, la llibertat vigilada, les prestacions en benefici de la comunitat i la realització de tasques socioeducatives.

En el cas dels nois magrebins, a Lleida i Girona, la tendència es molt similar a la dels joves procedents de la Unió Europea, en canvi Tarragona es diferencia. A Tarragona destaca molt l'assessorament tècnic, en el 42% dels casos, i la llibertat vigilada és més freqüent que la mediació, presentant un nivell d'aplicació superior a aquesta. A Tarragona els menors magrebins reben més internaments que a la resta de territoris, representant un 8,7% d'aquest col·lectiu, tot i que òbviament aquest no és el programa més habitual enlloc.

Els casos de menors procedents del centre i el sud d'Amèrica, a Girona es resolen de manera semblant als casos dels menors de la resta d'Europa. A Tarragona apareix aquesta mateixa tendència, a excepció dels internaments que se situen a un nivell lleugerament superior que a la resta de territoris (9,8% dels menors d'aquesta àrea geogràfica).

Un cop descrits els territoris, s'ha analitzat l'efecte del territori sobre la duresa del programa principal de CB després de tenir en compte l'efecte de l'àrea geogràfica de procedència del menor infractor. Per analitzar aquesta variable s'han eliminat aquelles categories en que la manca de població no permetia fer una anàlisi estadístic. Així doncs, només s'han analitzat la Unió Europea, Magrib i Centre i Sud Amèrica (veure la taula C4 a l'annex C).

Com ja hem vist a l'apartat 4.2.1.4., respecte a si hi ha diferències territorials segons la zona geogràfica de procedència, hem pogut observar que no hi diferències significatives entre les demarcacions.

En relació a quines són les diferències pel que fa a les mesures aplicades pels diferents territoris, observem, de nou, que es mantenen les diferències entre els territoris, de forma significativa, quan es controlen els efectes de la mostra.

Un segon element d'anàlisi és si la categoria zona geogràfica de procedència té efecte sobre el programa que rep el jove, i s'observa que no hi ha diferències significatives, de forma que la zona de procedència no té relació amb el programa rebut.

El tercer element d'anàlisi és quina és la interacció entre el territori i l'edat del jove, i de nou no s'observen diferències significatives.

En resum: la zona geogràfica de procedència no afecta al programa que rep el jove en cap cas ni en cap territori.

4.4.1.6. Programa principal de la causa base segons la categoria del fet principal de la causa base

A la taula 29 es presenten els percentatges en que s'aplica cada programa dintre de cada categoria diferent de fet principal. Tinguis en compte, però, que el nombre de fets de les categories contra la llibertat sexual, drogues i trànsit són residuals, tal com ja es va veure en apartats precedents i, per tant, no permeten fer comparacions fiables amb la resta de categories. Així doncs, centrarem els comentaris en aquelles categories on es concentren la gran majoria de fets: contra les persones, contra la propietat i altres.

		Contra les persones	Contra la llibertat sexual	Contra la propietat	Drogues	Trànsit	Altres
Girona	Assessorament tècnic menors	30,1%	33,3%	30,9%	0,0%	22,6%	36,1%
	Mediació i reparació menors	27,3%	0,0%	32,5%	50,0%	51,6%	39,5%
	Assistència a centre de dia	0,0%	0,0%	,4%	0,0%	0,0%	0,0%

	Llibertat vigilada cautelar	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Llibertat vigilada	16,3%	33,3%	19,3%	25,0%	3,2%	10,1%
	Prestacions en benefici de la comunitat	8,1%	0,0%	8,8%	0,0%	9,7%	6,7%
	Realització de tasques socioeducatives	14,8%	0,0%	4,4%	0,0%	12,9%	5,9%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	,5%	0,0%	,8%	0,0%	0,0%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en centre	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,7%
	Internament en centre	2,4%	0,0%	2,8%	25,0%	0,0%	0,0%
	TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Lleida	Assessorament tècnic menors	34,0%	0,0%	12,9%	0,0%	5,3%	24,1%
	Mediació i reparació menors	35,1%	0,0%	43,5%	0,0%	63,2%	39,1%
	Llibertat vigilada cautelar	0,0%	0,0%	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%
	Llibertat vigilada	16,0%	50,0%	23,5%	100,0%	5,3%	13,8%
	Prestacions en benefici de la comunitat	10,6%	0,0%	11,8%	0,0%	0,0%	14,9%
	Realització de tasques socioeducatives	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	26,3%	1,1%
	Permanència de cap de setmana en domicili	1,1%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	5,7%
	Internament en centre	3,2%	0,0%	5,3%	0,0%	0,0%	1,1%
	TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Tarragona	Assessorament tècnic menors	36,7%	20,0%	31,1%	37,5%	5,3%	43,7%
	Mediació i reparació menors	26,6%	40,0%	16,9%	0,0%	57,9%	31,0%
	Convivència cautelar amb	,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

altres						
Convivència amb altres persones	,6%	0,0%	,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Llibertat vigilada cautelar	,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Llibertat vigilada	15,8%	0,0%	25,7%	37,5%	10,5%	9,9%
Prestacions en benefici de la comunitat	3,2%	0,0%	4,9%	12,5%	5,3%	4,2%
Realització de tasques socioeducatives	3,8%	20,0%	4,9%	12,5%	10,5%	1,4%
Tractament terapèutic ambulatori	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Règim d'internament en llibertat vigilada	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Permanència de cap de setmana en domicili	6,3%	0,0%	4,4%	0,0%	5,3%	9,9%
Permanència de cap de setmana en centre	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,3%	0,0%
Internament cautelar en un centre	1,3%	0,0%	,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Internament en centre	4,4%	0,0%	10,9%	0,0%	0,0%	0,0%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Taula 29: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons la cada categoria de fet principal, dins de cada territori. Any 2010.

S'evidencia la notable disparitat en l'aplicació dels diferents programes segons les diferents categories de fets quan es comparen els tres territoris, sent Tarragona la demarcació on hi ha major varietat en el ventall de programes aplicats a una mateixa categoria de fets, excepte en la categoria d'altres.

Veiem seguidament l'anàlisi per territoris.

A Girona, la mediació i reparació és el programa més utilitzat, oscil·lant entre un 27,3% en el casos de fets contra les persones i un 39,5% pels fets sota la categoria d'altres. L'assessorament tècnic s'aplica en totes tres

categories de fets, si bé en menor mesura que la mediació. La llibertat vigilada s'aplica en les tres categories de fets, movent-se en una forquilla del 16,3% al 19,3% del conjunt de casos. Les prestacions en benefici de la comunitat es destinen al 8,1% dels fets contra les persones, el 8,8% dels fets contra la propietat, i el 6,7% de la categoria d'altres. També per aquest mateixos fets, la realització de tasques socioeducatives s'aplica entre el 4,4% i el 14,8% dels casos. El internament en centre es reserva per un percentatge molt baix de delictes contra la propietat i contra les persones.

A Lleida, la mediació i reparació s'aplica entre el 35% i el 43,8% del conjunt de fets de les tres categories: contra les persones, contra la propietat i d'altres. En aquests mateixos cassos s'aplica també el programa d'assessorament, si bé en menor mesura, entre el 12% i el 35% del total de fets d'aquestes categories juntes i amb una dispersió més elevada que en el cas de la mediació. La llibertat s'aplica de forma molt desigual en els fets relacionats amb les persones i la propietat, destacant amb un 23,5% dels fets contra la propietat. Finalment, els programes menys demandats a Lleida són les prestacions en benefici de la comunitat i els internaments.

A Tarragona, l'assessorament i la mediació i reparació s'apliquen també a totes les tipologies de fets. Igualment, la llibertat vigilada s'aplica en les tres categories, destacant en el 25,7% dels fets relacionats amb la propietat. La realització de tasques socioeducatives és utilitzada també en les tres categories de fets: contra les persones, contra la propietat i altres. El mateix podem dir del programa de permanència de cap de setmana al domicili. Les prestacions en benefici de la comunitat tenen molt poca presència si ho comparem amb Lleida i Girona que doblen o tripliquen la proporció. Finalment, el internament en centres es sol·licita pels fets contra les persones i contra la propietat, suposant un 10,9%, en els casos d'aquesta darrera categoria.

Un cop descrits els territoris, s'ha analitzat l'efecte del territori sobre la duresa del programa principal de CB després de tenir en compte l'efecte del fet principal de la CB (veure la taula C5 a l'annex C).

Com ja s'ha dit a l'apartat 4.3.1.1., en relació a si hi ha diferències territorials respecte a la categoria del fet principal de la CB, hem pogut observar diferències significatives.

En relació a quines són les diferències pel que fa a les mesures aplicades pels diferents territoris, observem, de nou, que es mantenen les diferències entre els territoris, de forma significativa, quan es controlen els efectes de la mostra.

Un segon element d'anàlisi és si la categoria del fet principal de la CB té efecte sobre el programa que rep el jove i s'observa que no hi ha diferències significatives. Quan es controla la mida de la mostra s'observa que el bloc "Altres" té programes més lleus que la resta de categories principals de la CB.

El tercer element d'anàlisi és quina és la interacció entre el territori i la categoria del fet principal de la causa base, i els seus efectes sobre la mesura. En aquest sentit observem que les diferències són significatives. Així doncs, observem que només hi ha diferències territorials en el programa aplicat quan es tracte dels delictes contra la propietat. En aquests casos els joves reben mesures significativament més restrictives a Tarragona (8.43) que a Girona (6.40), però igual de severes que a Lleida (7.47).

En resum: Tarragona i Girona tenen categories de fets més greus, en canvi Tarragona aplica mesures, en general, més restrictives que Girona, però igual de severes que Lleida. Si observem, però, categoria per categoria, veiem que aquestes diferències són significatives només en els delictes contra la propietat, i que Tarragona aplica mesures més restrictives que Girona, però amb igual grau de restricció que Lleida.

Per altre banda s'ha observat que la categoria de fet té relació amb el programa que rebrà el jove, però aquesta influència és menor i només es circumscriu a la categoria "Altres". Cosa que indica que el fet es té en compte, però que el seu grau d'influència és molt limitat.

4.4.1.7. Programa principal de la causa base segons la violència del fet principal de la causa base

A la taula 30 es presenta la distribució dels programes dintre de cada categoria de violència del fet (fet violent o fet no violent).

		Violent	No violent
Girona	Assessorament tècnic menors	32,6%	29,9%
	Mediació i reparació menors	22,2%	41,0%
	Assistència a centre de dia	0,0%	,3%
	Llibertat vigilada cautelar	,4%	0,0%
	Llibertat vigilada	18,8%	13,6%
	Prestacions en benefici de la comunitat	8,8%	7,6%
	Realització de tasques socioeducatives	13,0%	5,4%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	,4%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	,4%	,6%
	Permanència de cap de setmana en centre	0,0%	,6%
	Internament en centre	3,4%	1,1%
TOTAL		100%	100%
Lleida	Assessorament tècnic menors	24,6%	17,9%
	Mediació i reparació menors	30,4%	47,2%
	Llibertat vigilada cautelar	1,4%	0,0%
	Llibertat vigilada	24,6%	15,3%
	Prestacions en benefici de la comunitat	9,4%	12,8%
	Realització de tasques socioeducatives	,7%	2,6%
	Permanència de cap de setmana en domicili	,7%	3,4%
	Internament en centre	8,0%	,9%
TOTAL		100%	100%
Tarragona	Assessorament tècnic menors	32,4%	35,1%
	Mediació i reparació menors	22,9%	25,9%
	Convivència cautelar amb altres	,5%	0,0%
	Convivència amb altres persones	,5%	,4%
	Llibertat vigilada cautelar	,5%	0,0%
	Llibertat vigilada	17,1%	20,1%
	Prestacions en benefici de la comunitat	2,9%	5,4%
	Realització de tasques socioeducatives	4,8%	4,6%
	Tractament terapèutic ambulatori	,5%	0,0%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	,5%	0,0%

	Violent	No violent
Permanència de cap de setmana en domicili	7,1%	4,6%
Permanència de cap de setmana en centre	0,0%	,4%
Internament cautelar en un centre	1,0%	,4%
Internament en centre	9,5%	2,9%
TOTAL	100%	100%

Taula 30: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons la violència del fet principal, dins de cada territori. Any 2010.

Mentre a Girona i a Lleida la Mediació i reparació apareix com a programa principal en el 41% i al 47%, respectivament, de les CB on el fet principal és no violent, a Tarragona es queda en un 25,9%. Pel que fa a la Llibertat Vigilada, a Tarragona és on més s'utilitza pels casos no violents (20,1%). Quan es tracta del casos violents, els nivells d'aplicació de la Llibertat Vigilada destaca a Lleida sobre els altres territoris, amb un 24,6%.

Pel que fa a l'aplicació de tot el ventall de programes, tal com ja hem apuntat anteriorment, destaca Tarragona per la diversificació. Aquesta diversificació es manté quan comparem els casos violents amb els no violents.

Un cop descrits els territoris, s'ha analitzat l'efecte del territori sobre la duresa del programa principal de CB després de tenir en compte l'efecte de la violència/no-violència del fet principal (veure la taula C6 a l'annex C).

Com ja s'ha dit a l'apartat 4.3.1.2., hi ha diferències significatives entre els territoris en relació a l'indicador violència del fet principal de la CB.

En relació a quines són les diferències pel que fa a les mesures aplicades pels diferents territoris, observem, de nou, que es mantenen les diferències entre els territoris, de forma significativa, quan es controlen els efectes de la mostra.

Un segon element d'anàlisi és si la categoria violència té efecte sobre el programa que rep el jove i s'observa que sí hi ha diferències significatives, de

forma que els fets violents reben mesures més restrictives (7.56) que els fets no violents (6.36).

El tercer element d'anàlisi és quina és la interacció entre el territori i la violència del fet, i els seus efectes sobre la mesura. En aquest sentit observem que les diferències són no significatives.

En resum, Tarragona presenta un major nombre de delictes violents que Lleida, però tants com Girona. Tot i així, els territoris no tracten de forma diferenciada els delictes violents o no violents, sinó que totes tres demarcacions apliquen d'igual manera mesures més restrictives als fets violents. Per tant, les diferències entre territoris, pel que fa al fet que Tarragona aplica mesures més restrictives que Girona, no es deuen a si el fet és violent o no.

4.4.1.8. Programa principal de la causa base segons el tipus de fet principal

A la taula 31 es presenta la distribució dels programes atenent al criteri del tipus de fet, és a dir, segons si es tracta de delictes o de faltes.

		Delicte	Falta
Girona	Assessorament tècnic menors	32,3%	29,5%
	Mediació i reparació menors	27,3%	39,9%
	Assistència a centre de dia	0,0%	,4%
	Llibertat vigilada cautelar	,3%	0,0%
	Llibertat vigilada	21,1%	9,4%
	Prestacions en benefici de la comunitat	7,4%	9,0%
	Realització de tasques socioeducatives	6,8%	10,8%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	,3%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	,6%	,4%
	Permanència de cap de setmana en centre	,3%	,4%
	Internament en centre	3,6%	,4%

		Delicte	Falta
	TOTAL	100%	100%
Lleida	Assessorament tècnic menors	17,4%	26,0%
	Mediació i reparació menors	34,7%	52,7%
	Llibertat vigilada cautelar	,8%	0,0%
	Llibertat vigilada	25,2%	6,9%
	Prestacions en benefici de la comunitat	10,3%	13,7%
	Realització de tasques socioeducatives	2,9%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	3,3%	,8%
	Internament en centre	5,4%	0,0%
	TOTAL	100%	100%
Tarragona	Assessorament tècnic menors	29,5%	56,2%
	Mediació i reparació menors	25,5%	19,2%
	Convivència cautelar amb altres	,3%	0,0%
	Convivència amb altres persones	,5%	0,0%
	Llibertat vigilada cautelar	,3%	0,0%
	Llibertat vigilada	20,2%	11,0%
	Prestacions en benefici de la comunitat	4,3%	4,1%
	Realització de tasques socioeducatives	4,8%	4,1%
	Tractament terapèutic ambulatori	,3%	0,0%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	,3%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	5,9%	5,5%
	Permanència de cap de setmana en centre	,3%	0,0%
	Internament cautelar en un centre	,8%	0,0%
	Internament en centre	7,2%	0,0%
		TOTAL	100%

Taula 31: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons el tipus fet, dins de cada territori. Any 2010.

Destaca la diferència en quan a l'ús de la mediació a Lleida i Girona, per una banda, i a Tarragona, per l'altra, sent en aquest demarcació on la mediació s'aplica més comunament en els delictes que en les faltes, al contrari dels altres territoris. En canvi, l'assessorament s'aplica més en faltes que en delictes (56,2% de les faltes), a molta distància del que succeeix a Lleida i a Girona. Pel que fa a la resta de programes, a Girona i a Lleida la llibertat vigilada i les prestacions en benefici de la comunitat són la tercera i la quarta opció pels delictes. A Tarragona, la llibertat vigilada és també la tercera opció, en canvi el quart lloc se l'enduen els internaments quan es tracta dels delictes.

Un cop descrits els territoris, s'ha analitzat l'efecte del territori sobre la duresa del programa principal de CB després de tenir en compte el tipus de fet (delicte/falta) (veure la taula C7 a l'annex C).

Com ja s'ha dit a l'apartat 4.3.1.3., hi ha diferències significatives en relació al tipus de fet (delicte o falta).

En relació a quines són les diferències pel que fa a les mesures aplicades pels diferents territoris, observem, de nou, que es mantenen les diferències entre els territoris, de forma significativa, quan es controlen els efectes de la mostra.

Un segon element d'anàlisi és si l'indicador delicte/falta té efecte sobre el programa que rep el jove, i s'observa que sí hi ha diferències significatives, de forma que els delictes reben mesures més restrictives (7.46) que les faltes (5.37).

El tercer element d'anàlisi és quina és la interacció entre el territori i la tipologia del fet, i els seus efectes sobre la mesura. En aquest sentit observem que les diferències són significatives. Pel que fa a les faltes tots tres territoris actuen de forma semblant, encara que Girona és més restrictiva (5.92) que no pas Lleida (5.16) i Tarragona (5.05). En canvi, pel que fa als delictes, Girona és significativament menys restrictiva (6.77) que Lleida (7.84) i Tarragona (7.77).

En resum: Tarragona presenta un major nombre de delictes en les seves causes base, seguida de Lleida i Girona, que és la que té més faltes. Tot tres territoris tracten de forma diferenciada els delictes que les faltes, a efectes de la

mesura que aplicaran, essent més restrictius amb els delictes. Si bé, no tots els territoris ho fan en el mateix grau. Així doncs, encara que els tres territoris apliquen mesures de forma semblant pel que fa a les faltes, no passa el mateix amb els delictes, en que Girona és menys restrictiva de forma significativa.

4.4.1.9. Programa principal de la causa base segons el nombre de fets de la causa base

A la taula 32 es mostra la distribució percentual dels programes atenent a l'indicador nombre de fets que apareixen a la causa base.

		1 fet	2 fets	3 fets o més
	Assessorament tècnic menors	31,1%	31,6%	29,2%
	Mediació i reparació menors	39,4%	19,1%	14,6%
	Assistència a centre de dia	,2%	0,0%	0,0%
	Llibertat vigilada cautelar	0,0%	,7%	0,0%
	Llibertat vigilada	11,6%	22,1%	35,4%
	Prestacions en benefici de la comunitat	8,1%	9,6%	4,2%
	Realització de tasques socioeducatives	7,0%	11,8%	14,6%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	0,0%	,7%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	,7%	0,0%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en centre	,5%	0,0%	0,0%
	Girona	Internament en centre	1,4%	4,4%
	TOTAL	100%	100%	100%
	Assessorament tècnic menors	19,4%	20,4%	26,8%
	Mediació i reparació menors	43,2%	44,4%	22,0%
	Llibertat vigilada cautelar	0,0%	3,7%	0,0%
	Llibertat vigilada	17,3%	18,5%	29,3%
	Prestacions en benefici de la comunitat	13,7%	3,7%	7,3%
	Realització de tasques socioeducatives	1,8%	3,7%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	2,5%	1,9%	2,4%
	Lleida	Internament en centre	2,2%	3,7%
	TOTAL	100%	100%	100%

	1 fet	2 fets	3 fets o més
Assessorament tècnic menors	37,5%	31,5%	16,0%
Mediació i reparació menors	30,6%	15,2%	4,0%
Convivència cautelar amb altres	0,0%	0,0%	2,0%
Convivència amb altres persones	,3%	0,0%	2,0%
Llibertat vigilada cautelar	0,0%	0,0%	2,0%
Llibertat vigilada	15,0%	23,9%	32,0%
Prestacions en benefici de la comunitat	4,2%	4,3%	4,0%
Realització de tasques socioeducatives	4,2%	6,5%	4,0%
Tractament terapèutic ambulatori	,3%	0,0%	0,0%
Règim d'internament en llibertat vigilada	0,0%	1,1%	0,0%
Permanència de cap de setmana en domicili	5,5%	5,4%	8,0%
Permanència de cap de setmana en centre	0,0%	1,1%	0,0%
Internament cautelar en un centre	0,0%	1,1%	4,0%
Tarragona Internament en centre	2,3%	9,8%	22,0%
TOTAL	100%	100%	100%

Taula 32: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons el nombre de fets de la Causa Base, dins de cada territori. Any 2010.

A Girona es poden destacar dues mesures que s'imposen amb més freqüència quan el nombre de fets a la causa base és major: es tracta de la realització de tasques socioeducatives i la llibertat vigilada; a la inversa es troba la mediació, que s'imposa més freqüentment quan el nombre de fets es menor.

A Lleida, també destaca la llibertat vigilada com una mesura més imposada en casos en els que a la causa base hi ha més fets, mentre que amb la mediació i l'assessorament tècnic passa el mateix que a Girona.

A Tarragona també destaquen la mediació i l'assessorament tècnic en casos de pocs fets, i en casos de més, tenen major freqüència les llibertats vigilades i el internament, cautelar o no.

Un cop descrits els territoris, s'ha analitzat l'efecte del territori sobre la duresa del programa principal de CB després de tenir en compte l'efecte del nombre de fets a la CB (veure la taula C8 a l'annex C).

Com ja hem vist a l'apartat 4.3.1.4., no hi diferències significatives entre territoris pel que fa al nombre de fets a la CB. En relació a quines són les diferències pel que fa a les mesures aplicades pels diferents territoris, observem, de nou, que es mantenen les diferències entre els territoris, de forma significativa, quan es controlen els efectes de la mostra.

Un segon element d'anàlisi és si la categoria nombre de fets té efecte sobre el programa que rep el jove i s'observa que sí hi ha diferències significatives, de forma que un sol fet té mesures menys restrictives (6.25) que dos fets (7.61) i 3 o més fets (9.43). Aquestes diferències significatives es donen entre els tres grups.

El tercer element d'anàlisi és quina és la interacció entre el territori i el nombre de fets de la CB, i els seus efectes sobre la mesura. En aquest sentit observem que les diferències són significatives. Pel que fa a quan hi ha un o dos fets, els tres territoris actuen per igual. Si bé, quan hi ha 3 o més fets Tarragona aplica una mesura significativament més restrictiva (12.06) que Girona (7.87) o Lleida (8.36). Essent aquestes dues més homogènies en les mesures que apliquen en aquest cas.

En resum: encara que tot el territori aplica mesures més restrictives com més fets hi ha a la CB, Tarragona aplica mesures significativament més restrictives quan a la causa hi ha 3 o més fets.

4.4.2. La durada mitjana del procés judicial.

A l'any 2008, la durada mitjana d'un procediment judicial en l'àmbit dels menors d'edat penal era la que es mostra a la taula 33 per cadascun dels territoris.

	Nombre de procediments	Mitjana de dies	Desviació Típica
Girona	513	395,4	188,3
Lleida	238	359,8	172,5
Tarragona	538	528,7	285,3

Taula 33: Durada del procés judicial a la Justícia Juvenil al 2008.

Font: Capdevila et al. (2013).

Deixant de banda Barcelona, on el nombre de joves encausats no és comparable amb el de la resta de territoris, s'observa com Girona i Tarragona, amb un nombre de subjectes similar, presenten una diferència de 133 dies pel que fa a la durada del procés judicial, fent en aquest sentit a Girona més eficient que Tarragona. Cal observar, però, que la desviació típica és quasi 100 punts superior a Tarragona que a Girona.

4.4.3. L'índex de desistiment d'incoació d'expedients a les Fiscalies de Menors

També s'observen diferències pel que fa a l'índex de desistiment d'incoació d'expedients¹⁶ de menors infractors als diferents territoris. Presentem les dades dels anys 2010 i 2013 a les taules 34 i 35, respectivament. S'observa que a la província de Tarragona aquest índex és superior al de les altres províncies, especialment a l'any 2010 quan duplica amb escreix a Girona i a Lleida.

Territoris (província)	Nombre d'expedients	Nombre d'expedients que no s'han incoat	Percentatge de desistiments
Girona	Preliminars: 1378	141	10,23%
Lleida	Preliminar: 631 Reforma: 284	70	11,09%
Tarragona	Preliminars: 1544	368	23,83%

Taula 34. Índex de desistiment d'incoació d'expedients a Justícia Juvenil per cada territori. Any 2010.

Font: Fiscalies de Menors

¹⁶ S'entén per incoar un expedient el fet d'iniciar-lo. Per tant, l'índex de desistiment d'incoació d'expedients ens dóna informació sobre la proporció de casos en que es renuncia a iniciar un procediment judicial.

Territoris (província)	Nombre d'expedients	Nombre d'expedients que no s'han incoat	Percentatge de desistiments
Girona	Preliminars: 1133	138	12,28%
Lleida	Preliminar: 561 Reforma: 262	38	6,77%
Tarragona	Preliminars: 1458	196	13,44%

Taula 35. Índex de desistiment d'incoació d'expedients a Justícia Juvenil per cada territori. Any 2013.

Font: Fiscalies de Menors.

4.5. La reincidència a l'any 2014

4.5.1. La reincidència per territoris

Pel que fa a la reincidència a l'any 2014 dels joves que al 2010 van finalitzar una CB a Justícia Juvenil s'han trobat diferències significatives entre els territoris, sent Tarragona on més elevada és la reincidència. (Veure les taules A4, A5 i A6 a l'annex A)

Dels 1437 nois i noies que conformen la població de joves amb una causa penal finalitzada a l'any 2010, 392 van reincidir fins l'any 2014. La proporció de reincidents i no-reincidents per cada província apareix a la figura 23.

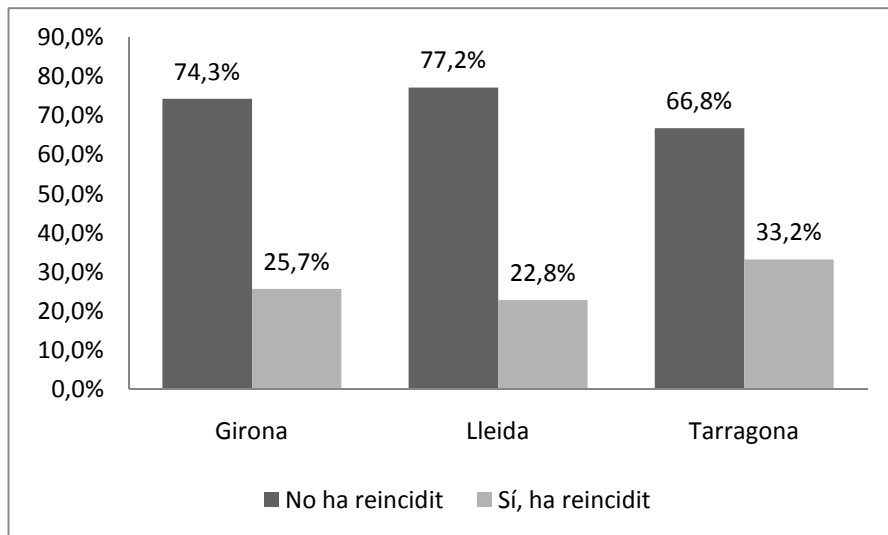

Figura 23. Percentatges dels menors reincidents i no reincidents fins l'any 2014 a cada província.

Tot i que en els tres territoris és molt superior el nombre de joves que no reincideixen que els que sí que ho fan, observem una diferència significativa entre Tarragona i la resta de territoris. Mentre que a Girona i Lleida, es pot dir que 1 de cada 4 nois reincideix, a Tarragona la xifra augmenta fins al 33,2% dels joves, és a dir, a 1 de cada 3. Això converteix Tarragona en el territori on, en proporció, es dona major reincidència.

Si desagreguem les dades dels dos territoris que configuren la província de Tarragona, obtenim que al Camp de Tarragona el 65,3% dels joves no ha reincidit, mentre que a les Terres de l'Ebre el percentatge de no reincidència s'eleva fins al 74,6%.

En la taula 36 es mostren els àmbits de reincidència per cadascun dels territoris (província). Veiem que en tots els casos, més de la meitat dels joves reincideixen només mentre estant a Justícia Juvenil. Tarragona és el territori amb una proporció menor de joves reincidents mentre estant a Justícia Juvenil, en canvi reincideixen més quan són majors d'edat penal.

		Només JJ	Només MEPC	Només Presó	JJ i MEPC	JJ i Presó	MEPC i Presó	JJ, MEPC i Presó	TOTAL
Girona	N	108	8	22	3	10	7	0	158
	%	68,4%	5,1%	13,9%	1,9%	6,3%	4,4%	0,0%	100,0%
Lleida	N	50	10	13	2	5	5	0	85
	%	58,8%	11,8%	15,3%	2,4%	5,9%	5,9%	0,0%	100,0%
Tarragona	N	78	26	16	10	8	10	1	149
	%	52,3%	17,4%	10,7%	6,7%	5,4%	6,7%	,7%	100,0%

Taula 36: Distribució percentual dels àmbits de reincidència dels joves encausats a cada territori fins l'any 2014.

4.5.2. La reincidència segons les característiques personals

A la taula 37 es presenten les dades de reincidència per sexes. S'observa que a Tarragona no hi ha diferències significatives entre els homes i les dones pel que fa a la reincidència, mentre que a Lleida i a Girona sí que n'hi ha. Tarragona es presenta com el territori on les noies reincideixen més i on ho fan de manera semblant als nois.

		No ha reincidit	Sí, ha reincidit	TOTAL
Girona	Home	350	143	493
		71,0%	29,0%	100,0%
	Dona	107	15	122
		87,7%	12,3%	100,0%
Lleida	Home	229	80	309
		74,1%	25,9%	100,0%
	Dona	59	5	64
		92,2%	7,8%	100,0%
Tarragona	Home	250	130	380
		65,8%	34,2%	100,0%
	Dona	50	19	69
		72,5%	27,5%	100,0%

Taula 37. Nivell de reincidència segons el sexe.

A la taula 38 es presenten les dades de reincidència segons la nacionalitat del joves encausats. En el conjunt dels territoris s'observa que els

estrangers reincideixen significativament més que els espanyols. Si analitzem cada territori per separat, Tarragona novament es diferencia de la resta, ja que en relació a la nacionalitat no presenta diferències significatives entre el nombre de joves espanyols que reincideixen i el nombre de joves estrangers.

		No ha reincidit	Sí, ha reincidit	TOTAL
Girona	Espanyol	317	90	407
		77,9%	22,1%	100,0%
	Estranger	140	68	208
		67,3%	32,7%	100,0%
Lleida	Espanyol	203	50	253
		80,2%	19,8%	100,0%
	Estranger	85	35	120
		70,8%	29,2%	100,0%
Tarragona	Espanyol	194	93	287
		67,6%	32,4%	100,0%
	Estranger	106	56	162
		65,4%	34,6%	100,0%

Taula 38. Nivell de reincidència segons la nacionalitat

A la taula 39 es presenten les dades de reincidència segons l'àrea geogràfica de procedència dels joves encausats. Els joves procedents del Magrib reincideixen significativament més que els joves procedents de la resta d'àrees, i aquest patró es repeteix als tres territoris, Tarragona, Lleida i Girona.

Si ens fixem en el nivell de reincidència dels joves procedents de les tres àrees geogràfiques majoritàries (la Unió Europea, el Magrib i el centre i sud-Amèrica) dintre de cada província, s'observa que només a Tarragona aquestes diferències no són significatives. És a dir, aquests tres col·lectius, a Tarragona es comporten de forma semblant pel que fa a la reincidència.

		No ha reincidit	Sí, ha reincidit	TOTAL
Girona	Unió Europea	25	3	28
		89,3%	10,7%	100,0%
	Resta d'Europa	6	2	8
		75,0%	25,0%	100,0%
	Magrib	53	47	100
		53,0%	47,0%	100,0%
Resta d'Àfrica	17	3	20	
	85,0%	15,0%	100,0%	

	Centre i Sud Amèrica	38	11	49
		77,6%	22,4%	100,0%
	Àsia	1	2	3
		33,3%	66,7%	100,0%
Lleida	Unió Europea	29	7	36
		80,6%	19,4%	100,0%
	Resta d'Europa	0	2	2
		,0%	100,0%	100,0%
	Magrib	17	16	33
		51,5%	48,5%	100,0%
	Resta d'Àfrica	3	0	3
		100,0%	,0%	100,0%
	Centre i Sud Amèrica	35	10	45
		77,8%	22,2%	100,0%
	Àsia	1	0	1
		100,0%	,0%	100,0%
Tarragona	Unió Europea	27	7	34
		79,4%	20,6%	100,0%
	Resta d'Europa	1	2	3
		33,3%	66,7%	100,0%
	Magrib	42	27	69
		60,9%	39,1%	100,0%
	Resta d'Àfrica	2	0	2
		100,0%	,0%	100,0%
	Centre i Sud Amèrica	31	20	51
		60,8%	39,2%	100,0%
	Àsia	3	0	3
		100,0%	,0%	100,0%

Taula 39. Nivell de reincidència segons l'àrea geogràfica de procedència.

4.5.3. La reincidència segons el perfil de risc

A la taula 40 es presenten les dades de reincidència segons el nivell de risc global de conducta violenta detectat amb el SAVRY. Per tant, aquestes són dades referides únicament als joves als quals se'ls si va aplicar aquest instrument (248 joves, el 17,3% de la població de joves que havien finalitzat una causa penal a Justícia Juvenil al 2010). Recordem que el SAVRY s'aplica, especialment, en el marc de mesures com la Llibertat Vigilada i l'Internament en Centres, per tant va dirigit a joves prèviament seleccionats en funció del seu perfil, entre d'altres factors. Amb això volem fer notar que els resultats obtinguts s'han d'agafar amb cautela degut al biaix de la mostra.

			No ha reincidit	Sí, ha reincidit	TOTAL
Girona	Resum de risc global	Alt	1	8	9
			11,1%	88,9%	100,0%
		Moderat	25	13	38
			65,8%	34,2%	100,0%
		Baix	45	7	52
			86,5%	13,5%	100,0%
Lleida	Resum de risc global	Alt	8	2	10
			80,0%	20,0%	100,0%
		Moderat	18	13	31
			58,1%	41,9%	100,0%
		Baix	26	3	29
			89,7%	10,3%	100,0%
Tarragona	Resum de risc global	Alt	4	5	9
			44,4%	55,6%	100,0%
		Moderat	32	14	46
			69,6%	30,4%	100,0%
		Baix	21	3	24
			87,5%	12,5%	100,0%

Taula 40. Nivell de reincidència segons el nivell de risc global de conducta violenta.

S'observa com, a tots els territoris, el percentatge de joves que puntuen baix en risc no reincideixen i es diferencien significativament dels que sí que ho fan. Per tant, amb la necessària precaució a la que acabem d'al·ludir, diríem que el SAVRY es presenta com un instrument que discrimina bé entre els potencialment reincidents i els potencialment no reincidents, alhora que seria una eina fiable de predicció de la no reincidència quan es tracta de perfils de baix risc. Les dades relatives als perfils alts i moderats de risc no presentarien resultats tant concloents i veiem que són diferents en els diferents territoris.

Amb l'afany d'esbrinar si hi ha algun tipus d'interacció entre l'aplicació del SAVRY i la reincidència, s'ha analitzat aquesta variable segons si el jove té un SAVRY fet o no. Agafant el conjunt dels tres territoris, s'han obtingut les dades que apareixen a la taula 41.

		SI, ha reincidit	NO ha reincidit	Total
SAVRY	SI	27,42%	72,58%	
		68	180	
		27,25%	72,75%	
	NO	324	865	
				1437

Taula 41. La reincidència segons l'aplicació del SAVRY, en el conjunt dels territoris

S'observa com el fet d'aplicar el SAVRY o no aplicar-lo no afecta, a primera vista, al nivell de reincidència. Ara bé, quan ens fixem en la reincidència dels joves a qui s'ha aplicat aquest instrument de valoració de risc i que han puntuat baix (veure la taula 40), s'observa com el nivell de reincidència es redueix a més de la meitat si el comparem amb la reincidència dels que no tenen un SAVRY (27,25%). A la taula 40 hem observat com a Tarragona el nivell de reincidència dels que puntuen baix en risc és del 12,5%, a Lleida és del 10,3% i a Girona és del 13,5%. Sembla, per tant, que l'aplicació d'aquest instrument té algun efecte dissuasori, però no podem saber el perquè ja que no s'han analitzat els criteris que condueixen a decidir a quins joves s'aplica i a quins no. Per altra banda, tampoc s'han creuat els perfils dels joves amb la mesura judicial aplicada. Amb això volem dir que l'únic segur que sabem és que la reincidència dels joves que no tenen SAVRY és el doble que la que presenten els joves que sí tenen SAVRY i han puntuat baix en risc.

4.5.4. La reincidència segons les dades penals

A la taula 42 es presenten les dades de reincidència segons la categoria del fet principal de la causa base. Si ens centrem en les categories delictives més comunes entre els joves (fets contra les persones, fets contra la propietat i altres) i analitzem les diferències en la reincidència entre categories de fets, dintre de cada territori, veiem que en cap d'ells les diferències són significatives.

En canvi, si analitzem el conjunt dels territoris, s'observa com els joves que cometen fets contra la propietat tendeixen a reincidir significativament més (31,2%) que els joves que cometen les altres categories de fets (24,1%, els que

cometen fets contra les persones i 22,7% els que cometen fets sota la categoria d'altres").

		No ha reincidit	Sí, ha reincidit	TOTAL
Girona	Contra les persones	169	40	209
		80,9%	19,1%	100,0%
	Contra la llibertat sexual	2	1	3
		66,7%	33,3%	100,0%
	Contra la propietat	169	80	249
		67,9%	32,1%	100,0%
	Drogues	3	1	4
		75,0%	25,0%	100,0%
	Trànsit	22	9	31
		71,0%	29,0%	100,0%
Altres	92	27	119	
	77,3%	22,7%	100,0%	
Lleida	Contra les persones	72	22	94
		76,6%	23,4%	100,0%
	Contra la llibertat sexual	2	0	2
		100,0%	,0%	100,0%
	Contra la propietat	127	43	170
		74,7%	25,3%	100,0%
	Drogues	1	0	1
		100,0%	,0%	100,0%
	Trànsit	15	4	19
		78,9%	21,1%	100,0%
Altres	71	16	87	
	81,6%	18,4%	100,0%	
Tarragona	Contra les persones	109	49	158
		69,0%	31,0%	100,0%
	Contra la llibertat sexual	9	1	10
		90,0%	10,0%	100,0%
	Contra la propietat	118	65	183
		64,5%	35,5%	100,0%
	Drogues	5	3	8
		62,5%	37,5%	100,0%
	Trànsit	8	11	19
		42,1%	57,9%	100,0%
Altres	51	20	71	
	71,8%	28,2%	100,0%	

Taula 42. Nivell de reincidència segons la categoria del fet principal de la Causa Base.

A la taula 43 es presenten les dades de reincidència segons si el fet principal de la causa base és violent o no violent. S'observa que en aquest aspecte no hi ha diferències significatives en cap dels territoris, és a dir, que si un fet és violent o no ho és no condiciona el nivell de reincidència. El mateix s'observa quan s'analitzen els tres territoris en conjunt.

		No ha reincidit	Sí, ha reincidit	TOTAL
Girona	Violent	204	57	261
		78,2%	21,8%	100,0%
	No violent	253	101	354
		71,5%	28,5%	100,0%
Lleida	Violent	107	31	138
		77,5%	22,5%	100,0%
	No violent	181	54	235
		77,0%	23,0%	100,0%
Tarragona	Violent	144	66	210
		68,6%	31,4%	100,0%
	No violent	156	83	239
		65,3%	34,7%	100,0%

Taula 43. Nivell de reincidència segons la violència del fet

A la taula 44 es presenta el nivell de reincidència segons la tipologia de fet. També en aquest aspecte s'observa que no hi ha diferències significatives en cap dels territoris, és a dir, que la consideració de delicte o de falta no condiciona el nivell de reincidència. El mateix s'observa quan s'analitzen els tres territoris en conjunt.

		No ha reincidit	Sí, ha reincidit	TOTAL
Girona	Delicte	240	97	337
		71,2%	28,8%	100,0%
	Falta	217	61	278
		78,1%	21,9%	100,0%
Lleida	Delicte	189	53	242
		78,1%	21,9%	100,0%
	Falta	99	32	131
		75,6%	24,4%	100,0%
Tarragona	Delicte	255	121	376
		67,8%	32,2%	100,0%
	Falta	45	28	73
		61,6%	38,4%	100,0%

Taula 44. Nivell de reincidència segons la tipologia de fet

4.5.5. La reincidència segons els programes principals de la Causa Base

En els tres territoris, s'observa com els joves que en la CB tenen com a programa principal l'Assessorament Tècnic de Menors i l'Internament en Centre són significativament els més reincidents, mentre que els menys reincidents són els que tenen una mesura de Prestacions en Benefici de la Comunitat, seguits dels que tenen una Mediació i una Llibertat Vigilada. Tarragona és el territori que presenta menys diferències entre la reincidència d'uns programes i altres, així, per exemple, s'observa com el nivell de reincidència entre els joves que tenen un programa d'Assessorament i els que tenen una mesura d'Internament és el mateix. Si ens fixem en Lleida i Girona, les diferències de reincidència entre aquests dos programes són significatives en els dos territoris. Tarragona és, a més, el territori on la reincidència dels joves que tenen una Mediació és major (30%).

		No ha reincidit	Sí, ha reincidit	TOTAL
Girona	Assessorament tècnic menors	130	61	191
		68,1%	31,9%	100,0%
	Mediació i reparació menors	156	47	203
		76,8%	23,2%	100,0%
	Llibertat vigilada	76	21	97
		78,4%	21,6%	100,0%
	Prestacions en benefici de la comunitat	42	8	50
	84,0%	16,0%	100,0%	
	Realització de tasques socioeducatives	42	11	53
		79,2%	20,8%	100,0%
	Internament en centre	5	8	13
		38,5%	61,5%	100,0%
Lleida	Assessorament tècnic menors	52	24	76
		68,4%	31,6%	100,0%
	Mediació i reparació menors	121	32	153
		79,1%	20,9%	100,0%
	Llibertat vigilada	55	15	70
		78,6%	21,4%	100,0%

	Prestacions en benefici de la comunitat	41	2	43
		95,3%	4,7%	100,0%
	Realització de tasques socioeducatives	5	2	7
		71,4%	28,6%	100,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	7	2	9
		77,8%	22,2%	100,0%
	Internament en centre	7	6	13
		53,8%	46,2%	100,0%
Tarragona	Assessorament tècnic menors	90	62	152
		59,2%	40,8%	100,0%
	Mediació i reparació menors	77	33	110
		70,0%	30,0%	100,0%
	Llibertat vigilada	59	25	84
		70,2%	29,8%	100,0%
	Prestacions en benefici de la comunitat	16	3	19
		84,2%	15,8%	100,0%
	Realització de tasques socioeducatives	17	4	21
		81,0%	19,0%	100,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	17	9	26
		65,4%	34,6%	100,0%
	Internament en centre	16	11	27
		59,3%	40,7%	100,0%

Taula 45. Nivell de reincidència segons el programa principal de la Causa Base.

Quan s'analitza el conjunt dels territoris, els programes on es detecta significativament major reincidència són l'Assessorament Tècnic a Menors (35,1%) i l'Internament en Centre (47%), mentre que els programes on es detecta menor reincidència són les Prestacions en Benefici de la Comunitat (11,6%), seguits dels que tenen una Mediació (24%) i una Llibertat Vigilada (24,3%).

4.6. Evolució dels indicadors del sistema d'execució penal a Justícia Juvenil del període 2010-2013

Es presenten en aquest apartat les dades d'evolució dels diferents indicadors del sistema d'execució penal a Justícia Juvenil, des de l'any 2010 fins el 2013, a Tarragona, Lleida i Girona, y es comenten els canvis més

rellevants que s'han detectat. A tal efecte, es segueix el mateix ordre que en els anàlisis precedents d'aquest informe: a) dades individuals i nivell de risc dels joves encausats, b) dades relatives als fets i c) la resposta a la infracció de la llei: els programes.

En aquest cas, però, a diferència dels anàlisis realitzats en els punts anteriors, ens referirem als joves que van iniciar un programa els anys 2010, 2011, 2012 i 2013. Si dins d'una causa un jove té diferents programes, s'ha agafat el programa de més entitat. Si dins del mateix any un jove té més d'una causa oberta, s'ha agafat la primera. Per tant, les dades que es presenten en aquest punt 4.5. no són comparables a les dades presentades en els punts o apartats precedents, ja que el criteri de selecció dels joves és diferent.¹⁷

4.6.1. Dades individuals i nivell de risc del joves atesos a Justícia Juvenil

A la taula 46 es presenta la distribució dels joves que van iniciar un programa durant els anys analitzats atenent al criteri sexe. S'observa clarament que la variació és irrellevant pel que fa a la proporció entre homes i dones durant aquests quatre anys en cadascun dels territoris. Girona és l'únic territori on el percentatge de noies no ha augmentat, mentre que Lleida és on més s'ha incrementat.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Home	79,8%	82,1%	81,6%	81,7%
	Dona	20,2%	17,9%	18,4%	18,3%
Lleida	Home	82,4%	84,9%	82,8%	77,5%
	Dona	17,6%	15,1%	17,2%	22,5%
Tarragona	Home	85,2%	85,1%	87,6%	83,1%
	Dona	14,8%	14,9%	12,4%	16,9%

Taula 46: Evolució de la distribució dels joves encausats, segons el sexe, dins de cada territori.

¹⁷ En els capítols precedents, el nivell d'anàlisi es centra en els joves que a l'any 2010 havien finalitzat completament una causa penal a Justícia Juvenil.

Igualment quan agafem el criteri edat, cal dir que les variacions són irrellevants, tal com es reflecteix a la taula 47, mantenint-se a tots els territoris els joves de 17 anys com el col·lectiu més nombrós al llarg dels quatre anys analitzats, i els joves de 14 com el menys nombrós.

		2010	2011	2012	2013
Girona	14	18,4%	19,8%	18,8%	18,0%
	15	22,3%	21,5%	20,6%	23,3%
	16	26,5%	28,1%	29,5%	24,2%
	17	32,9%	30,6%	31,1%	34,5%
Total		100%	100%	100%	100%
Lleida	14	16,7%	13,3%	16,1%	15,8%
	15	24,9%	24,8%	21,8%	24,1%
	16	27,9%	30,9%	30,8%	24,1%
	17	30,4%	30,9%	31,3%	36,0%
Total		100%	100%	100%	100%
Tarragona	14	13,1%	18,7%	19,8%	16,9%
	15	20,1%	21,9%	24,0%	25,8%
	16	30,7%	27,8%	24,9%	27,1%
	17	36,2%	31,6%	31,3%	30,2%
Total		100%	100%	100%	100%

Taula 47: Evolució de la distribució dels joves encausats, segons l'edat, dins de cada territori.

A la taula 48 es presenta la distribució dels joves atenent al criteri nacionalitat.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Espanyol	65,2%	65,7%	61,6%	59,5%
	Estranger	34,8%	34,3%	38,4%	40,5%
Lleida	Espanyol	67,7%	62,2%	62,6%	59,1%
	Estranger	32,3%	37,8%	37,4%	40,9%
Tarragona	Espanyol	61,4%	60,6%	63,4%	65,8%
	Estranger	38,6%	39,4%	36,6%	34,2%

Taula 48: Evolució de la distribució dels joves encausats, segons la nacionalitat, dins de cada territori.

S'observa com en l'indicador nacionalitat Tarragona s'ha comportat de forma diferent als altres territoris en aquests quatre anys, sent l'únic on la proporció de joves estrangers que ha iniciat un programa ha disminuït. Lleida destaca, en canvi, com el territori on més han augmentat, passant de representar un 32,2% al 2010 a un 40,9% al 2013.

Si analitzem com ha evolucionat el col·lectiu estranger atenent al criteri de la zona geogràfica de procedència, s'observa a la taula 49 que a Lleida els col·lectius que més s'han incrementat són els joves procedents de la Unió Europea i els del Magrib, mentre que els de Centre i Sud-Amèrica han disminuït notablement.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Unió Europea	18,0%	12,6%	14,7%	15,2%
	Resta d'Europa	3,6%	4,4%	5,7%	4,0%
	Magrib	44,2%	44,2%	37,1%	44,4%
	Resta d'Àfrica	6,5%	6,3%	11,8%	11,7%
	Centre i Sud Amèrica	26,3%	29,6%	27,8%	22,9%
	Àsia	1,4%	2,9%	2,9%	1,8%
	TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Lleida	Unió Europea	22,0%	20,0%	26,4%	30,2%
	Resta d'Europa	2,3%	1,3%	3,4%	5,8%
	Magrib	26,5%	34,0%	33,8%	35,3%
	Resta d'Àfrica	5,3%	7,3%	8,8%	8,6%
	Centre i Sud Amèrica	41,7%	36,0%	25,7%	18,7%
	Àsia	2,3%	1,3%	2,0%	1,4%
	TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tarragona	Unió Europea	19,1%	14,9%	12,4%	13,3%
	Resta d'Europa	2,1%	4,1%	4,0%	2,2%
	Magrib	38,7%	45,9%	53,5%	57,1%
	Resta d'Àfrica	,9%	0,0%	,5%	1,3%
	Centre i Sud Amèrica	36,2%	32,4%	28,7%	23,9%
	Àsia	2,1%	2,3%	1,0%	1,8%
	Resta del món	,4%	,5%	0,0%	,4%
	Desconegut	,4%	0,0%	0,0%	0,0%
TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Taula 49: Evolució de la distribució dels joves estrangers encausats, segons la zona geogràfica de procedència, dins de cada territori.

També a la taula 49 s'observa com a Girona els col·lectius que han experimentat variacions han estat els de la resta d'Àfrica, que han augmentat, i els de Centre i Sud-Amèrica que han disminuït. Destaca a Girona el col·lectiu del Magrib com el més nombrós i estable. A Tarragona, en canvi, veiem un important increment dels joves del Magrib i una davallada dels procedents de la Unió Europea i del Centre i Sud-Amèrica.

Per tant, el col·lectiu del Centre i Sud-Amèrica disminueix a tot arreu mentre que els altres es comporten diferent en els diferents territoris.

A la Taula 50 es presenten les dades d'evolució del risc d'activitat delictiva dels joves que han iniciat un programa. Recordem que les dades de risc (de la taula 50 a la 53) es refereixen únicament als joves els quals se'ls hi ha aplicat el SAVRY. En el cas que ara ens ocupa, els joves que entre els anys 2010 i 2013 van iniciar un programa a Justícia Juvenil, tenen un SAVRY el 29,2%. Tal com ja s'ha dit anteriorment, les dades SAVRY es recullen dels programes més durs de Justícia Juvenil (Internament i llibertat vigilada). Si el noi té fet més d'un SAVRY, s'agafen les dades del més proper anterior a la data d'alta del programa estudiat. Si no hi ha un SAVRY anterior, s'agafa el de la data més propera posterior al inici del programa estudiat. Si només n'hi ha un s'agafa igualment, encara que estigui allunyat en el temps de la data del programa estudiat. Tenint en compte que el SAVRY presenta tres moments (inicial, seguiment i final) només s'ha agafat l'inicial.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Alta	25,1%	29,8%	28,6%	22,9%
	Moderada	45,7%	47,0%	47,6%	53,0%
	Baixa	29,2%	23,2%	23,8%	24,1%
Lleida	Alta	17,1%	23,2%	25,5%	28,4%
	Moderada	53,4%	52,2%	52,0%	47,8%
	Baixa	29,5%	24,6%	22,5%	23,9%
Tarragona	Alta	22,4%	23,9%	31,6%	32,9%
	Moderada	52,5%	53,8%	52,8%	47,6%
	Baixa	25,1%	22,2%	15,6%	19,5%

Taula 50: Evolució del risc global de conducta delictiva dels joves encausats a cada territori.

S'observa com a Tarragona i a Lleida els joves que presenten un risc global alt s'ha incrementat durant aquests quatre anys, mentre que a Girona han augmentat els que presenten risc moderat.

La taula 51 contempla l'evolució del risc de presentar conducta violenta.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Alta	21,5%	28,0%	25,2%	24,2%
	Moderada	37,6%	39,0%	42,7%	45,2%
	Baixa	40,9%	33,1%	32,0%	30,6%
Lleida	Alta	26,5%	23,3%	34,8%	37,5%
	Moderada	29,4%	43,3%	43,5%	56,3%
	Baixa	44,1%	33,3%	21,7%	6,3%
Tarragona	Alta	24,1%	20,7%	30,4%	31,5%
	Moderada	41,6%	45,0%	38,4%	36,9%
	Baixa	34,3%	34,3%	31,2%	31,5%

Taula 51: Evolució del risc de cometre actes violents dels joves encausat a cada territori.

S'observa com l'increment de risc alt i moderat és comú als tres territoris entre els joves que van iniciar un programa a Justícia Juvenil entre els anys 2010 i 2013. Veiem que destaca Lleida amb increments notables tant en la categoria de risc alt com, especialment, en la categoria de risc moderat passant d'un 29,4% del joves al 2010 a un 56,3% al 2013.

A la taula 52 es presenten les dades relatives a l'evolució del risc dels joves de cometre actes violents dintre d'un centre educatiu de Justícia Juvenil.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Alta	8,7%	20,0%	11,1%	0,0%
	Moderada	30,4%	25,0%	27,8%	50,0%
	Baixa	60,9%	55,0%	61,1%	50,0%
Lleida	Alta	11,1%	15,8%	16,7%	22,2%
	Moderada	33,3%	26,3%	41,7%	55,6%
	Baixa	55,6%	57,9%	41,7%	22,2%

Tarragona	Alta	10,2%	9,8%	21,6%	16,7%
	Moderada	34,7%	39,0%	35,3%	40,7%
	Baixa	55,1%	51,2%	43,1%	42,6%

Taula 52: Evolució del risc dels joves encausats de cometre actes violents en centres, per cada territori.

Destaca en aquest indicador l'increment del risc moderat a tots els territoris i l'increment de joves que presenten risc alt es dona a Lleida i a Tarragona, mentre que a Girona s'arriba al 2013 amb cap jove que presenta aquest nivell de risc.

A la taula 53 s'analitza l'evolució del risc de cometre actes delictius durant els permisos i/o sortides del centre educatiu.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Alta	50,0%	55,0%	41,2%	20,0%
	Moderada	22,7%	30,0%	29,4%	60,0%
	Baixa	27,3%	15,0%	29,4%	20,0%
Lleida	Alta	38,9%	45,0%	61,5%	66,7%
	Moderada	38,9%	40,0%	30,8%	33,3%
	Baixa	22,2%	15,0%	7,7%	0,0%
Tarragona	Alta	35,8%	46,3%	45,8%	51,0%
	Moderada	35,8%	31,7%	33,3%	28,6%
	Baixa	28,3%	22,0%	20,8%	20,4%

Taula 53: Evolució dels risc dels joves encausats de cometre actes delictius durant les sortides/permisos, per cada territori.

Destaca Girona amb un fort increment de joves que presenten risc moderat, passant del 22,7% dels joves que inicien un programa al 2010 al 60% dels joves que l'inicien al 2013. Lleida i Tarragona, en canvi, presenten un fort increment entre el col·lectiu de joves amb un nivell de risc alt, situant-se Lleida amb 27,8 punts percentuals més al 2013 que els que tenia al 2010, i Tarragona amb 15,2 punt més.

4.6.2. Dades relatives als fets

A la taula 54 es centra l'atenció en l'evolució de la categoria dels fets que motiven la imposició dels programes analitzats.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Contra les persones	36,8%	31,3%	31,9%	29,2%
	Contra la llibertat sexual	1,4%	1,7%	1,2%	,7%
	Contra la propietat	38,7%	46,2%	46,0%	47,0%
	Drogues	,5%	,3%	1,2%	1,3%
	Trànsit	4,1%	4,0%	3,4%	5,3%
	Altres	18,4%	16,6%	16,2%	16,5%
Total		100%	100%	100%	100%
Lleida	Contra les persones	32,5%	34,8%	28,5%	27,2%
	Contra la llibertat sexual	,5%	2,3%	1,8%	2,0%
	Contra la propietat	43,0%	38,0%	48,7%	51,8%
	Drogues	,2%	1,0%	,8%	,9%
	Trànsit	3,2%	6,3%	3,3%	6,1%
	Altres	20,5%	17,6%	16,9%	12,0%
Total		100%	100%	100%	100%
Tarragona	Contra les persones	33,3%	32,1%	29,2%	36,0%
	Contra la llibertat sexual	1,3%	,4%	1,6%	1,7%
	Contra la propietat	45,6%	49,2%	55,0%	46,2%
	Drogues	,8%	,4%	,7%	1,2%
	Trànsit	4,3%	4,4%	5,0%	4,2%
	Altres	14,7%	13,5%	8,5%	10,7%
Total		100%	100%	100%	100%

Taula 54: Evolució de la categoria del fet que motiva el programa analitzat, per cada territori.

Si ens fixem en les categories que concentren la major part de l'activitat dels joves que van iniciar un programa a Justícia Juvenil durant els anys objecte d'estudi (fets contra les persones i fets contra la propietat), els fets contra les persones han disminuït lleugerament a Girona i a Lleida, mentre que els fets contra la propietat han disminuït. En canvi, a Tarragona els fets contra

les persones i els fets contra la propietat s'han mantingut força estables en el global dels quatre anys.

A la taula 55 veiem representada l'evolució de la violència dels fets que motiven els programes analitzats durant aquest període de temps. S'observa com Tarragona és l'únic territori amb un notable increment dels fets violents, passant d'un 48,3% dels fets al 2010 a un 55% dels fets al 2013. Girona, en canvi, és l'únic territori amb una davallada de fets violents clara.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Violent	47,0%	44,5%	42,6%	39,6%
	No violent	53,0%	55,5%	57,4%	60,4%
Lleida	Violent	42,3%	45,1%	37,9%	43,3%
	No violent	57,7%	54,9%	62,1%	56,7%
Tarragona	Violent	48,3%	47,8%	47,6%	55,0%
	No violent	51,7%	52,2%	52,4%	45,0%

Taula 55: Evolució de la violència del fet que motiva el programa analitzat, per cada territori.

A la taula 56 s'aprecia com Lleida i Girona presenten un lleuger increment dels fets considerats delictes, mentre que Tarragona presenta una lleugera davallada, aspecte però que no impedeix que aquest territori es mantingui durant els quatre anys com el lloc on hi ha major concentració de delictes i on la diferència percentual entre delictes i faltes és major.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Delicte	58,5%	62,4%	67,2%	61,7%
	Falta	41,5%	37,6%	32,8%	38,3%
Lleida	Delicte	59,9%	63,2%	67,7%	64,9%
	Falta	40,1%	36,8%	32,3%	35,1%
		2010	2011	2012	2013
Tarragona	Delicte	80,9%	76,7%	75,7%	73,5%
	Falta	19,1%	23,3%	24,3%	26,5%

Taula 56: Evolució de la distribució entre delictes i faltes que motiven el programa analitzat, per cada territori.

Finalment, a la taula 57, s'analitza l'evolució del nombre de fets que apareixen a la causa a la que pertany el programa seleccionat. Veiem que únicament podem destacar la variació a l'alta de les causes amb un fet a Lleida i, conseqüentment, la variació a la baixa de les causes amb més d'un fet. Les dades de la resta de territoris no presenten variacions destacables durant aquests quatre anys.

		2010	2011	2012	2013
Girona	1 fet	70,3%	71,4%	69,7%	72,6%
	2 fets	22,3%	18,9%	23,6%	19,2%
	3 fets o més	7,4%	9,8%	6,7%	8,2%
Lleida	1 fet	66,0%	66,2%	71,5%	81,0%
	2 fets	24,0%	22,7%	20,5%	14,6%
	3 fets o més	10,0%	11,1%	8,1%	4,4%
Tarragona	1 fet	70,3%	76,0%	80,0%	75,5%
	2 fets	20,4%	17,4%	14,8%	19,1%
	3 fets o més	9,2%	6,6%	5,2%	5,4%

Taula 57: Evolució del nombre de fets de la causa a la que pertany el programa analitzat, per cada territori.

4.6.3. Evolució dels programes iniciats durant el període 2010 a 2013 a Justícia Juvenil

A la taula 58 es presenta l'evolució de la distribució dels programes iniciats a cada territori per cadascun dels anys objecte d'estudi. Centrarem els comentaris en aquells programes més aplicats: assessorament tècnic a menors, mediació i reparació, llibertat vigilada, prestacions en benefici de la comunitat i internament en centre educatiu.

		2010	2011	2012	2013
Girona	Assessorament mesures cautelars	0,0%	,2%	,2%	,4%
	Assessorament tècnic menors	40,7%	35,8%	33,9%	31,2%
	Mediació i reparació menors	32,8%	37,9%	45,6%	39,2%

	Mediació i reparació menors (art. 51)	,3%	0,0%	0,0%	0,0%
	Assistència a centre de dia	,1%	0,0%	0,0%	0,0%
	Llibertat vigilada cautelar	,4%	,2%	,6%	,4%
	Llibertat vigilada	10,3%	11,6%	7,5%	13,6%
	Prestacions en benefici de la comunitat	6,5%	7,6%	6,8%	10,0%
	Realització de tasques socioeducatives	5,8%	3,3%	1,1%	2,5%
	Tractament terapèutic ambulatori	,1%	,2%	,5%	0,0%
	Seguiment internament centre terapèutic	0,0%	,3%	,3%	0,0%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	,1%	0,0%	0,0%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	,3%	,2%	,3%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en centre	,4%	,8%	,3%	0,0%
	Internament cautelar en un centre	0,0%	0,0%	,3%	0,0%
	Internament en centre	2,1%	1,8%	2,6%	2,7%
	Internament centre terapèutic	,1%	,2%	0,0%	0,0%
	Total	100%	100%	100%	100%
Lleida	Assessorament mesures cautelars	0,0%	0,0%	,8%	,3%
	Assessorament tècnic menors	27,4%	21,7%	29,8%	20,2%
	Mediació i reparació menors	39,9%	40,3%	31,3%	35,1%
	Prestacions en benefici de la comunitat	8,3%	10,3%	13,4%	14,6%
	Realització de tasques socioeducatives	2,2%	5,0%	5,6%	3,2%
	Tractament terapèutic ambulatori	0,0%	,3%	0,0%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	2,4%	,8%	2,0%	1,2%

	Permanència de cap de setmana en centre	0,0%	0,0%	,3%	0,0%
	Internament en centre	6,1%	6,0%	4,3%	6,4%
Total		100%	100%	100%	100%
Tarragona	Assessorament mesures cautelars	0,0%	0,0%	,2%	,6%
	Assessorament tècnic menors	42,0%	34,5%	35,1%	29,8%
	Mediació i reparació menors	23,6%	22,0%	20,7%	31,9%
	Mediació i reparació menors (art. 51)	0,0%	,2%	0,0%	,2%
	Assistència voluntària en medi obert	0,0%	,2%	0,0%	,2%
	Assistència a centre de dia	0,0%	,4%	0,0%	,2%
	Convivència amb altres persones	0,0%	,2%	,2%	0,0%
	Llibertat vigilada cautelar	1,6%	,2%	1,6%	1,4%
	Llibertat vigilada	14,5%	19,2%	16,8%	16,0%
	Prestacions en benefici de la comunitat	3,3%	5,2%	6,5%	5,4%
	Realització de tasques socioeducatives	3,3%	4,8%	7,0%	2,9%
	Tractament terapèutic ambulatori	,2%	,9%	1,4%	1,5%
	Règim d'internament en llibertat vigilada	0,0%	,2%	0,0%	0,0%
	Permanència de cap de setmana en domicili	3,1%	4,3%	3,6%	2,0%
	Permanència de cap de setmana en centre	,2%	1,1%	,5%	0,0%
	Internament cautelar en un centre	,8%	,4%	1,4%	1,8%
	Internament en centre	7,2%	6,0%	4,7%	6,0%
	Internament centre terapèutic	,2%	,5%	,2%	,3%
Total		100%	100%	100%	100%

Taula 58: Evolució de la distribució percentuals dels programes, dintre de cada territori.

L'inici de programes d'assessorament tècnic ha sofert una davallada a Girona i Tarragona entre els anys 2010 i 2013, passant a ser demanat d'un 40% a un 30% aproximadament. A Lleida també ha disminuït de forma semblant, malgrat el repunt de l'any 2012. En definitiva, aquest programa ha experimentat una disminució de demanda en aquest període de temps en els tres territoris.

Pel que fa a la mediació i reparació, Girona ha sofert un increment des del 30 al 40% aproximadament, just el contrari que en l'assessorament tècnic, si bé al 2012 va tenir un repunt fins els 45%. A Lleida ha sofert, en canvi, una davallada del 40 al 35% des del 2010 al 2013. A Tarragona ha experimentat un clar increment, passant del 23,6% de cassos al 2010 a quasi bé el 32% al 2013.

Les Llibertats Vigilades es mantenen relativament estables, amb poques fluctuacions en tots els territoris. El mateix passa amb els programes d'internament en centres educatius.

Les prestacions en benefici de la comunitat han anat a l'alça en els tres territoris, si bé Tarragona es manté al llarg del temps com el territori que menys aplica aquest programa.

4.7. La tasca dels professionals i les seves actituds cap a l'execució penal a Justícia Juvenil

Seguidament mostrem els resultats obtinguts mitjançant les entrevistes realitzades als informants claus (Jutges de Menors, Fiscals de Menors, Tècnics d'Assessorament i Mediació i Tècnics de Medi Obert). A fi de respectar la confidencialitat, presentarem aquests resultats referint-nos als professionals de cada territori com un conjunt, indicant els punts de coincidència i els punts de divergència pel que fa a la informació que ens han proporcionat, però en cap cas personalitzarem cap informació¹⁸.

¹⁸ Codis dels informants: TA (Tarragona), LLE (Lleida), GI (Girona) i X (quan utilitzar algun dels codis anteriors hagués permès la identificació de l'informant).

4.7.1. Algunes concrecions sobre la tasca professional

Quan es pregunta als professionals de l'execució penal dels diferents territoris quins aspectes tenen en compte a l'hora de prendre les decisions que a cadascú correspon en l'exercici de les seves funcions, s'aprecien coincidències i també diferències pel que fa als aspectes que observen i a la intensitat de l'atenció que hi dediquen. Els temes referits pels professionals dels territoris han estat la provació i gravetat dels fets comesos pel menor, els aspectes personals i la situació familiar, especialment la contenció que la família exerceix sobre els menors. A banda d'aquest, altres aspectes particulars de la dinàmica familiar que els professionals han identificat com a importants a l'hora de prendre decisions són la trajectòria familiar i les dinàmiques relacionals internes.

Informant GI: *“El principi de legalitat per a mi es bàsic, no em valen circumstàncies personals, ni socials, ni familiars, perquè clar, estem a dret penal”.*

Informant TA: *“Es té molt en compte la situació psicològica, personal, familiar, de l'entorn social, per tal de triar la mesura més adequada”.*

Informant LLE: *“Tinc en compte si la família li pot oferir contenció, si ja ha obtingut una resposta per part de la família a la seva conducta”*

Informant TA: *“Influeix molt la dinàmica familiar”.*

Els aspectes relacionats amb l'entorn relacional del menor, l'escola i el món laboral han estat mencionats només per professionals de Tarragona i Girona, mentre que únicament professionals de Lleida i Girona han manifestat tenir en compte aspectes de l'entorn social proper o fenòmens socials o sub-culturals que envolten al menor i que poden incitar-lo a la comissió de delictes.

Informant GI: *“Quin és el seu entorn, i dintre d'aquest entorn, quina contenció té, si els pares estan pendents de la criatura”.*

Informant TA: *“Influeix moltíssim l'escolaritat, la part laboral o pre-laboral”*

Informant LLE: *“No tinc en compte aspectes econòmics, no, ni temes de immigració, a no ser que el nen pertanyi a una subcultura on hi hagi invitació al delicte”.*

Pel que fa al grau d'influència que l'actitud dels pares/tutors del menor infractor pot tenir en les decisions professionals, hi ha unanimitat en el quadre tècnic en que és un aspecte que condiona. Aquest condicionament manifesten que es fa palès a les entrevistes i, inclús, a les recomanacions que es facin a la instància judicial. La següent cita il·lustraria aquest punt:

Informant TA: *“Home, si ens trobem amb pares permissius, evidentment, si ens trobem amb pares que no sancionen els seus fills, que no els hi diuen per on han d'anar, que justifiquen la conducta delictiva, evidentment, és un dels factors”.*

4.7.2. Delimitació de les creences, idees prèvies i percepcions que poden estar influint les decisions professionals

4.7.2.1. En relació a la conducta delictiva dels joves

Tots els professionals de tots els territoris situen les motivacions per delinquir en aspectes provinents de l'àmbit familiar, de l'entorn, o bé en aspectes relacionats amb el consum de drogues. Professionals de Girona remarquen, també, aspectes psicològics del menor infractor. Cal destacar, però, que el segment professional format pels Tècnics de Medi Obert són els únics, en tots els territoris, que especifiquen factors familiars com la manca de límits, de control i de responsabilitat, a més de factors socials on hi juga un paper molt important l'entorn desfavorit. També es refereixen a les capacitats personals de l'infractor a l'hora d'afrontar aquestes situacions de descontrol.

Informant GI: *“Generalment detectem un fracàs escolar, detectes un problema de violència filio-parental, detectes un símptoma, un indicati darrera del qual solen haver-hi dèficits, falta d'efecte, en aquesta falta de suport que hi ha hagut familiar o que hi ha hagut en l'entorn d'aquest nano, una falta de seguretat en l'etapa de creixement.”*

Informant TA: *“Bé, motius en poden haver molts. Consum, per l'entorn relacional on hi ha actes d'aquest tipus i menors que comencen com un tipus d'aventura, baralles, moltes baralles, perquè la gent beu molt, consumeix i es descontrola bastant. Hi ha violència filio-parental, problemes de límits de les famílies.”*

Quan s'ha preguntat als professionals per les motivacions que poden tenir els menors per persistir en la conducta delictiva, hi ha unanimitat en senyalar que els menors continuen immersos en el mateix context o ambient, hàbits i interaccions socials un cop finalitzada la mesura judicial.

Informant GI: *“El mateix barri, les mateixes interaccions, sí, sí, aquest és el problema.”*

Informant LLE: *“Quan surten del centre les condicions per a la socialització són molt dolentes o deficientes, a vegades són influents i, per tant, és difícil que surtin de la dinàmica delinqüencial (...) si no tenen un entorn contenidor tornen a delinquir”*

Informant TA: *“Si aquest grau d'ensinistrament anormal o disocial ha estat molt influent, doncs és fàcil que aquesta conducta que tipificarem com a delictiva estigui interioritzada i que, per tant, els detonants que la provoquen siguin molt profunds”.*

No obstant, malgrat aquesta aparent unanimitat, mentre professionals de Tarragona i Lleida situen la persistència en el delicte en aquesta influència negativa de l'entorn que no canvia, professionals de Girona apunten que, a més, són els mateixos joves qui no veuen el risc i segueixen persistint en el delicte.

Informant GI: *“N'hi ha que sí es donen compte y paren, però em sap greu dir-ho però seran uns delinqüents tota la vida. Hi ha alguns que no volen adonar-se que tenen el risc de que els poden pillar però hi ha vegades que els surt bé.”*

Són també professionals de Girona que remarquen la necessitat de treballar amb les famílies, indicant que si no s'intervé en aquest sentit *“¿què estem fent?”* (Informant GI).

Professionals de Tarragona remarquen la idea de que els menors no són conscients de les conseqüències de continuar delinquant.

Quan es pregunta als professionals pel paper que la família pot estar jugant en el manteniment de la conducta delictiva dels fills obtenim moltes opinions en la mateixa línia, però amb matisos diferenciadors. Es senyalen la manca de límits, la poca constància en els normes i manca de suport de les famílies com a aspectes que juguen un paper més important, però els

professionals de Tarragona hi afegixen que els joves imiten les conductes dels referents i Lleida parla d'un excés en la protecció de la família que ho justifica tot.

Pel que fa al paper de la societat en el manteniment de la conducta delictiva dels joves infractors, professionals de Girona remarquen la importància dels factors culturals i de convivència social. Ara bé, la idea més estesa per tots els territoris és la influència del grup d'iguals la que millor explica el manteniment de la conducta delictiva.

Informant GI: *“Jo crec que moltes vegades és una cerca d'identitat, de sentit de pertinença, d'autoestima, potser estic equivocada eh?, però que a vegades en el grup de relació els nanos acaben trobant algú que si els accepta, algú que no els qüestiona tant, els fa sentir doncs que pertanyen i que pertanyen a algú.”*

Quan s'ha preguntat als informants sobre les motivacions dels joves per desistir de la conducta delictiva, únicament a Lleida s'ha parlat del bon funcionament de la Justícia, i a la bona intervenció dels professionals s'hi ha fet referència a Lleida i a Girona.

Informant LLE: *“Sempre que veig que paren, paren perquè hi ha hagut una actuació de Justícia Juvenil; a lo millor no hi ha hagut una actuació de mesura o de cautelar, però sí com que diguem un primer contacte que a ells els resitua”.*

Informant GI: *“La intervenció dels educadors és molt efectiva; jo crec que l'èxit de la Llei del Menor precisament per la intervenció dels educadors, està en un 80%, a tota Espanya”.*

Cal dir però, que aquesta opinió no ha estat pas generalitzada entre tots els professionals de Lleida i Girona. Sobre aquest mateix aspecte, les motivacions dels joves per desistir, la resta d'opinions en tots els territoris es centren en una millora de la situació familiar, en un procés de maduració del menor o a que s'han modificat les condicions de l'entorn social proper.

Informant LLE: *“El seu procés maduratiu, va madurant, es va fent gran, veu les coses d'una altra manera i serveix per reflexionar.”*

Informant GI. *“Algun factor protector està a disposició del xaval per a que en un moment determinat s’activi, bé espontàniament, bé per iniciativa pròpia o bé per algun element externat que el fa explotar”*

Als informants també se’ls va demanar quin era el seu grau d’acord amb la opinió, bastant estesa entre la població, de que molts dels joves que són atesos des de Justícia acaben a la presó. Tots els tècnics de Medi Obert coincideixen en estar en desacord amb aquesta opinió. Manifesten, a més, que no s’ha d’etiquetar a aquest joves i que tots tenen possibilitats de canvi.

Informant TA: *“Me dóna ràbia aquesta frase. (...) Tot el món és susceptible en algun moment donat de donar-se compte de on està i de poder canviar” “Jo penso que sempre hi ha alguna possibilitat, sempre, sempre(...) hi ha molts xavals que han tirat endavant”.*

En canvi, en la resta d’informants no hi ha unanimitat en cap dels territoris. Trobem, doncs, des de professionals que es manifesten totalment en contra d’aquesta afirmació a d’altres que admeten que hi ha joves que no tiraran endavant.

Informant TA: *“...sempre tens un 20% que és carn de canó”.*

Per acabar aquest apartat de l’entrevista, se’ls hi preguntava pel grau d’influència de totes aquestes idees prèvies en les seves determinacions professionals. Únicament els jutges s’han mostrats més tendents a dir que res d’això els influencia, ja que es regeixen pel principi de legalitat. En canvi, en la resta de professionals de tots els territoris hem trobat postures divergents.

Informant LLE: *“En el cas de que hagi consumit me influeix per seguir amb el procediment”*

Informant LLE: *“No m’influencia. Malgrat que tu sàpigues que no en trauràs massa profit, tu vas fent i vas provant diferents alternatives.”*

Informant GI: *“A mi en sembla que alguna cosa sí que l’hem fet malament nosaltres també, saps el que te vull dir? Falta molt per saber tot aquest tema..., hi ha moltes coses per millorar, saps?”*

Informant TA: *“Sí, no sé dir el cóm me condiciona.”*

4.7.2.2. En relació al potencial rehabilitador dels programes aplicats als joves infractors

Tots els informants coincideixen en que, en general, els programes o mesures judicials tenen capacitat rehabilitadora. Ara bé, la seva eficàcia dependrà de si la mesura està ben aplicada, o de si és l'adequada al cas.

Informant LLE: *“Depèn més de si la mesura està ben aplicada que de la mesura en sí.”*

Anant una mica més enllà, professionals de Girona parlen de que és el propi procés judicial el que és rehabilitador, no pas tant la mesura, i que són les característiques del menor i del fet les que més tenen a veure en la rehabilitació.

Informant GI: *“El pas per justícia en algun menor fa que no hi torni, més que la mesura, tot el procés sí que tenen una capacitat de rehabilitació del menor, per la característica del menor i el fet, no per la mesura, la mesura no és la que soluciona el problema.”*

Però també tots senyalen que no tots els programes tenen el mateix potencial i que també hi influeix la situació del menor.

Trobem també divergències entre territoris i entre professionals a l'hora d'identificar els programes amb més capacitat rehabilitadora. Mentre els professionals de Tarragona no es decanten per cap mesura en concret, ja que afirmen que tots els programes poden tenir potencial rehabilitador, la majoria de professionals de Lleida i de Girona senyalen la Llibertat Vigilada i les Prestacions en Benefici de la Comunitat com els més efectius.

Informant LLE: *“No puc dir quina mesura és més efectiva, el que en un menor pot funcionar de meravella en un altre pot ser un fracàs”; “si tingués que triar una... és veritat que la Llibertat Vigilada amb regles de conducta pot donar més bons resultats, sempre i quan el menor posi de la seva part”.*

Informant TA: *“Si s'apliquen en funció de les característiques de cadascú, penso que totes poden ser rehabilitadores”*

Informant TA: *“Depèn de les mesures [...] jo crec que totes en tenen, per mi el ‘quid’ està molt en l'assessorament previ perquè els que assessoren són els que haurien de fer un molt bon diagnòstic per poder captar o copsar si estan davant d'un nano que té o que pot tenir molts problemes.”*

Informant GI: *“La Llibertat Vigilada és la més intensiva de totes, és la que més engloba tot” (...)* *“És una intervenció més intensa. La Prestacions en Benefici de la Comunitat és que el xaval connecti amb el delicte que ha fet i mitjançant... de fer alguna cosa reparadora, no?, sí, jo penso que està bé també.”*

Quan es pregunta als informants quin és el programa amb menys capacitat rehabilitadora només a Tarragona s'identifica l'ordre de protecció, el distanciament i la prohibició de comunicar, com a programes amb menys potencial rehabilitador. A Lleida s'identifica l'amonestació i les tasques socioeducatives, i a Girona un dels informants manifesta que la Llibertat Vigilada no és efectiva.

Informant LLE: *“Potser les tasques socioeducatives, ja que sovint es solapen amb altres mesures”.*

Informant GI: *“Les llibertats vigilades estan fallant bastant ja que el nano s'ho pren com vaig a signar, a escoltar o què diu el tècnic, i ja està.”*

Finalment, quan hem preguntat pel grau d'influència de les idees prèvies en les determinacions professionals trobem diferències per figures professionals. Els jutges i fiscals manifesten que les seves idees sobre el potenciar rehabilitador dels programes no els influencien a l'hora de prendre les seves decisions, ja que es remeten a les propostes que fan els tècnics d'assessorament.

Informant X: *“No; jo instrueixo igual el judici, demano lo que l'equip tècnic recomana que s'ha d'aplicar, independentment de que jo després pensi si fracassarem o no.”*

Per la seva banda, els tècnics presenten percepcions més dispars. Si a Lleida s'inclinen per afirmar que les idees no els influencien, els professionals de Tarragona i Girona admeten ser influenciats per les seves idees sobre el tema.

Informant X: *“Jo considero que si son uns danys o abusos, els fets condicionen, per tant si que ens condicionen i ho tenim en compte. Potser que la llibertat vigilada tendim a dictar més perquè es un treball*

més... amb un temps de treball més ampli, i si també saps quin professional portarà el cas... també influeix.”

4.7.2.3. En relació a la Mediació

S'ha preguntat a tots els informants la seva opinió sobre la Mediació i tots coincideixen en valorar positivament aquesta mesura pre-sentencial i destaquen el gran treball que es fa amb la víctima i amb l'agressor. Són alguns professionals de Tarragona els que remarquen, però, que cal tenir en compte les seves limitacions, si bé no especifiquen quines són.

Pel que fa al potencial rehabilitador d'aquesta via pre-sentencial, trobem que hi ha divergències entre els territoris i entre els professionals d'un mateix territori. Mentre que a Tarragona i Lleida els professionals consideren que té un gran potencial rehabilitador, a Girona hi trobem postures diverses. En aquest territori, hi ha professionals que no valoren positivament el potencial rehabilitador de la mediació, mentre que altres destaquen que sí és una mesura poderosa però que s'ha de saber en quins moments es pot aplicar.

Informant GI: *“...m'he trobat amb mediació de robatoris amb violència i intimidació, que penso... que són totalment improcedents.” [...] “De fet, no han servit de res.”*

Informant LLE: *“Té molt potencial, però tens que aplicar-la en casos en que vegis que pots mediar”.*

Quan s'ha preguntat als informants si davant el coneixement de la reincidència d'un menor infractor que ha passat per mediació, es deixen influir en les seves decisions professionals relatives a aquest menor, a tot arreu hem obtingut respostes positives tant per part dels que valoren la mediació com a rehabilitadora com per part dels que pensen el contrari.

Informant GI: *“La mediació és una eina més d'aprenentatge, jo penso que un nano ha fet un procés de mediació que hagi passat això i torni a delinquir he de pensar que haurem de fer algo diferent, però per aquesta raó no vol dir que no hagi estat significatiu. No està gaire clar, dependrà d'altres elements, és més una informació que es tindrà en compte. En funció del context del noi o de la manera en que s'impliqui el*

nano. Condiciona però es un element més, el tipus de fet, el posicionament de la família...”

Informant LLE: *“I tant que m’influeix, però l’equip de mediació té carta blanca i pot repetir o fer una segona mediació”.*

4.7.2.4. En relació a la tendència punitiva o penalitzadora de la Justícia Juvenil

En general, hi ha escasses diferències entre els territoris a l’hora de reconèixer aquesta tendència punitiva. I hi ha moltes coincidències a l’hora de presentar com a indicador de la mateixa a l’actual Llei del Menor.

Informant TA: *“L’actual llei penal de menor, (...) en aquests 10 anys ha tingut 5 modificacions, (...) Les 5 han respost al criteri repenalitzador”.*

Respecte dels motius per l’enduriment de la Llei també hi ha coincidència en situar—los en la pressió i l’alarma social.

Informant TA: *“Si a la societat tu li transmets, l’anar a educar a adults i a menors, te dirà que molt bonic, però quan sorgeix un cas, el que volem és venjança”*

Informant LLE: *“Van reformar la llei del menor a l’any 2006 per a donar resposta a aquesta alarma social que havien provocat determinats casos”.*

Informant LLE: *“Per pressió de l’opinió pública, a cop de notícia es canvien les lleis”.*

Professionals de Tarragona presenten també com a motiu d’aquest enduriment el desconeixement de la societat sobre la tipologia de fets que cometen els menors.

Informant TA: *“No sé per què la societat té por dels delictes o de les persones que fan delictes”. “A la gent, en general, li costa entendre que els adolescents poden tenir fases en les que estan desadequats i que cal intervenir més educativament, i que es poden fer altres coses. La gent desconeix molt el treball que fem”.*

Preguntats sobre la capacitat dissuasiva de l'increment de les duresa de les penes, tots els professionals coincideixen en destacar que no existeix tal capacitat, i que cal tenir més en compte el principi de prevenció.

Informant LLE: *“Qui està ficat en tot aquest món diguem-li més delinqüencial és igual que s'endureixi la llei del menor o no perquè ell funciona o no segons uns patrons de funcionament que ja té instaurats i que no deixarà de fer o no fer perquè la llei s'endureixi més o menys.”*

Únicament un professional a Lleida va discrepar d'aquesta opinió compartida per tota la resta:

Informant LLE: *“Bé, en part sí. Però bé, no justifico l'enduriment major per això... ni que tingui un efecte dissuasori que a més està bé, vull dir, que això evita que molts delinqueixin; o sigui, que és cert. Però no estaria d'acord en endurir-ho més. Ja està al límit”.*

4.7.3. La hipotètica singularitat de l'execució penal al Camp de Tarragona

Aquests bloc de preguntes s'han dirigit únicament als professionals de Tarragona. Hem anat preguntant per algunes de les diferències ja detectades pels Serveis Territorials de Tarragona i que apareixen recollides en el document de 21 d'octubre de 2013, *“El Camp de Tarragona: un territori singular?”*. Presentem aquí les percepcions dels professionals de forma agrupada per cadascuna de les diferències o evidències.

Evidència 1: Aquest territori és el que presenta un percentatge més baix de demandes de programes de Reparació-Conciliació en Justícia Juvenil de tot Catalunya¹⁹.

Els professionals apunten a la manca de potenciació de la mediació. Mentre uns pensen que generalment els advocats eviten la mediació i busquen anar directament a judici, altres destaquen la influència que exerceixen aspectes com la composició dels equips, el possible reciclatge que necessiten

¹⁹ (Anys 2.010 - 2.011 - 2.012: **Tarragona: 21'8%-22'8%-19'4%**, Lleida: 37'3%-39'8%-33'5%, Girona: 31'4%-36'5%-43'1%, Barcelona: 33'8%, 31'4%-31'6%)

alguns professionals, la visió que d'aquest programa tenen els caps, el tipus i caràcter de la supervisió, etc.

Un altre motiu educat és que si hi ha menys mediacions és perquè els menors i els fets produïts no compleixen les característiques que requereix aquesta solució pre-sentencial.

Apunten a que s'haurien de comparar les fiscalies dels diversos territoris i la forma en que es realitzen les mediacions, per tal d'entendre aquestes diferències.

*“La mediació per faltes, o sigui que un advocat que sap de què va el tema li diu al xaval que de mediació res, ens anem a judici, que te condemnin a una PBC i ja està prescrit (...) també els advocats, valoren això, i això passa aquí a Tarragona, no passa a Barcelona, ni a Girona”.
“De vegades els advocats veuen que hi ha poca prova i que convé que sigui un judici on sortiràs absolt”.*

“No sabem si és perquè el tipus de fets que cometen els nostres menors són més durs o que la fiscalia incoa menys fets lleus que en altres llocs passen a mediació i aquí no”

“Jo crec que s'ha d'anar també a la composició dels equips... a Tarragona és que la complexitat de l'equip de professionals és una determinada. Hi ha professionals que necessiten reciclatge. I això depèn dels jefes i de la supervisió”

“Cabria preguntar—nos quins criteris utilitza la fiscalia de Tarragona a diferència d'altres fiscalies. Potser s'hauria de fer un replantejament de com s'executen les mediacions, a nivell de terminis, de calendari, eficiència, eficàcia.

“No ho sé. A lo millor és perquè hi ha delictes més greus. No ho sé”.

Evidència 2: Tarragona és l'única demarcació territorial que té un increment de demandes d'Assessorament Tècnic i Mediació de menors²⁰.

²⁰ (Període 01/01/2008 – 13/12/2013): **Tarragona 715/818 (+13'84%)**, Terres de l'Ebre 110/95 (-13'63%), Girona 869/706 (-18'75%), Lleida 524/384 (-26'71%), Barcelona 5398/3525 (-34'69%).

En aquest punt no s'han produït respostes per part de tots els professionals. Els que han proposat alguna raó que justifiqui l'increment de demandes d'assessorament tècnic la situen en que tots els procediments han d'anar acompanyats d'un informe. També s'ha apuntat a la rotació de fiscals. Altre raó aportada ha estat l'augment del nombre de delictes i a la situació de crisi que produeix una manca de recursos.

“A cada procediment hi ha d'haver un informe d'assessorament tècnic”

“Aquí influeix també molt la rotació que hem tingut de fiscals”

“Hi haurà més delictes, no? No sé... a vegades diuen que hi ha més crisis, menys recursos, pot ser. No ho sé exactament.”

Evidència 3: Els equips de medi obert d'aquest territori augmenten les seves càrregues de treball en la franja d'anys 2009-2012, mentre que en la resta dels territoris baixa²¹.

En aquesta evidència els professionals del territori apunten diversos motius. Alguns senyalen motius externs al sistema com ara l'augment de la delinqüència, el gran volum de turistes que el territori acull i la mobilitat dels immigrants. Altres senyalen motius interns al sistema, com l'acumulació d'expedients.

“No sé si és la immigració que es desplaça, si en tenim és, és costa, a més a l'estiu augmenta perquè venen els estrangers i doncs... venen tots els carteristes aquí a treure la pela”.

“Alguna raó del context sociocultural hi ha d'haver, ... l'índex de població en situació de marginalitat, o en situació de nova pobresa”.

“Naturalment quan nosaltres tenim un increment o un decrement d'expedients, a l'any següent o als 8 mesos, quan arriben a judici i s'apliquen les mesures, medi obert es veu afectat”.

²¹ Els equips de la demarcació territorial de Barcelona mostren una tendència consolidada a la baixa d'un **14'10 %** o el de Girona fins a un **45'04 %**, mentre que el de Tarragona és l'únic que registra una tendència a l'alça d'un **19'02 %**.

Evidència 4: Dins de la jurisdicció de menors, a Tarragona és on es triga més a resoldre un procediment judicial²².

Les raons aportades pels professionals per a explicar aquesta evidència són també variades, si bé hi ha qui posa en dubte la dada o bé que descarta que la justícia de menors a Tarragona sigui lenta. Les raons mencionades són les següents: el temps que l'equip tècnic necessita per fer l'informe, el temps que la fiscalia tarda a instruir, el funcionament del jutjat. També assenyalen els possibles criteris diferenciats respecte els processos de faltes que té l'audiència de Tarragona en comparació amb altres territoris. I finalment es fa referència a l'existència d'un únic jutjat de menors com a causant de que es tardi més a resoldre un procediment judicial.

"Aquí influeix tot, el temps que l'equip tècnic triga a fer l'informe, el temps que la fiscalia triga a instruir, que de vegades es triga a instruir perquè el menor no l'has trobat [...] no hi ha res, perquè això, a més indueix a un error, que pensem que la justícia de menors és lenta i més a Tarragona, i és mentida, la justícia de menors és rapidíssima. "

"No sé en què es basen, si en aquests altres llocs van més de pressa, perquè no prenen declaracions, [...] O desisteixen molt";

"Hi ha un factor determinant que és que a Tarragona disposem d'un únic jutjat de menors."

"Doncs no sé perquè és això. Sí que és veritat que hi ha mesures que triguen molt a arribar. Hi ha mesures que m'han arribat de xavals el 2014 que han fet el delicte el 2011 o el 2012. "[...]" Si que passa que s'allarguen molt els judicis. "

Finalment, preguntats els professionals sobre si tenen la percepció de que el Camp de Tarragona és un territori penal singular, la resposta és unànime en el sentit de que no consideren que aquest territori sigui singular. Alguns indiquen que per a pronunciar-se amb més fonament haurien, però, de conèixer la realitat de Lleida i Girona.

"Jo no ho sé; sí, clar, el números són aquests, però que sigui singular..."

²² **528 dies** front els 440,5 dies que triguen de mitjana la resta de territoris.

“A l'estiu si que hi ha més aflluència de casos de turistes, per això..., altre singularitat no..., no me ve ara a la memòria”.

“Tenim alguna singularitat coyuntural, però estructuralment no ho és”

“És que no conec els altres territoris. No sé si aquest és singular perquè no sé com són els altres”.

5. Discussió dels resultats i conclusions

El contingut d'aquest capítol s'estructura en sis parts. Les cinc primeres parts mostren la discussió dels resultats fruit de la triangulació dels resultats extrets de la recerca quantitativa, qualitativa i de la inicial documentació bibliogràfica. La primera part ofereix informació relativa al context dels joves dels territoris analitzats, la segona part està vinculada als aspectes personals i de risc d'activitat delictiva dels joves atesos a Justícia Juvenil al 2010, la tercera fa referència a les dades penals i de reincidència d'aquests mateixos joves, la quarta mostra aspectes concrets de l'execució penal a Justícia Juvenil en cadascun dels territoris, i la cinquena tracta de les dades evolutives dels indicadors de l'execució penal durant el període 2010-2013. Finalment, la sisena part recull les conclusions globals.

Pel que fa a la comparació del **context** dels joves dels territoris analitzats, s'observa que Tarragona presenta certes desavantatges respecte de la resta de territoris.

En relació a les dades vinculades al nivell educatiu (tant dels joves com de les seves famílies) veiem que:

- Al curs 2012-2013, la taxa d'idoneïtat a 4t d'ESO al Camp de Tarragona (65,67%) se situa per sota de Girona (71,89%) i de Lleida (72,98%). A les Terres de l'Ebre es situa en el 71,01%
- Al curs 2012-2013, el Camp de Tarragona presenta un taxa de graduació a 4t. d'ESO (83,67%) més baixa que a Lleida (88,23%) i similar a la de Girona (83,89%). A les Terres de l'Ebre es situa en el 85,35%.
- A Tarragona, malgrat les xifres de la taxa d'idoneïtat i la de graduació, observem que no hi ha un major percentatge d'alumnes que segueixin un PQPI, com seria d'esperar. Les diferències entre territoris no són rellevants, situant-se Girona al capdavant amb un 25% i Lleida en el límit inferior amb un 21%.

Això potser podria implicar que les places ofertades d'aquest tipus de programa formatiu serien inferiors a les que realment es necessitarien.

Els nivells baixos d'idoneïtat a 4t. i de graduació es poden interpretar com un indicador que es relaciona amb les dificultats d'accés al món laboral i una presumible taxa d'abandonament prematur del sistema educatiu. Aquests precedents incideixen, juntament amb altres, en les oportunitats socials i laborals dels joves (joves entre 18 i 21 anys amb el GESO que no continuen estudis secundaris post-obligatoris). Aquesta situació de desavantatge acostuma a ser una constant en la major part dels joves que tenen contacte amb el sistema judicial, tal i com assenyala un dels informants de Tarragona: "Influeix moltíssim l'escolaritat, la part laboral o pre-laboral" (informant TA) i també un de Girona: "Generalment detectem un fracàs escolar (...)" (informant GI).

En referència a les dades que tenen a veure amb la situació familiar de la població infantil i juvenil, únicament destacaríem que pel que fa a infants i joves fins a 18 anys atesos i tutelats pel l'Administració, Tarragona i Lleida presenten un nivell similar, mentre que Girona es significa per tenir un nombre més baix de població en aquesta situació. Si ens fixem en els infants i adolescents tutelats per la DGAIA, a Tarragona suposen un 0,54% de la població, a Lleida un 0,59 i a Girona un 0,39%.

En relació a les dades vinculades a la situació socioeconòmica de l'entorn veiem que:

- El nivell de renda a Tarragona es situa en 6.581,33 euros, segons dades del 2011. Aquest nivell està per sota de Lleida (8.917,99 euros) i al mateix nivell que Girona (6.431,06 euros).
- Tarragona destaca per l'elevat índex de risc de pobresa (49,18%), sent quasi el triple que la taxa de pobresa de Lleida (17,88%) i

superior també a la taxa de Girona (33,43%). Són igualment dades del 2011.

- Tarragona també destaca com el territori amb més atur, arribant al 28% durant el primer trimestre del 2013. En el mateix període de temps, Lleida presentava un nivell del 16% i Girona un 19%. Tarragona és també el territori on més marcat és el increment respecte al mateix període del 2010 (12 punts percentuals, enfront els 3 punts de Lleida i el 4 de Girona).
- En canvi, Tarragona presenta un nombre d'expedients vigents de PIRMI, amb infants a càrrec, clarament més baix que el dels altres territoris. Concretament, si ens fixem en el nombre d'infants que hi ha a càrrec dels expedients vigents de PIRMI a l'any 2014, tenim que a Tarragona hi ha 2.173 infants (1,4% de la població entre 10 i 17 anys, inclosos), a Girona n'hi ha 6.081 (4,13%) i a Lleida, 2.303 (2,91%).

Atenent a les dades precedents podríem preguntar-nos si a Tarragona la infància viu en condicions més precàries que a Lleida i a Girona. Fugint de la temptació tan comuna de vincular pobresa amb delinqüència, el que sí és cert és que la pobresa és un factor de criminalitat sempre i quan vagi acompanyat d'aspectes relacionals negatius. Concretament, en l'anàlisi del perfil de risc de la població objecte d'estudi, s'ha identificat un factor de risc on els joves de Tarragona atesos a Justícia Juvenil es diferencien significativament dels joves dels altres territoris. Ens referim a la manca d'habilitat parental per educar els fills. Aquesta habilitat dels pares, que implica la capacitat de controlar i d'establir pautes de comportament i rutines diàries, és un element clau per a l'adaptació social i el respecte a la norma social, segons les teories del control social informal i la criminologia del cicle vital (Sampson i Laub, 1995, 2005). En aquest sentit són diversos els informants que així ho descriuen:

“Quin és el seu entorn, i dintre d'aquest entorn, quina contenció té, si els pares estan pendents de la criatura” (informant TA)

“Home, si ens trobem amb pares permissius, evidentment, si ens trobem amb pares que no sancionen els seus fills, que no els hi diuen per on han

d'anar, que justifiquen la conducta delictiva, evidentment, és un dels factors” (informant TA)

“(…) un índex darrera del qual solen haver-hi dèficits, falta d'afecte, en aquesta falta de suport que hi ha hagut familiar o que hi ha hagut en l'entorn d'aquest nano, una falta de seguretat en l'etapa de creixement” (informant GI)

Finalment, en aquest apartat relatiu al context, si atenem a les dades de criminalitat de la població juvenil (de 14 a 17 anys inclosos), facilitades pels Mossos d'Esquadra, s'observa que és el Camp de Tarragona el territori amb una proporció major de joves detinguts i imputats (1,44% al 2010 i 1,23% al 2013), seguida de Girona (1,15% i 0,99%) i de Lleida (0,96% i 0,60%). El nivell més baix el presenta Terres de l'Ebre (0,84% i 0,44%). Així doncs, el Camp de Tarragona presenta, per si sol, condicionants que o bé faciliten les tasques policials, o bé generen major delinqüència.

En relació a les **característiques personals i el nivell de risc** dels joves atesos a Justícia Juvenil, destacaríem els següents aspectes:

- Tarragona mostra de forma significativa joves de més edat (15,85 anys de mitjana) que Girona (15,68 anys) i Lleida (15,73 anys).
- Tarragona presenta una valoració de risc global d'activitat delictiva major que Lleida i significativament major que Girona. En una escala de l'1 al 3, on l'1 significa risc alt i el 3 significa risc baix, Tarragona puntua 2,19, Lleida 2,27 i Girona, 2,43. Si mirem dades percentuals, el 69,6% dels joves encausats a Tarragona al 2010 es situaven entre el nivell alt i moderat de risc. A Lleida, en aquest mateix nivell s'hi situava el 58,6% dels joves, i a Girona el 47,5%.
- Els joves que són avaluats amb el SAVRY a Tarragona tenen unes característiques històriques, socials i personals que en moltes ocasions són més desfavorables que en d'altres territoris. Diferències que en diverses ocasions són prou rellevants com per ser significatives. Concretament, entre els factors que

contribueixen a determinar el nivell de risc de conducta delictiva dels joves, ja s'ha apuntat abans que Tarragona destaca per l'escassa habilitat de les famílies per educar. Novament, en la mateixa escala de risc de l'1 al 3, Tarragona puntua 1.72, Lleida 2.01 i Girona 2.13. Un altre dels factors de risc on Tarragona també destaca significativament és en el d'entorn marginal. En la mateixa escala de risc de l'1 al 3, Tarragona puntua 2,39, Lleida 2,64 i Girona 2,71.

- Girona és el territori que destaca per tenir menys risc en molts dels factors.

En referència a la major edat que presenten els joves atesos a Justícia Juvenil a Tarragona, podríem discutir si pot ser degut a una inferior capacitat d'aquest territori per detectar els casos conflictius en edats més primerenques. Per altra banda, caldria valorar si hi ha relació entre el fet d'aquesta major edat i el fet de que Tarragona sigui el territori amb un nivell de reincidència significativament major.

Novament, la referència a la capacitat educativa de la família, en tant que factor de risc amb perfil propi a Tarragona, és destacada per informants claus com un dels aspectes que juga un paper important a l'hora de prendre decisions sobre l'execució penal:

“Es té molt en compte la situació psicològica, personal, familiar, de l'entorn social, per tal de triar la mesura més adequada” (informant TA)

“Tinc en compte si la família li pot oferir contenció, si ja ha obtingut una resposta per par de la família a la seva conducta” (informant LLE)

En relació a les **dades penals** es mostra que:

- Els joves de Tarragona i Girona cometen significativament més fets contra les persones (35,2% i 34%, respectivament) i contra la llibertat sexual (2,2% en el cas de Tarragona) que els joves de Lleida (25,2% dels fets són contra les persones i el 0,5% contra la llibertat sexual).

- Tarragona és el territori amb un percentatge de fets violents comesos pels joves (46,8%) major que Lleida (37%) i Girona (42,4%). Les diferències són significatives amb Lleida, però no amb Girona.
- Pel que fa a la tipologia de fets comesos pels joves de Tarragona, es constata un repartiment entre delictes i faltes significativament diferent a Tarragona comparada amb la resta de territoris. A Tarragona hi ha un clar predomini dels delictes sobre les faltes (85% dels fets són delictes). A Girona els delictes representen el 54% i a Lleida el 64%.

En relació a les dades de reincidència, es demostra que:

- Tarragona és el territori on es dona significativament una major reincidència per part dels joves (el 33,2%). A Lleida és del 22,8% i a Girona del 25,7%.
- Tarragona es presenta com el territori on les noies reincideixen més i on no hi ha diferències significatives entre el nivell de reincidència dels nois i de les noies (34,2% i 27,5%, respectivament).
- Tarragona és l'únic territori on no hi ha diferències significatives entre el nombre de joves espanyols que reincideixen i el nombre de joves estrangers (32,4% i 34,6%, respectivament).
- Els joves procedents del Magrib reincideixen significativament més en el conjunt dels territoris. No obstant, a Tarragona, és on reincideixen menys nombre i on les diferències en el nivell de reincidència entre els joves estrangers dels col·lectius majoritaris no presenten diferències significatives (Magrib 39,1%, Unió Europea 20,6%, i centre i sud-Amèrica 39,2%).
- En el conjunt dels tres territoris, els joves que cometen fets contra la propietat, reincideixen significativament més que els que cometen altres categories de fets. En canvi, la violència del fet i la tipologia del fet (delicte o falta) no té impacte amb la reincidència.

- Les diferències relatives al nivell de reincidència quan es comparen els diferents programes, a Tarragona són menors que a la resta de territoris. Per exemple, el nivell de reincidència dels joves que només s'ha fet un programa d'Assessorament Tècnic, sense cap altra mesura per aquella causa base, front els que reben una mesura judicial d'Internament en Centres és pràcticament igual (40,8% i 40,7% respectivament). Quan s'analitza el conjunt dels territoris, els programes on es detecta significativament major reincidència són l'Assessorament Tècnic a Menors com a únic programa (35,1%) i l'Internament en Centre (47%), mentre que els programes on es detecta menor reincidència són les Prestacions en Benefici de la Comunitat (11,6%), seguits dels que tenen una Mediació (24%) i una Llibertat Vigilada (24,3%). En aquest punt criden l'atenció varis aspectes: a) que la reincidència dels joves a qui s'aplica només un Assessorament Tècnic sigui de les més altes als tres territoris, especialment a Tarragona, sent superada només per el Internament; b) que la reincidència dels joves que tenen un Internament sigui a Tarragona la més baixa dels tres territoris, tot i ser la demarcació que no té cap centre; i c) que a Tarragona la Mediació tingui la reincidència més alta (30%) dels tres territoris no diferenciant-se de la que presenten els joves que tenen una Llibertat Vigilada (29,8%). Respecte la mediació cal esmentar que és un programa extrajudicial de preceptiva acceptació voluntària per part del menor, i no pas mesura judicial d'obligat compliment. L'índex de desistiment d'incoació pot explicar una part del percentatge de reincidència a la demarcació de Tarragona, però no l'explica pas tot.
- Si s'analitzen els àmbits de reincidència, Tarragona és el territori amb una proporció menor de joves reincidents mentre estant a Justícia Juvenil, en canvi reincideixen més quan són majors d'edat penal.

Per tant, s'observa que la reincidència es distribueix de manera més homogènia a Tarragona que en la resta de territoris, quan ens fixem en el sexe, la nacionalitat, l'àrea geogràfica de procedència dels estrangers i el programa principal de la Causa Base i els àmbits de reincidència. Atenent a les dades contextuals dels joves de Tarragona mostrades anteriorment, els informants coincideixen a l'hora d'afirmar que el retorn (després d'una mesura d'internament) a un context amb uns hàbits i situacions on no s'han produït canvis és un dels factors que contribueixen al manteniment de la conducta delictiva i que, per tant, genera reincidència.

“El mateix barri, les mateixes interaccions, sí, sí, aquest és el problema” (informant GI)

“Quan surten del centre les condicions per a la socialització són molt dolentes o deficientes, a vegades són influents i, per tant, és difícil que surtin de la dinàmica delinqüencial (...) si no tenen un entorn contenidor tornen a delinquir” (informant LLE)

Aquest procés de reincidència, en part, és explicable perquè, com senyala Ajzen (2001), les actituds que condicionen les nostres conductes es construeixen a través de les normes subjectives, les escales de valors i les expectatives sobre la pròpia conducta, aspectes tots ells que venen definits per aquest context més immediat en el que les persones ens movem. Per altra banda, si continuen fallant els mecanismes de control social informal descrits per Sampson i Laub (1995), de la mà de la família i de l'escola o del món laboral, la reincidència és més probable. Això es veu clarament en el conjunt de joves magrebins que, en ser el col·lectiu amb major presència de joves no acompanyats, presenten el major nivell de reincidència si els comparem amb la resta de col·lectius.

Altres aspectes relacionats amb la reincidència que convé destacar són els següents:

- el SAVRY es presenta com un instrument que discrimina bé entre els joves potencialment reincidents i els potencialment no reincidents, alhora que és una eina fiable de predicció de la no reincidència quan es tracta de perfils de baix risc. No obstant,

degut a que els joves a qui s'aplica aquest instrument no estan aleatoritzats, no estem en condicions d'extrapolar aquesta afirmació a tot el conjunt de la població atesa a Justícia Juvenil.

- La reincidència dels joves que no tenen SAVRY (27,25%) és el doble que la que presenten els joves que sí el tenen i han puntuat baix en risc (12,38% de mitjana dels tres territoris). Per tant, l'únic que podem dir és que l'aplicació d'aquest instrument sembla que té un efecte però no podem saber el perquè, ja que no hem analitzat els criteris d'inclusió i exclusió a SAVRY, i perquè tampoc hem creuat els perfil dels joves i la mesura. És més que probable que la resposta judicial dirigida als joves que tenen SAVRY sigui més controladora, i que els motius d'exclusió a SAVRY (delictes menors, mediacions, primers fets...) condueixen a respostes menys controladores.

Si ens centrem en indicadors de **l'execució penal**, identifiquem les següents diferències objectives:

- Tarragona i Lleida apliquen mesures, en general, més restrictives que Girona. Si observem, però, la categoria del fet, veiem que només en els fets contra la propietat aquestes diferències són significatives.
- Com ja s'ha dit, Tarragona i Girona presenten un major percentatge de fets violents que Lleida. Tot i així, els territoris no tracten de forma diferenciada els fets violents o no violents, sinó que totes tres demarcacions apliquen d'igual manera mesures més restrictives als fets violents. Per tant, les diferències entre territoris, pel que fa al fet que Tarragona i Lleida apliquen mesures més restrictives que Girona, no es deuen a la violència del fet.
- Tarragona i Lleida apliquen mesures igual de restrictives quan els fets són considerats delictes, en canvi Girona és menys restrictiva de forma significativa. Quan es tracta de les faltes tots tres territoris actuen de forma semblant.

- En tots els territoris s'apliquen mesures significativament més restrictives als nois que a les noies. Si tenim en compte com les aplica cada territori, s'observa que Girona es diferencia per ser la menys restrictiva en el tracte als homes. Pel que fa al tracte a les noies, tots tres territoris ho fan estadísticament igual, tot i que Tarragona és la que presenta una puntuació menys restrictiva.
- Encara que tots els territoris apliquen mesures més restrictives com més fets hi ha a la CB, Tarragona aplica mesures significativament més restrictives en aquests casos.
- Tarragona és el territori on els programes d'Assessorament Tècnic apareixen més freqüentment com programes principals que representen el 33,9% de les CB. Aquest aspecte ja s'havia detectat en el document inicial que va motivar aquest estudi.
- Tarragona és el territori amb un índex de programes de Mediació i Reparació més baix; es situa al voltant del 24,5% dels casos (percentatge que queda molt lluny del 40% de Lleida i del 30% de Girona). Igualment, aquest aspecte ja s'havia detectat abans de la realització d'aquest estudi.
- Pel que fa als Internaments, Tarragona és el territori on més demanda hi ha, situant-se al voltant del 6% dels casos, aspecte també detectat en el document que va motivar l'estudi.
- Tarragona destaca en quant a la diversificació de programes que aplica: observem que s'apliquen tots els programes que preveu la llei, en major o menor mesura, i per a més categories de fets.
- Es constata, tal com ja es detectava en el document al qual hem fet referència, que Tarragona és el territori on es triga més a resoldre un procediment judicial. Així doncs, s'observa com Girona i Tarragona, amb un nombre de subjectes similar al 2008, presenten una diferència de 133 dies pel que fa a la durada del procés judicial. A Tarragona es tarda una mitjana de 528,7 dies, mentre que a Girona es tarda 395,4 dies.
- Pel que fa a l'índex de desistiment d'incoació d'expedients, s'observa que a la província de Tarragona aquest índex (23,83%)

és superior al de les altres províncies, especialment a l'any 2010 on dobla amb escreix a Girona i a Lleida. A l'any 2013 les diferències es van escurçar de forma rellevant.

A l'hora d'indagar les percepcions dels professionals sobre les mesures judicials disponibles a Justícia Juvenil, destacariem els següents aspectes:

En referència a la percepció que tenen els professionals del potencial rehabilitador dels programes, els informants globalment consideren que l'eficàcia dels mateixos recau en l'adequació de la mesura a la particularitat del cas: *“el potencial rehabilitador depèn de si la mesura està ben aplicada, més que de la mesura en sí mateixa”* (informant LLE). En qualsevol cas, quan es pregunta als informants sobre els programes amb menys potencial, Tarragona assenyala l'ordre de protecció, el distanciament i la prohibició de comunicar; a Lleida parlen de l'amonestació i les tasques socioeducatives i a Girona un informant manifesta que la Llibertat Vigilada no és efectiva: *“les llibertats vigilades estan fallant bastant ja que el nano s'ho pren com que vaig a signar, a escoltar el que diu el tècnic i ja està”* (informant GI).

En relació al grau d'influència que exerceixen les idees prèvies que els professionals tenen sobre el ventall de programes que es poden aplicar, jutges i fiscals de tots els territoris afirmen que les seves referències prèvies no els condicionen a l'hora de prendre les seves decisions ja que es remeten a les propostes que fan els tècnics d'assessorament. En canvi, els tècnics admeten que la concepció sobre la utilitat educativa i la seva viabilitat real sí filtren les seves determinacions: *“la llibertat vigilada és la que tendim a dictar més perquè és un treball amb un marge de temps més ampli i si saps quin professional finalment portarà el cas, també t'influeix”* (informant X).

Es va preguntar als informants sobre la seva percepció en relació a la Mediació i tots coincideixen en valorar aquesta acció pre-sentencial de manera positiva i destaquen que el treball realitzat incumbeix tant a víctima com a l'autor del delictes. Cal remarcar que els professionals de Tarragona consideren que aquest programa també té limitacions, si bé no especifiquen quines són.

Els professionals de Tarragona i Lleida consideren que aquesta via pre-sentencial té un notable valor rehabilitador, però Girona es desmarca d'aquesta tendència ja que directament alguns professionals la consideren relativament educativa i d'altres reconeixen el potencial de la mesura en funció de si s'aplica en les circumstàncies oportunes: *"m'he trobat amb mediacions de robatoris amb violència i intimidació que penso que són del tot improcedents, de fet... no han servit per res"* (informant GI), *"la mediació té potencial però s'ha d'aplicar en casos en que vegis que es pot mediar"* (informant LLE).

Quan s'ha preguntat als informants si el coneixement de la reincidència d'un menor que ha passat per la mediació, els ha condicionat en les seves decisions ulteriors, la resposta ha estat positiva. Els professionals admeten que tenir present aquest antecedent els influeix d'alguna manera: *"la mediació és una eina més d'aprenentatge, jo penso que un nano ha fet un procés de mediació que hagi passat això i torni a delinquir he de pensar que haurem de fer algo diferent, però per aquesta raó no vol dir que no hagi estat significatiu. No està gaire clar, dependrà d'altres elements, és més una informació que es tindrà en compte. En funció del context del noi o de la manera en que s'impliqui el nano. Condiciona però és un element més, el tipus de fet, el posicionament de la família..."* (informant X), *"i tant que m'influeix, però l'equip de mediació té carta blanca i pot repetir o fer una segona mediació"* (informant X).

Finalment, en referència a si els professionals veuen influenciada la seva tasca per la tendència punitiva dels darrers anys en el camp de la Justícia Juvenil, tots tenen la percepció de que no els influeix en les seves decisions. No obstant, hi ha acord en admetre que les modificacions que ha sofert la Llei Penal Juvenil responen a un criteri repenalitzador: *"L'actual llei penal del menor, (...) en aquests 10 anys ha tingut 5 modificacions, (...) Les 5 han respost al criteri repenalitzador"* (Informant X).

D'acord amb tot això, veiem que les idees i percepcions dels professionals envers la seva tasca no ens ajuden a explicar les diferències que s'han detectat en matèria d'execució penal entre els tres territoris.

En relació a les **dades d'evolució durant el període 2010-2013** s'han obtingut els següents resultats:

- A l'indicador nacionalitat, Tarragona s'ha comportat de forma diferent als altres territoris en aquests quatre anys, sent l'únic on la proporció de joves estrangers que ha iniciat un programa ha disminuït.
- A Tarragona i a Lleida els joves que presenten un risc global d'activitat delictiva alt s'ha incrementat durant aquests quatre anys (del 22,4% al 32,9% en el cas de Tarragona, i del 17,1% al 28,4% en el cas de Lleida), mentre que a Girona han disminuït (del 25,1% al 22,9%).
- Si ens referim al risc de presentar conducta violenta, si bé el nivell alt i moderat ha augmentat en els tres territoris durant aquest període de temps, és Lleida qui destaca amb increments notables tant en la categoria de risc alt com, especialment, en la categoria de risc moderat passant d'un 29,4% dels joves que van iniciar un programa al 2010 a un 56,3% al 2013.
- Si atenem a la violència dels fets comesos pels joves que van iniciar un programa durant aquest període de temps, s'observa com Tarragona és l'únic territori amb un notable increment dels fets violents, passant d'un 48,3% dels fets al 2010 a un 55% dels fets al 2013. Girona, en canvi, és l'únic territori amb una clara davallada de fets violents (del 47% al 39,6%).
- Si ens centrem en els programes aplicats hem detectat que la demanda de programes d'assessorament tècnic ha disminuït en els tres territoris.
- La Mediació i Reparació s'ha comportat diferent en els diferents territoris, destacant l'increment de la seva demanda a Tarragona, on ha experimentat un clar augment, passant del 23,6% de casos al 2010 a quasi bé el 32% al 2013. No obstant, al 2013 continua sent el territori que menys aplica aquest programa.
- Les Llibertats Vigilades es mantenen estables als tres territoris.

- Les Prestacions en Benefici de la Comunitat han anat a l'alça en els tres territoris, si bé Tarragona es manté al llarg del temps com el territori que menys aplica aquest programa.
- Tarragona es manté al llarg d'aquests quatre anys com el territori que aplica una diversitat més gran de mesures.

En **conclusió**, Tarragona es significa per presentar factors negatius o desavantatjosos en aspectes relacionats amb el context social, econòmic i familiar que la situen en una posició més desfavorida o vulnerable que Lleida i Girona. Tarragona també marca perfil propi quan es tracta de valorar el nivell de risc de conducta delictiva, el nivell de reincidència dels joves, la tipologia de fets que cometen els joves i la violència d'aquests fets, situant-se com el territori amb un perfil més conflictiu. Pel que fa als aspectes relacionats amb l'execució penal, a banda dels ja constatats prèviament pels propis Serveis Territorials de Tarragona, aquest territori no es diferencia significativament de Lleida. En aquest sentit, és Girona qui es significa com el territori que aplica programes menys restrictius. Finalment, en l'evolució dels indicadors de l'execució penal, Tarragona no ha marcat perfil propi, excepte en el increment de la violència dels fets comesos pels joves que van iniciar un programa a Justícia Juvenil entre l'any 2010 i el 2013, i en el fet de que és el territori que aplica un ventall de mesures més ampli durant els quatre anys.

Per tot plegat, considerem que Tarragona requereix d'una atenció diferenciada que atengui l'alt nivell de criminalitat en una població de joves que tenen més anys quan són detinguts, que cometen més delictes i més complexos, que tenen pares amb dificultats per educar-los i en un context de majors dificultats socioeconòmiques i familiars.

Així doncs, i remarcant la constatació de que en l'execució penal no es diferencia significativament de la que es fa a la resta dels territoris, d'aquest estudi es pot desprendre que Tarragona hauria de ser atesa d'acord amb els criteris d'eficàcia i d'eficiència que disminueixin els seus riscos criminògens, tant en la vessant de prevenció general i pre-sentencial com en allò que suposi una millora en l'efectivitat de les accions de l'execució penal.

6. Propostes de millora.

En un intent de concreció de quines podrien ser les línies d'acció encaminades a materialitzar l'atenció diferencial a Tarragona, a la qual s'al·ludeix a les conclusions d'aquest estudi, es presenten un seguit de propostes classificades en funció del nivell de prevenció. Així doncs, es parla de propostes de prevenció primària quan es tracta de polítiques i accions que repercutiran en tota la comunitat social; es parla de prevenció secundària quan es tracta de polítiques i accions que focalitzen l'atenció en grups de risc i, finalment, es parla de prevenció terciària quan es tracta de polítiques i accions que repercuteixen directament en els grups i les persones que presenten una situació o problemàtica específica. En el cas que ens ocupa, la prevenció terciària faria referència a l'execució penal que és l'actuació dirigida a les persones que han infringit la llei i que han entrat en els circuits del sistema judicial.

Prevenció primària:

1. Crear una taula tècnica interdepartamental orientada a dissenyar i implementar polítiques de prevenció comunitària posant especial atenció a disminuir les desigualtats de la província de Tarragona, respecte als altres territoris, que s'han detectat en matèria educativa, laboral, econòmica i social. Aquesta taula tècnica l'hauria de liderar i impulsar la Comissió Delegada Territorial de la CIRSO del Camp de Tarragona.
2. Posar en marxa accions globals, en el sentit que impliquin a tota la comunitat social, que atenguin a la diversitat cultural i religiosa per tal que les minories no se sentin excloses, amb el consegüent perill que hi pot haver de desviació social. Aquestes accions globals potenciarien comunitats més inclusives i disminuirien les situacions de desarrelament o anòmia en les que es poden veure abocats determinats grups socials.
3. Establir protocols de coordinació i de treball conjunt entre els Serveis Socials de Base i el Departament de Justícia orientats a la detecció precoç

de les situacions criminògenes que afectin a la població infantil i juvenil fins als 14 anys.

Prevenió secundària:

Els grups de risc que es poden identificar clarament, i als quals anirien adreçades les accions de prevenió secundària, són els següents: a) famílies amb escasses habilitats parentals, b) joves que presenten fracàs escolar i dificultats d'inserció laboral, c) població infantil fins a 14 anys que presenten conductes pre-delictives, i d) nens i joves magribins no acompanyats.

4. Desenvolupar programes que fomentin les capacitats pro-socials de les famílies vulnerables a fi de reforçar la seva funció socialitzadora.
5. Establir accions que incrementin el nombre de joves amb fracàs escolar que són adreçats cap a programes educatius compensatoris i de inserció laboral.
6. Establir protocols de coordinació entre els Serveis Territorials de Justícia i els Serveis Socials, que podrien comportar la inclusió d'un tècnic de justícia juvenil en els EBASP, La finalitat seria doble: a) detectar aquells infants i joves que presenten conductes de risc d'activitat delictiva, i b) establir mecanismes de desviació per tal de que no arribin a entrar en contacte amb el sistema judicial.
7. Incrementar l'atenció social dirigida als menors d'edat no acompanyats, la majoria d'ells d'origen magribí. Caldria implementar accions, conjuntament amb el Departament de Benestar Social, el Departament d'Ensenyament i els Serveis Socials d'Atenció Primària, per tal de compensar els efectes que la manca de control social informal provoquen sobre aquest col·lectiu.

Prevenció terciària:

8. Hem detectat que la eina SAVRY sembla tenir algun efecte sobre la reincidència i sembla discriminar bé entre els reincidents i no reincidents i, per tant, podria ser un bon instrument de predicció i gestió del risc. No obstant, el criteri d'assignació a SAVRY no és a l'atzar i no hi ha coincidència entre les mesures que reben els joves a qui s'aplica el SAVRY i els qui no. Proposem, per tant, iniciar una línia de recerca que estudiï els criteris d'aplicació del SAVRY, així com els efectes de les diferents mesures d'acord amb el perfil dels nois, a fi de valorar si la eina SAVRY incideix per ella mateixa en la reincidència. Per altra banda, convindria també obrir una altre línia encaminada a detectar si l'efecte predictor de la reincidència es manté quan s'aplica l'instrument a una mostra seleccionada a l'atzar.

9. Mentre no hi hagi altres evidències científiques que ens proporcionin més informació sobre el SAVRY (en la línia que s'ha comentat a la proposta 8), i degut al fet constatat que el 87,6% dels joves per als quals els professionals han predit un risc baix no han reincidit, sembla lògic recomanar que, d'acord amb el principi d'intervenció mínima, es limiti l'actuació professional amb aquests menors de risc baix i es centrin els esforços i recursos en els joves amb risc moderat i alt”

10. Les noies esdevenen un grup de risc amb necessitats criminògenes molt diferenciades respecte dels nois, tot i ser un col·lectiu reduït. Caldria adaptar els programes i les formes d'intervenció d'una manera més específica de la que s'ha vingut fent fins ara i establir un grup tècnic de seguiment o observatori que n'avalués els canvis.

11. Tot i la capacitat rehabilitadora que la literatura científica li dóna a la mediació i reparació de menors, l'eficàcia de la mesura en termes de taxa de reincidència tant a nivell general dels tres territoris com particularment, en les comarques de Tarragona és similar a l'obtinguda en la mesura de Llibertat Vigilada i molt pitjor que en altres mesures post-sentència com la

PBC o la RTS. Caldria estudiar específicament què passa i més tenint en compte que el perfil del jove de MRM es pressuposa més preservat que no el perfil del jove que rep mesures de medi obert (RTS, PBC, LV)

12. Sorprèn negativament que a les comarques de Tarragona la taxa de reincidència més alta sigui del programa d'ATM (només s'ha aplicat al jove infractor aquest programa). Caldria discriminar en una recerca qualitativa específica els motius que ho poden fonamentar.

13. Davant l'evidència de que alguns programes de medi obert (Llibertat Vigilada, Realització de Tasques Socioeducatives i, sobretot, les Prestacions en Benefici de la Comunitat) estan donant bons resultats pel que fa a la reincidència, proposem obrir una línia de recerca encaminada a demostrar científicament si aquests programes són els més efectius o no. Donat que els joves que són dirigits cap aquests programes no ho són de forma aleatòria, sinó que ho són en funció del seu perfil i del delictes comés, no estem en condicions d'afirmar res al respecte. No obstant, i entenent, però, les dificultats d'experimentar amb persones, sí que es podria recomanar la potenciació del seu ús mentre no hi hagi evidències que puguin recomanar quelcom diferent.

7. Fonts documentals

AAVV (2013). *El temps a la Justícia de Menors*. Centre d'Estudis Jurídics i Formació especialitzada. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya.

Aizpurúa, E. (2014). Presente y futuro del estudio de la opinión pública hacia el castigo de los menores infractores. Evidencias, carencias y posibilidades. *Revista Española de Investigación Criminológica*, 12(3).

Aizpurúa, E. y Fernández, E. (2011). Información, ¿Antídoto frente al “populismo punitivo”? *Revista Española de Investigación Criminológica*, 3(9).

Ajzen, I. (2001). Nature and operation of Attitudes. *Annual Review of Psychology*, 52, 27–58.

Bailleau, F. & Cartuyvels, Y. (2010). *The criminalisation of Youth. Juvenile Justice in Europe, Turkey and Canada*. Brussels University Press.

Bishop, D.M., Leiber, M. & Johnson, J. (2010). Contexts of Decisions Making in the Juvenile Justice Systems: an organizational approach to understanding minority overrepresentation. *Youth Violence and Juvenile Justice*, 8.

Bottoms, A. (1995). The philosophy and politics of punishment and sentencing. En C. Clarkson y R. Morgan (Eds.), *The Politics of Sentencing Reform* (Pp. 17-50). Oxford: Clarendon Press.

Cantera, L.M., Ávila, R., Beiras, A. i Gamero, V. (2010). *Estudi i anàlisi de la violència i els joves que es troben en disposició dels serveis judicials*. Documents de Treball. Investigació. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya.

Capdevila, M., Ferrer, M., Blanch, M. i Framis, B. (2013). *El temps en la justícia de menors*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya.

Comunitat Medi obert de justícia juvenil (2013). *Projecte Tècnic de Medi Obert*. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya.

Dünkel, F., Grzywa, J., Horsfield, P. & Pruin, I. (2011). *Juveniles Justice systems in Europe. Current situation and reform developments*. Germany: University Greifswald. Forum Verlag Godesberg.

Fernández Molina, E. y Tarancón, P. (2010). Populismo punitivo y delincuencia juvenil: mito o realidad. *Revista electrónica de ciencia penal y criminología*. 12(8).

Kury, H. & Winterdyk, J. (2013). *Fear of crime and punitiveness. Results from international student surveys*. Brockmeyer University Press.

Ley Orgànica 8/2006, modificadora de la LO 5/2000 Reguladora de la Responsabilitat Penal del Menor

Mandujano, M.F. y Frías, M. (2011). Actitudes de los jueces respecto a los sistemas alternativos de justicia juvenil en Hermosillo, Sonora. *Revista Mexicana de Psicología*. 28(2), 227–234.

Recomanació CM/R(2008)11 del Comitè de Ministres als Estats Membres sobre les regles europees per a infractors menors d'edat subjectes a sancions o mesures.

Sampson, R. & Laub, J.H. (1995). *Crime in the Making. Pathways and turning points through life*. Harvard University Press.

Sampson, R. & Laub, J.H. (2005). A general age—graded theory of crime. Lessons learned and the future of life—course criminology. *Integrated development and life—course theories of offending*. Editor David P. Farrington, 165—81, New Brunswick, NJ.

SAVRY: *Manual per a la valoració estructurada de risc de violència en joves*. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Adaptació de l'original: Borum, Bartel & Forth (2003): *Structured Assessment of Violence Risk in Youth*.

Stephenson, M., Brown, S. & Giller, H. (2011). *Effective practice in Youth Justice*. London: Taylor and Francis.

Wayton, P., Young, J. i Taylor, I. (2013). *La nueva criminología: contribución a una teoría social de la conducta desviada*. Amorrortu.

Wikström, P., Oberwittler, D., Treiber, K. & Hardie, B. (2012): *Breaking rules: the social and situational dynamics of Young People's Urban Crime*. Oxford University Press.

8. Índex de taules

Taula 0: Joves que tenen finalitzada una causa penal, a JJ, l'any 2010.....	17
Taula 1. Població de 0 a 17 anys (inclosos) per cada territori, a l'any 2010.....	28
Taula 2. Població de 0 a 17 anys (inclosos) per cada territori, a l'any 2013.....	29
Taula 3. Població de 14 a 17 anys (inclosos) per cada territori, a l'any 2010... 29	
Taula 4. Població de 14 a 17 anys (inclosos) per cada territori, a l'any 2013... 29	
Taula 5: Nombre d'infants i adolescents atesos pels Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència. Desembre de 2013.....	34
Taula 6: Nombre d'infants i adolescents tutelats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència segons el tipus de mesura.....	34
Taula 7. Població de joves de 14, 15, 16 i 17 a cada regió policial a l'any 2010..	39
Taula 8. Població de joves de 14, 15, 16 i 17 a cada regió policial a l'any 2013..	40
Taula 9. Població de joves de 14, 15, 16 i 17 anys detinguts, denunciats i imputats als anys 2010 i 2013.....	40
Taula 10. Població de joves de 14, 15, 16 i 17 anys detinguts i imputats als anys 2010 i 2013.....	41
Taula 11: Distribució percentual dels joves encausats, segons l'edat, als territoris de Justícia Juvenil de Tarragona. Any 2010.....	44
Taula 12: Distribució percentual dels joves estrangers encausats, segons l'àrea de procedència, dintre dels territoris de Justícia Juvenil de Tarragona. Any 2010	46
Taula 13: Distribució percentual del nivell de risc de conducta delictiva, segons la nacionalitat del jove encausat, dins cada província. Any 2010.....	52

Taula 14: Distribució percentual del risc de conducta delictiva, segons l'àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers encausats, dins de cada territori. Any 2010.....	53
Taula 15: Distribució percentual del risc global d'activitat delictiva, segons el Programa Principal de la Causa Base, dins de cada territori. Any 2010.	54
Taula 16: Distribució percentual de la categoria del fet principal als dos territoris de Justícia Juvenil de la província de Tarragona. Any 2010.	60
Taula 17: Distribució percentual del nombre de fets de la Causa Base als territoris de Justícia Juvenil de la província de Tarragona. Any 2010.	64
Taula 18: Distribució percentual del nombre d'antecedents als dos territoris de Justícia Juvenil de la província de Tarragona. Any 2010.	65
Taula 19: Distribució percentual de la categoria del fet principal de la Causa Base, segons el sexe del jove encausat, dins de cada territori. Any 2010.	66
Taula 20: Distribució percentual de la categoria del fet principal de la Causa Base segons l'edat del jove encausat. Any 2010.	67
Taula 21: Distribució percentual de la categoria del fet principal de la Causa Base segons la nacionalitat del jove encausat. Any 2010.....	68
Taula 22: Distribució percentual de la categoria del fet principal de la Causa Base segons l'àrea geogràfica de procedència dels joves estrangers encausats	69
Taula 23. Distribució percentual dels programes principals de la CB dins de cada província. Any 2010.....	72
Taula 24: Distribució percentual dels programes principals de la CB per cada territori de Justícia Juvenil de la província de Tarragona. Any 2010.	74
Taula 25: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base segons el sexe del jove encausat, dins de cada territori. Any 2010.	75

Taula 26: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons l'edat del jove encausat, dins de cada territori. Any 2010.....	79
Taula 27: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons la nacionalitat del jove encausat, dins de cada territori. Any 2010.....	81
Taula 28: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons l'àrea geogràfica de procedència del jove estranger encausat, dins de cada territori. Any 2010.	84
Taula 29: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons la cada categoria de fet principal, dins de cada territori. Any 2010.....	88
Taula 30: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons la violència del fet principal, dins de cada territori. Any 2010.....	92
Taula 31: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons el tipus fet, dins de cada territori. Any 2010.	94
Taula 32: Distribució percentual dels programes principals de la Causa Base, segons el nombre de fets de la Causa Base, dins de cada territori. Any 2010	97
Taula 33: Durada del procés judicial a la Justícia Juvenil al 2008.....	98
Taula 34. Índex de desistiment d'incoació d'expedients a Justícia Juvenil per cada territori. Any 2010.	99
Taula 35. Índex de desistiment d'incoació d'expedients a Justícia Juvenil per cada territori. Any 2013.	100
Taula 36: Distribució percentual dels àmbits de reincidència dels joves encausats a cada territori fins l'any 2013.....	102
Taula 37. Nivell de reincidència segons el sexe.....	102
Taula 38. Nivell de reincidència segons la nacionalitat.....	103
Taula 39. Nivell de reincidència segons l'àrea geogràfica de procedència.	104

Taula 40. Nivell de reincidència segons el nivell de risc global de conducta violenta.....	105
Taula 41. La reincidència segons l'aplicació del SAVRY, en el conjunt dels territoris.....	106
Taula 42. Nivell de reincidència segons la categoria del fet principal de la Causa Base.....	107
Taula 43. Nivell de reincidència segons la violència del fet.....	108
Taula 44. Nivell de reincidència segons la tipologia de fet.....	109
Taula 45. Nivell de reincidència segons el programa principal de la Causa Base.....	109
Taula 46: Evolució de la distribució dels joves encausats, segons el sexe, dins de cada territori.	111
Taula 47: Evolució de la distribució dels joves encausats, segons l'edat, dins de cada territori.	11212
Taula 48: Evolució de la distribució dels joves encausats, segons la nacionalitat, dins de cada territori.....	11212
Taula 49: Evolució de la distribució dels joves estrangers encausats, segons la zona geogràfica de procedència, dins de cada territori.	11414
Taula 50: Evolució del risc global de conducta delictiva dels joves encausats a cada territori.	11515
Taula 51: Evolució del risc de cometre actes violents dels joves encausat a cada territori.	11515
Taula 52: Evolució del risc dels joves encausats de cometre actes violents en centres, per cada territori.	11616

Taula 53: Evolució dels risc dels joves encausats de cometre actes delictius durant les sortides/permisos, per cada territori.....	116
Taula 54: Evolució de la categoria del fet que motiva el programa analitzat, per cada territori.	117
Taula 55: Evolució de la violència del fet que motiva el programa analitzat, per cada territori.	11818
Taula 56: Evolució de la distribució entre delictes i faltes que motiven el programa analitzat, per cada territori.....	11819
Taula 57: Evolució del nombre de fets de la causa a la que pertany el programa analitzat, per cada territori.	11919
Taula 58: Evolució de la distribució percentuals dels programes, dintre de cada territori.	12122

9. Índex de figures

Figura 1. Taxes d'idoneïtat a 4t d' ESO. Curs 2012-2013 i Curs 2013-2014....	30
Figura 2. Taxa de graduació a 4t d' ESO. Curs 2011-2012 i Curs 2012-2013.	31
Figura 3. Percentatge d'alumnes matriculats en un PQPI. Curs 2011-2012. ...	32
Figura 4. Percentatges del nivell formatiu del pare/mare. Curs 2009-2010.....	33
Figura 5. Nombre d'infants un progenitor dels quals rep un PIRMI. Any 2014.....	36
Figura 6. Renda anual neta mitjana per persona. Províncies de Catalunya 2011.	36
Figura 7. Percentatge de risc a la pobresa. Províncies de Catalunya 2011.	37
Figura 8. Percentatge d'atur a les demarcacions de Tarragona, Lleida i Girona. Any 2010 i 2013.	38
Figura 9. Distribució percentual dels joves encausats, segons el sexe, dins de cada província.	42
Figura 10. Distribució percentual dels joves encausats, segons l'edat, dins de cada província. Any 2010.....	43
Figura 11. Distribució percentual dels joves encausats, segons la nacionalitat, dins de cada província. Any 2010.	44
Figura 12. Distribució percentual dels joves encausats, segons les àrees geogràfiques de procedència, dins de cada territori. Any 2010.....	46
Figura 13. Distribució percentual dels joves encausats, segons el nivell de risc global de conducta delictiva, dins de cada província. Any 2010.....	51
Figura 14. Distribució percentual del nivell de risc de conducta violenta dels joves encausats dins de cada província. Any 2010.....	56
Figura 15: Distribució percentual del nivell de risc de violència en centres dels joves encausats dins de cada província. Any 2010.....	57

Figura 16. Distribució percentual del nivell de risc de conducta violenta durant els permisos dels joves encausats a cada territori de Justícia Juvenil. Any 2010	58
Figura 17: Distribució percentual de les categories del fet principal de la Causa Base dins de cada província. Any 2010.	59
Figura 18. Distribució percentual de la violència del fet principal de la Causa Base dins de cada província.	61
Figura 19. Distribució percentual dels delictes i les faltes de la Causa Base dins de cada província. Any 2010.	62
Figura 20. Distribució percentual del nombre de fets de la Causa Base dins de cada província. Any 2010.	63
Figura 21. Distribució percentual del nombre d'antecedents a Justícia Juvenil dins de cada territori. Any 2010.	64
Figura 22. Distribució percentual dels programes principals de la CB dins de cada província. Any 2010.	721
Figura 23. Percentatges dels menors reincidents i no reincidents fins l'any 2013 a cada província.	99